

Limburgs Universitair Centrum

SEIN

Université Catholique de Louvain

SPRI

**Onderzoek in opdracht van de Federale
Politie**

Recherche réalisée à l'initiative de la Police
Fédérale

*Geweld in het meervoud. Een
kwalitatieve en kwantitatieve benadering
van de betekenissen rond geweldvormen
in België*

*Violences au pluriel. Une approche
qualitative et quantitative des significations
et des formes de violence en Belgique*

I De literatuuranalyse
II Het kwalitatief onderzoek
III Het kwantitatief onderzoek

I L'analyse de la littérature
II La recherche qualitative
III La recherche quantitative

Uitgevoerd in Vlaanderen en Brussel door
Onderzoekers:
Anneleen Vandenberk
Lucas Verhaegen
Ariane Colémont
Ingrid Hens
Wetenschappelijke begeleiding:
Rosemie Bruynooghe

Recherche réalisée en Wallonie par
Chercheur:
Bernard Hacourt

Direction scientifique:
Ada Garcia

2003

Unité de science
politique et de
relations
internationales

DEEL III

**GEWELDERVARINGEN,
MELDINGSNEIGING EN
MELDINGSGEDRAG EN HET
VERBAND MET DE SOCIALE EN
CULTURELE INBEDDING EN DE
AFSTAND TOT DE SOCIALE
INSTELLINGEN: EEN
KWANTITATIEF
PROEFONDERZOEK BIJ DRIE
DOELGROEPEN**

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	8
HOOFDSTUK 1:Inhoudelijke en methodologische inleiding.....	10
1.1 Van het kwalitatief naar het kwantitatief onderzoeksgedeelte: van conclusies naar onderzoeksontwerp.	10
1.1.1 Discrepancies in taalgebruik vertaald naar onderzoek bij doelgroepen	10
1.1.2 Het probleem van de onderrapportering van geweld naar de politie vertaald in onderzoek naar aangiftegraad en aangiftebereidheid	11
1.1.3 Ondervangen van de culturele diversiteit via een gedeeltelijk gediversifieerde vragenlijst.....	11
1.2 De steekproefprocedure.....	12
1.2.1 Samenstelling van de steekproef.....	12
1.2.2 Selectie van gemeenten.....	14
1.3 De samenstelling van de vragenlijst, de proefinterviews, de bemerkingen van de begeleidingscommissie	16
1.3.1 De bevraging van slachtofferschap en van gevolgen van geweld	16
1.3.2 De bevraging van aangiftegedrag en aangiftebereidheid	17
1.3.3 De gewenste en feitelijke reactie op geweld, tevredenheid met interventies ..	18
1.3.4 De structurele en culturele verklarende factoren: identificatievragen, contacten met het sociaal netwerk, opvattingen over geweld; diversificatie van de vragenlijst naar de doelgroepen.....	18
1.3.5 Afstand ten opzichte van de politie en andere maatschappelijke instellingen.....	19
1.3.6 Herwerking van de vragenlijst: bemerkingen van de begeleidingscommissie, ervaringen uit de proefinterviews.....	19
1.4 Beschrijving van het veldwerk in Vlaanderen.....	21
1.4.1 Werving van enquêteurs.....	21
1.4.2 Opleiding en begeleiding.....	21
1.4.3 De procedure voor de bevragingen.....	22
1.4.4 Problemen in de realisering van het veldwerk.....	22
1.4.5 Resultaat van het veldwerk.....	22
1.5 Le déroulement de l'enquête en Wallonie	23
1.5.1 Le groupe d'enquête	23

1.5.2	La procédure d'échantillonnage	24
1.5.3	Entités administratives sélectionnées:.....	25
1.5.4	Tableau de répartition des unités d'enquête	26
1.5.5	Description de l'échantillon.....	26
1.5.6	Enquêteurs/enquêtrices	31
1.6	De voorbereiding van de analyse.....	31
HOOFDSTUK 2:beschrijving van geweldervaringen en van de gevolgen van geweld		

33

2.1	Psychisch geweld	34
2.1.1	Incidentie en prevalentie van psychisch geweld	34
2.1.2	De meldingen van psychisch geweld bij de politie	44
2.1.3	De context van psychisch geweld: wie zijn de daders? Op welke leeftijd begint het geweld en hoe lang duurt het? Waar vindt het geweld plaats? Aan welke kenmerken schrijven slachtoffers het geweld toe?.....	46
2.1.4	Samenvattende beschrijving van psychisch geweld	54
2.2	Geweld tegen eigendommen : inbraak en diefstal.....	55
2.2.1	De incidentie en prevalentie van inbraak en diefstal.....	56
2.2.2	De meldingen van inbraak en diefstal bij de politie	57
2.2.3	De context van inbraak en diefstal	59
2.3	Fysiek geweld.....	60
2.3.1	Incidentie en prevalentie van fysiek geweld.....	61
2.3.2	Meldingen van fysiek geweld bij de politie	66
2.3.3	De context van fysiek geweld	68
2.3.4	Samenvattende beschrijving van fysiek geweld	75
2.4	Seksueel geweld	76
2.4.1	Incidentie en prevalentie van seksueel geweld	77
2.4.2	Meldingen van seksueel geweld bij de politie	82
2.4.3	De context van seksueel geweld.....	84
2.4.4	De locatie van seksueel geweld.....	88
2.4.5	Samenvattende beschrijving van seksueel geweld	91
2.5	De gevolgen van geweld.....	91

HOOFDSTUK 3:Houdingen en gedrag ten opzichte van de politie

96

3.1	Meldingsneiging en meldingsgedrag	96
3.1.1	Het belang van het onderzoeken van meldingsneiging en meldingsgedrag....	96
3.1.2	De constructie van de variabele 'meldingsneiging'	97
3.1.3	De samenhang tussen meldingsneiging en effectieve melding	98

3.1.4	Achtergrondvariabelen die samenhangen met meldingsneiging en meldingsgedrag.....	100
3.1.5	Andere variabelen die samenhangen met meldingsneiging en meldingsgedrag..	115
3.2	Afstand tot maatschappelijke instituties en doeleinden in het leven	120
3.2.1	Belang	120
3.2.2	De politie naast andere maatschappelijke instituties	121
3.2.3	Afstand tot maatschappelijke instituties.....	123
3.2.4	Types van afstand tot maatschappelijke instituties.....	140
3.2.5	Doeleinden in het leven.....	146
3.3	Motieven van slachtoffers om wel of geen melding te doen	148
3.3.1	Motieven om geen melding te doen.....	149
3.3.2	Motieven om wel melding te doen	151
3.4	Gewenste en reële reacties van de politie bij melding of aangifte.....	152
3.4.1	Belang	152
3.4.2	Reacties waarbij de werkelijke situatie overeenstemt met de gewenste situatie ..	153
3.4.3	Reacties waarbij de gewenste en de werkelijke situatie licht uiteenlopen	156
3.4.4	Reacties waarbij de gewenste en de werkelijke situatie sterk uiteenlopen....	158
3.5	Tevredenheid over interventies	161
3.5.1	Interventies vanuit de hulpverlening.....	162
3.5.2	Interventies vanuit de sociale omgeving	163
3.5.3	Interventies vanuit de politie	164
HOOFDSTUK 4:CULTUREL(s) et violence(s) au pluriel		
166		
4.1	regards croisés sur l'identitaire et la violence au pluriel.....	167
4.1.1	De l'identité à l'identification.....	167
4.1.2	L'identité des groupes "cibles"	168
4.2	sensibilité(s) culturelle(s)	172
4.2.1	Le rejet des "violences" et "incivilités"	172
4.2.2	Les sous-groupes classifiés.....	177
4.2.3	La notion d'appréhension "différentielle"	184
4.3	Violence(s) et personnalité(s) de base.....	185
4.3.1	La notion de "risque"	185
4.3.2	Le fait de "proxémie"	189
4.4	violence(s) perçue(s) et violence(s) vécue(s).....	192
4.5	la perception des violences dans son rapport aux services de police	193

HOOFDSTUK 5:Conclusies uit het kwantitatief onderzoek	
195	
5.1 Onderzoekstechnische bevindingen.....	195
5.1.1 De wijze van bevragen van geweld	195
5.2 Inhoudelijke besluiten	196
5.2.1 Conclusies omtrent houdingen en gedrag ten opzichte van de politie	196
5.2.2 Annotations et conclusions : le pluriel des violences	199
HOOFDSTUK 6:Algemene besluiten	
200	
6.1 De diversiteit van geweldfenomenen vraagt om een diversiteit van onderzoek	200
6.2 De aanpak van geweldproblemen: curatief, naar daders en slachtoffers.....	202
6.3 De aanpak van geweldproblemen: preventief	202
6.4 Conclusies betreffende het meldingsgedrag	203
6.4.1 De meldingsneiging.....	203
6.4.2 De communicatie over geweld, meldingen en aangifte doen	204
6.4.3 De aansluiting tussen de verwachtingen van de burger en de feitelijke reacties van de politie bij de melding van geweld.	205
6.5 Betekenissen van geweld in de samenleving.	205

INLEIDING

Aan de bestelling van het onderzoek lagen twee met elkaar verbonden vragen ten grondslag: hoe kan de politie zich zo goed mogelijk informeren over het geweld in de samenleving, met inbegrip van de feiten die niet ter kennis van de politie gebracht worden en is het verschil tussen ‘aangegeven’ en ‘niet aangegeven’ geweld te wijten aan de tolerantie voor geweld in de bevolking of aan de afwijzing van de politie als geëigende manier om met geweldproblemen om te gaan.

Deze vragen worden in het onderzoeksproject op een driedelige manier beantwoord: in het eerste deel gingen we de onderzoeksliteratuur na, waarin we meer misdaadgericht en meer slachtoffergericht onderzoek aantreffen, waarover we in het eerste deel van dit onderzoeksrapport verslag hebben uitgebracht. Op grond van een vergelijking van de belangrijke stromingen in het geweldonderzoek hebben we beslist voor een kwalitatief onderzoek dat de betekenissen van geweldfenomenen in de bevolking beter in kaart zou brengen. Over het kwalitatief onderzoeksgedeelte werd verslag uitgebracht in het tweede deel van dit rapport. De uitdaging voor de onderzoekers bestond er in om na het kwalitatief gedeelte de verworven inzichten om te zetten in een kwantitatief onderzoek. Is het mogelijk om in grootschalig kwantitatief onderzoek rekening te houden met culturele en sociale verschillen tussen verschillende onderzoeksgroepen en toch een gemeenschappelijk gegevensbestand te behouden? Het onderzoeksteam heeft geprobeerd om deze vraag positief te beantwoorden aan de hand van een proefonderzoek met een beperkte omvang.

De samenwerking tussen de onderzoeksploegen is in het derde deel van het onderzoek het nauwst geweest. Er werd een gezamenlijke vragenlijst opgesteld. Het veldwerk werd wel afzonderlijk uitgevoerd. Er werd een gemeenschappelijk gegevensbestand opgemaakt. Ook het analyseplan werd samen opgesteld. Vervolgens werden de analyses verdeeld over de onderzoekers en elke onderzoeker rapporteert over de eigen analyses. Dit onderzoeksrapport begint met een inhoudelijke en methodologische inleiding. Daarna worden de resultaten van het onderzoek besproken, te beginnen met de geweldervaringen. Vervolgens gaan we in op de aangifteneiging en het aangiftegedrag en het verband met de afstand tot de sociale instellingen. Tenslotte worden sociale variabelen als het sociaal netwerk en de betekenisgevingen aan geweld in verband gebracht met de geweldervaringen en het aangiftegedrag. De conclusies werden weer gezamenlijk opgemaakt.

HOOFDSTUK 1:

INHOUDELIJKE EN METHODOLOGISCHE INLEIDING

1.1 VAN HET KWALITATIEF NAAR HET KWANTITATIEF ONDERZOEKSGEDEELTE: VAN CONCLUSIES NAAR ONDERZOEKSONTWERP.

1.1.1 DISCREPANTIES IN TAALGEBRUIK VERTAALD NAAR ONDERZOEK BIJ DOELGROEPEN

Het kwalitatief onderzoek stelde vast dat het taalgebruik in de bevolking ver af staat van het taalgebruik uit de veiligheidsmonitor. Er valt niet zonder meer aan te nemen dat de veiligheidsmonitor er in slaagde om het ‘dark number’ van geweld in voldoende mate te beschrijven. Er is echter in de bevolking een grote diversiteit in betekenissen rond geweld. Het kwalitatief onderzoek stelde vast dat de kloof tussen de politionele betekenissen rond geweld en de beleving in de bevolking het grootst is in de volgende groepen:

- de vrouwen, wegens hun risico voor het ondervinden van geweld in gezinsverband, een vorm van geweld die in de samenleving weinig zichtbaar is en moeilijk als geweld gedefinieerd wordt;
- de jongeren, omdat zij vaak met geweld geconfronteerd worden, zowel als slachtoffer en als dader, terwijl deze ervaringen in de jongerencultuur ingebed liggen in betekenissen van groepssolidariteit, uitdagingen zoeken en identiteitsontwikkeling;
- de allochtonen, die vooral geconfronteerd worden met discriminatie en sociale uitsluiting waardoor materieel bezit een buitengewoon grote belangrijkheid krijgt en waardoor vermogensdelicten een andere betekenis kunnen krijgen.

In het ontwerp van het kwantitatief onderzoeksgedeelte wordt beslist om het onderzoek toe te spitsen op deze drie doelgroepen. Deze benadering zou moeten leiden tot een betere weergave van de ervaringen met criminaliteit, ook wanneer ze niet werden aangegeven. Het resultaat zou moeten zijn dat het ‘dark number’ in dit onderzoek groter is dan in de veiligheidsmonitor.

Concreet leiden deze overwegingen naar een onderzoeksgroep waarin de drie doelgroepen even sterk vertegenwoordigd zijn (disproportionele vertegenwoordiging). Om het veldwerk te kunnen groeperen wordt een steekproef van gemeenten genomen, gestratificeerd naar gemeentegrootte. Binnen deze gemeenten worden toevalssteekproeven genomen van de bevolking en van de doelgroepen. De steekproefprocedure wordt beschreven in punt 2.

1.1.2 HET PROBLEEM VAN DE ONDERRAPPORTERING VAN GEWELD NAAR DE POLITIE VERTAALD IN ONDERZOEK NAAR AANGIFTEGRAAD EN AANGIFTEBEREIDHEID

Bij de reacties op en interventies bij geweld is er een grote kloof tussen het wenselijk gedrag volgens de politie (namelijk melden of aangifte doen) en het wenselijk gedrag in de bevolking (zelf oplossen...). Het zou vanuit politieel oogpunt interessant kunnen zijn om per delict een variabele 'aangiftegraad' te construeren en na te gaan of deze gerelateerd is aan de aard of de ernst van het geweld. Het lijkt ook belangrijk om de aangifte te relateren aan de gevolgen van het geweld voor de slachtoffers, zowel op korte als op lange termijn. Het aangiftegedrag verschijnt dus enerzijds als een onafhankelijke variabele ten aanzien van de gevolgen van geweld (tenminste de gevolgen op de lange termijn), anderzijds kan geprobeerd worden om dit aangiftegedrag te verklaren enerzijds vanuit de geweldvariabelen, anderzijds vanuit een variabele 'aangiftebereidheid', die het geheel van attitudes en normen ten aanzien van het aangifte doen zou moeten samenvatten. Men kan zich namelijk voorstellen dat het verbeteren van aangiftegraad en aangiftebereidheid ook als een mogelijke politieke doelstelling gedefinieerd wordt.

1.1.3 ONDERVANGEN VAN DE CULTURELE DIVERSITEIT VIA EEN GEDEELTELIJK GEDIVERSIFIEERDE VRAGENLIJST

Aan de culturele diversiteit worden twee aspecten onderkend: enerzijds de mate waarin de sociale contacten zich afspelen binnen een bepaalde subgroep (de familie voor de vrouwen, de leeftijdsgroep voor de jongeren, mensen met dezelfde herkomst voor allochtonen), anderzijds de opvattingen die mensen zich eigen gemaakt hebben en die in meer of in mindere mate legitimeringen voor geweld kunnen bevatten. Beide aspecten worden geacht elkaar te versterken. Omdat voor de verschillende doelgroepen het behoren tot een subculturele groep verschillend is, wordt geopteerd voor gedeeltelijk verschillende vragenlijsten per doelgroep, tenminste voor wat dit onderdeel betreft. Voor de geweldervaringen wordt geen onderscheid gemaakt tussen de doelgroepen en wordt de hele batterij aan de volledige onderzoeksgroep voorgelegd. Het al of niet aangifte doen wordt eveneens op een identieke manier bevraagd in elke doelgroep evenals de afstand tot de maatschappelijke instellingen en de identificatievragen.

1.2 DE STEEKPROEFPROCEDURE

1.2.1 SAMENSTELLING VAN DE STEEKPROEF

Wij hebben geopteerd voor een gestratificeerde steekproef voor de drie doelgroepen: allochtonen, jongeren en vrouwen. Contractueel zijn we gebonden aan het cijfer van 250 steekprofeenheden. De eerste stap in de steekproefprocedure is nu: nagaan hoe deze 250 eenheden in verhouding met de totale bevolking van België dienen gespreid te worden.

Allereerst is er de verspreiding over de drie gewesten. In verhouding met de bevolkingsverspreiding komen we aldus tot de volgende verdeling van de steekproef:

Vlaanderen: 144 eenheden

Brussel: 27 eenheden

Wallonië: 80 eenheden

Voor Vlaanderen en Brussel kunnen we nu nagaan hoe de drie doelgroepen binnen de steekproef dienen verspreid te worden over de gemeenten van verschillende bevolkingsgrootte. Hiertoe delen we de gemeenten in volgens categorieën van bevolkingsomvang en gaan we binnen elke categorie na welke aandeel in de bevolking elke doelgroep heeft. Dit levert het volgende beeld op:

Voor Brussel:

TABEL 1: BEVOLKINGSPERCENTAGE EN AANTAL BEVRAGINGEN PER STRATUM VAN BRUSSELSE GEMEENTEN

% bevolking - # bevragingen	jongeren	vrouwen	allochtonen
Stratum A: gemeenten > 100.000 inwoners	26,9% 2	23,9% 2	35,2% 3
Stratum B: gemeenten 50.000 - 100.000 inwoners	32,5% 3	30,9% 3	32,7% 3
Stratum C: gemeenten < 50.000 inwoners	40,6% 4	45,2% 4	32% 3
TOTAAL = 27	100% 9	100% 9	100% 9

Bij de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners maken jongeren (gedefinieerd als personen die de leeftijd van 15 jaar al bereikt hebben en er nog geen 25 zijn) 26,9% van de bevolking

uit. Vertaald naar het aantal bevestigingen komt dit neer op 2 bevestigingen van jongeren in dit stratum. De doelgroep vrouwen werd omschreven als: personen van het vrouwelijk geslacht tussen de 20 en de 50 jaar oud. De doelgroep allochtonen werd gedefinieerd als: personen van 15 jaar of ouder met een nationaliteit die niet tot de Europese Unie behoort.

Voor Vlaanderen gebruiken we 4 strata van gemeenten, zoals men kan zien in de volgende tabel:

TABEL 2: BEVOLKINGSPERCENTAGE EN AANTAL BEVREGINGEN PER STRATUM VAN VLAAMSE GEMEENTEN

% bevolking # bevestigingen	jongeren	vrouwen	allochtonen
Cat. A gemeenten > 100.000 inwoners	12,7% 6	13,9% 7	44,2% 21
Cat. B gemeenten 40.000 - 100.000 inwoners	12,3% 6	11,9% 6	16,7% 8
Cat. C gemeenten 20.000 - 40.000 inwoners	30,8% 15	30,4% 14	24,9% 12
Cat. D gemeenten < 20.000 inwoners	44,1% 21	43,8% 21	14,2% 7
TOTAAL = 144	100% 48	100% 48	100% 48

Aanvankelijk was het de bedoeling dat zowel de Brusselse als de Vlaamse gemeenten in vier strata zouden onderverdeeld worden. Voor Brussel bleek dit echter niet haalbaar en werd er geopteerd voor een indeling in drie categorieën van grootte. De redenen hiervoor zijn de volgende. Ten eerste zijn er in het hoofdstedelijk gewest slechts drie gemeenten met een bevolking die kleiner is dan 20.000 inwoners: Koekelberg, Ganshoren en Sint-Agatha-Berchem, die samen 5,7 % uitmaken van de bevolking. Ter vergelijking: in Vlaanderen maakt deze categorie van gemeenten 43,8 % van de Vlaamse bevolking uit. Het hanteren van dezelfde stratumgrenzen zou dus leiden tot een onevenwichtige verdeling van strata in Brussel. Ten tweede dienen er slechts 27 bevestigingen te gebeuren in het Brusselse Gewest. Een spreiding van 27 eenheden over drie doelgroepen en vier strata zou leiden tot zinloos kleine cijfers.

We weten nu hoeveel steekprofeenheden we nodig hebben per categorie van gemeentegrootte. Deze informatie gebruiken we om de nodige steekproefgrootte per stratum te bepalen. Laat ons Brussel nemen om mee te beginnen. We willen 4 interviews met jongeren afnemen in de gemeenten van categorie C. Aangezien we rekening houden met een behoorlijke non-respons, vermenigvuldigen we het cijfer van af te nemen interviews met 3, dit wordt dus 12. We gaan na wat het relatieve aandeel is van jongeren tussen 15 en 25 jaar in de totale bevolking van het Brussels Gewest: dit is 118.449 op 964.405 inwoners of 12%. De benodigde steekproefgrootte om hierin 12 jongeren aan te treffen is dus $(12 \times 100)/12 = 100$ steekprofeenheden. Voor 9 jongeren is dit $(9 \times 100)/12 = 75$. Op deze manier berekenen we de benodigde steekproefgrootte voor elk stratum van gemeenten. Het aantal vrouwen tussen 20 en 50 jaar bedraagt 216.458 op 964.405 inwoners van het Brussels gewest of 22%. De nodige steekproefgrootte voor 12 vrouwelijke respondenten is dan $(12 \times 100)/22 = 55$. Er zijn 121.383 allochtonen van alle leeftijden op 964.405 inwoners van het Brussels gewest of 12%. Nodige steekproefgrootte voor 9 respondenten is dus $(9 \times 100)/12 = 75$.

Op dezelfde manier berekenen we de vereiste steekproefgrootte voor Vlaanderen. Door de onevenwichtige spreiding van allochtonen over Vlaanderen is het nodig om het aandeel van deze doelgroep in elke categorie van gemeenten als vertrekpunt te nemen.

Categorie A : bevat 49.812 allochtonen op 786.814 inwoners van categorie A = 6%

Categorie B : bevat 18.813 allochtonen of 2,6 (3)%.

Categorie C : bevat 28.024 allochtonen of 1,5 (2)%.

Categorie D : bevat 16.046 allochtonen of 0,62 (1)%.

De nodige steekproefgrootte voor 63 respondenten in cat A = $(63 \times 100)/6 = 1050$.

De nodige steekproefgrootte voor 24 respondenten in cat B = $(24 \times 100)/3 = 800$.

De nodige steekproefgrootte voor 36 respondenten in cat C = $(36 \times 100)/2 = 1800$.

De nodige steekproefgrootte voor 21 respondenten in cat D = $(21 \times 100)/1 = 2100$.

Deze cijfers geven meteen de steekproefgrootten aan voor de vier categorieën, aangezien allochtonen de minst voorkomende van de drie doelgroepen vormen in Vlaanderen – er zijn 715.272 jongeren en 1.251.84 vrouwen volgens onze doelgroepomschrijvingen in Vlaanderen.

1.2.2 SELECTIE VAN GEMEENTEN

Nu kunnen we overgaan tot de selectie van de gemeenten. We bepalen vooraf dat we geen steekproef wensen die meer dan 1% van de bevolking van een gemeente uitmaakt. Per categorie van gemeenten worden Vlaamse en Brusselse gemeenten met behulp van toevalsreeksen door het lot aangeduid. Indien de vereiste steekproefgrootte hoger is dan 1% van de bevolking van een door het lot gekozen gemeente, wordt een volgende gemeente getrokken, tot de nodige omvang van de steekproef bereikt wordt. Er worden daarna ook reservegemeenten getrokken voor het geval er effectieve gemeenten zouden weigeren om mee te werken.

Concreet leidde dit ertoe dat volgende gemeenten hun medewerking verleenden door een toevalssteekproef uit hun bevolking ter beschikking te stellen of te laten trekken door de onderzoekers.

Voor Vlaanderen:

- Categorie A: Antwerpen
- Categorie B: Aalst en Hasselt
- Categorie C: Knokke-Heist, Edegem, Zemst en Sint-Truiden
- Categorie D: Halen, Lo-Reninge, De Panne, Tremelo, Wommelgem, Langemark-Poelkapelle, Kraainem, Wingene, Lichtervelde, Ternat, Zonhoven, Hamont-Achel.

In categorie B werd de reserve-stad Hasselt gebruikt omdat de steekproef van de effectieve stad (Oostende) te lang op zich liet wachten. Om dezelfde reden werden in categorie C Merelbeke, Grimbergen en Brasschaat vervangen door de reservegemeenten Zemst, Edegem en Sint-Truiden. In categorie D werden de effectieve gemeenten Steenokkerzeel, Merksplas, Nieuwpoort, Merchtem, Oosterzele, Bierbeek en Meulebeke om dezelfde reden vervangen door Wommelgem, Langemark-Poelkapelle, Kraainem, Wingene, Lichtervelde, Ternat, Zonhoven en Hamont-Achel.

In Vlaanderen werd slechts één expliciete weigering ontvangen, namelijk van reservegemeente Duffel. Diverse andere gemeenten gaven geen respons op ons verzoek, maar verschillende daarvan bleken na contactname toch bereid om de steekproef te leveren of te laten trekken door ons.

Voor Brussel werden volgende gemeenten geselecteerd:

- Categorie A: Schaarbeek
- Categorie C: Vorst

Voor categorie B weigerden zowel de effectieve gemeente (Elsene) als de reservegemeente (Molenbeek) de steekproef. Gezien het beperkte tijdsbestek was het niet meer mogelijk om na deze weigeringen nog op zoek te gaan naar een alternatief. In categorie C weigerde de effectieve gemeente, Etterbeek; deze werd vervangen door reservegemeente Vorst

1.3 DE SAMENSTELLING VAN DE VRAGENLIJST, DE PROEFINTERVIEWS, DE BEMERKINGEN VAN DE BEGELEIDINGSCOMMISSIE

De vragenlijst werd ontwikkeld aan de hand van de volgende thema's:

- slachtofferervaringen, de kernmodule uit zowel de crime victim als de violence victim onderzoeken (paragraaf 3.1)
- aangiftegedrag en aangiftedebereidheid, eveneens een kernthema uit de veiligheidsmonitor, motieven voor al of niet aangifte doen (paragraaf 3.2)
- gewenste en feitelijke reacties op geweld, tevredenheid met interventies (paragraaf 3.3)
- structurele en culturele verklarende factoren: identificatievragen, contacten met het sociaal netwerk, opvattingen over geweld; diversificatie van de vragenlijst naar de doelgroepen (paragraaf 3.4)
- afstand ten opzichte van de politie en andere maatschappelijke instellingen (paragraaf 3.5)

Met een eerste proefvragenlijst werden 15 proefinterviews gehouden en werd het advies ingewonnen van de leden van de begeleidingscommissie. De vragenlijst werd daarna grondig herwerkt, opnieuw getoetst aan 6 proefinterviews en vervolgens vertaald in het Frans. Tijdens het veldwerk bleek het ook handig om de antwoordkaarten in het Engels te hebben.

1.3.1 DE BEVRAGING VAN SLACHTOFFERSCHAP EN VAN GEVOLGEN VAN GEWELD

Voor de bevraging van slachtofferschap werd uitgegaan van een lijst met mogelijke vormen van geweld, een werkwijze die zowel in de crime victim als in de violence victim onderzoeken gebruikt wordt. Voor de samenstelling van de lijsten gebruikten we de lijsten van de veiligheidsmonitor (2000), van het onderzoek Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen (1998) en de resultaten van het kwalitatief onderzoek 'Wat noemen mensen geweld' (2002).

- In het kwalitatief gedeelte van het onderzoek werd door de respondenten heel sterk de nadruk gelegd werd op persoonsgerichte vormen van geweld, in tegenstelling tot de Veiligheidsmonitor die zich heel sterk focust op geweld tegen goederen en eigendommen. De lijst ‘fysiek geweld’ van het onderzoek ‘Geweld ondervinden...’ stemt beter overeen met de resultaten van het kwalitatief onderzoek.
- Bovendien werd duidelijk dat ook aandacht diende te worden besteed aan racisme en discriminatie en aan het verbaal geweld dat ermee gepaard kan gaan.
- Voor wat betreft de bevraging van seksueel geweld, is vanuit het kwalitatief onderzoek gebleken dat respondenten daar op een zeer weinig expliciete manier over praten. Seksueel geweld wordt heel vaag benoemd in de zin van ‘over iemands seksuele grens gaan’, met uitzondering van meer concrete begrippen als ‘betasten’ of ‘verkrachten’. Omdat we uit eerder onderzoek weten dat seksueel geweld heel concreet dient bevestigd te worden om ook het effectief slachtofferschap te kunnen nagaan, worden ook de vormen van seksueel geweld uit Bruynooghe, e.a. (1998) overgenomen.

Aan de verschillende vormen van geweld werden de vragen opgehangen over: het tijdstip van het gebeuren (ooit – de laatste 12 maanden); de leeftijd bij geweldervaringen; de dadergegevens: sekse en relatie tussen dader en respondent; de plaats van het geweld; de melding bij de politie. Voor de bevraging van discriminatie werden mogelijke discriminatiekenmerken opgegeven en gevraagd welke geweldervaringen volgens de respondent gerelateerd waren aan welk kenmerk. Voor de gevolgen van geweldervaringen werd gevraagd naar negatieve gevoelens, naar suïcideneigingen en naar productgebruik. Deze vorm van bevraging is gelijkaardig aan de victim violence studies. Analoog aan de bevraging in de Veiligheidsmonitor is dan weer de bevraging van manieren waarop mensen zich tegen geweld proberen te beschermen.

1.3.2 DE BEVRAGING VAN AANGIFTEGEDRAG EN AANGIFTEBEREIDHEID

Het feitelijk aangiftegedrag werd bevestigd per item van de slachtofferervaringen, dit is vergelijkbaar met de veiligheidsmonitor. Het onderscheid tussen melding bij de politie en aangifte bij de politie werd niet weerhouden omdat uit de kwalitatieve interviews bleek dat mensen dit onderscheid niet kunnen maken.

We voegden een bevraging toe van attitudes ten aanzien van aangifte (aangiftebereidheid) bestaande uit: 1 item aangifte-intentie, 2 items evaluatie van aangifte, 2 items gepercipieerde sociale norm, 2 items eigeneffectiviteit ten aanzien van aangifte doen. De werkwijze is

afkomstig uit onderzoek naar preventief gedrag ten aanzien van de gezondheid. (Brug e.a. 2000) De motieven voor het al of niet aangifte doen werden op een open manier bevroegd, dit is vergelijkbaar met de veiligheidsmonitor

1.3.3 DE GEWENSTE EN FEITELIJKE REACTIE OP GEWELD, TEVREDENHEID MET INTERVENTIES

Voor de hele onderzoeksgroep werden 12 items bevroegd over de gewenste reactie van de politie indien men aangifte zou doen bij de politie. Deze items zijn afkomstig uit het onderzoek Mobbing in Vlaanderen (Opdebeeck, S., 2002). Deze items ondergingen wel een herformulering na de proefinterviews om ze zo eenvoudig mogelijk te maken. Dezelfde items worden bevroegd bij de slachtoffers van geweld die aangifte gedaan hebben om de feitelijke reactie van de politie na te gaan.

Bij alle slachtoffers wordt gevraagd naar het gebruik maken van professionele hulpverlening en naar het gebruik maken van informele hulp. Bij alle slachtoffers die hulp vroegen, wordt gevraagd naar een evaluatie van de hulp. Voor de hele populatie wordt gevraagd naar de aard en de evaluatie van het laatste contact met de politie, als controle-vraag om te kunnen nagaan of slachtoffers van geweld verschillen in tevredenheid van mensen die om een andere reden contact hadden met de politie.

De vragen uit de Veiligheidsmonitor naar het politieoptreden los van de eigen ervaringen werden na de proefinterviews niet langer in de vragenlijst opgenomen. Om de vragenlijst binnen redelijke perken, consistent en respondentvriendelijk te houden werd dan geopteerd om de eigen ervaringen van de respondenten centraal te houden in de vragenlijst.

1.3.4 DE STRUCTURELE EN CULTURELE VERKLARENDE FACTOREN: IDENTIFICATIEVRAGEN, CONTACTEN MET HET SOCIAAL NETWERK, OPVATTINGEN OVER GEWELD; DIVERSIFICATIE VAN DE VRAGENLIJST NAAR DE DOELGROEPEN

De identificatievragen stemmen in grote mate overeen met deze uit de Veiligheidsmonitor. De vraag naar de samenstelling van de huishouding werd echter vervangen door een vraag naar contacten met het sociaal netwerk. Voor het sociaal netwerk wilden we nagaan in welke mate de respondenten uit onze drie doelgroepen ‘ingebred’ zijn in een subgroep: de familiale subgroep bij de vrouwen, de subgroep van leeftijdsgenoten bij de jongeren, de etnische subgroep bij allochtonen. De bevraging bij de drie doelgroepen diende hier dus gediversifieerd te worden, maar met behoud van de mogelijkheid om een gemeenschappelijke dimensie te construeren.

We voegden een batterij items toe waarin de opvattingen over geweld bevraged werden. Uit het kwalitatief onderzoek bleek dat mensen heel wat redeneringen maken die een legitimering zouden kunnen vormen voor het gebruik van geweld. In het onderzoek ‘Geweld ondervinden...’ bleek een significant verband tussen legitimerende opvattingen over geweld en het gebruik van geweld. Bij de begeleidingscommissie voor het onderzoek leefde de vraag of het niet aangeven van geweldfenomenen een gevolg zou kunnen zijn van normaliserende opvattingen over geweld of van een ‘cultuur van geweld’. Ook hier diende de bevraging bij de drie doelgroepen gediversifieerd te worden, zij het met behoud van enkele gemeenschappelijke items. Er zal bij de analyse van de gegevens nagegaan moeten worden of er een gemeenschappelijke dimensie aanwezig is bij de gediversifieerde items.

1.3.5 AFSTAND TEN OPZICHTE VAN DE POLITIE EN ANDERE MAATSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN

Uit het kwalitatief onderzoek bleek dat in de bevolking de beeldvorming ten aanzien van de politie over het algemeen eerder negatief is. Het zou natuurlijk kunnen zijn dat de meeste maatschappelijke instituties eerder negatief bekeken worden, zeker bij groepen die zich in de ‘rafelrand’ (Van Gemert, 1997) van de samenleving bevinden. Daarom werd in het onderzoek gevraagd naar de belangrijke doelstellingen van de respondent en welke maatschappelijke voorzieningen voor de respondent nuttig zijn om de eigen doelstellingen te realiseren.

1.3.6 HERWERKING VAN DE VRAGENLIJST: BEMERKINGEN VAN DE BEGELEIDINGSCOMMISSIE, ERVARINGEN UIT DE PROEFINTERVIEWS

Een eerste versie van de vragenlijst werd voorgelegd aan de begeleidingscommissie en werd gebruikt in de proefinterviews. De begeleidingscommissie formuleerde de volgende opmerkingen.

- Bij de bevraging van de cultuur van geweld was de eerste versie voor de doelgroep allochtonen te exclusief gericht op discriminatie, terwijl het interessant zou zijn om in alle groepen ook de opvattingen over seksueel geweld na te gaan. Aan deze opmerking werd tegemoet gekomen door items toe te voegen.
- De discriminatievariabelen zouden geïnterpreteerd kunnen worden als objectieve maatstaf voor discriminatie terwijl het om een subjectieve betekenisgeving gaat. De onderzoeksgroep interpreteert de vraag niet als een vraag naar de omvang of de oorzaken van discriminatie maar als een vraag naar het gevoel van discriminatie in de doelgroepen. De items zijn dezelfde gebleven.
- De begeleidingscommissie stelde voor om de vraag naar het gebruik van gevoelsbeïnvloedende producten en drugs te verfijnen en uit te breiden met de aard van de producten. Om de omvang van de vragenlijst binnen de perken te houden is de onderzoeksgroep daar niet op ingegaan (geen onderzoek naar druggebruik maar naar geweld).
- De begeleidingscommissie had kritiek op de lijst met doeleinden omdat veiligheid en zekerheid aan elkaar gekoppeld werden, terwijl het verschillende dingen betreft. In de definitieve vragenlijst zijn van beide elementen afzonderlijke doelen gemaakt.

De proefinterviews werden uitgevoerd door 3 onderzoekers. In de 1^e ronde werden 10 proefinterviews afgenomen verspreid over de verschillende doelgroepen. Na vergelijking van de ervaringen werden aanpassingen uitgevoerd aan de vragenlijst en in een 2^e ronde werden opnieuw 5 proefinterviews uitgevoerd. Naar aanleiding van de proefinterviews werden de volgende aanpassingen aan de vragenlijst doorgevoerd.

- Het taalgebruik bleek te moeilijk voor de doelgroep allochtonen en werd vereenvoudigd (waardoor de items van wenselijke en feitelijke reacties die we overgenomen hadden uit het onderzoek Mobbing een andere formulering hebben gekregen);
- De oorspronkelijke vragenlijst was te lang. De vragen naar de taken van de politie en de evaluatie ervan (afkomstig uit de Veiligheidsmonitor) werden weggelaten, wegens te moeilijk voor de respondenten en niet tot de kern van dit onderzoek behorend. De evaluatie van de politie werd beperkt tot de contacten die de respondenten zelf met de politie gehad hebben;

- De redenen om wel of niet aangifte te doen werden aanvankelijk op een gesloten manier bevestigd met heel veel antwoordcategorieën. Dit bleek veel te uitgebreid, waardoor de vraag opnieuw een open vraag werd
- Er werd een reductie doorgevoerd in de bevestiging van de samenstelling van de huishouding en de bevestiging van het sociaal netwerk. Dit werd vooral om redenen van efficiëntie ingekort
- Er werden items toegevoegd aan de culturele elementen die ook de verbondenheid met de eigen subgroep kunnen indiceren
- Gewenste en feitelijke reactie van hulpverleners op geweld werd weggelaten. In de definitieve vragenlijst is wel gebleven de gewenste en feitelijke reactie van de politie bij geweld en de vraag of er ook hulpverlening (professioneel en informeel) is ingeschakeld

1.4 BESCHRIJVING VAN HET VELDWERK IN VLAANDEREN

1.4.1 WERVING VAN ENQUÊTEURS

Via het enquêteursnetwerk van Sein werden de eerste enquêteurs geworven 15 in totaal. Naarmate het veldwerk vorderde werden nieuwe enquêteurs ingezet om afhakenden te vervangen. Er werden nog 10 andere enquêteurs ingezet die gerekruteerd werden via het gegevensbestand van Sein en via het elektronisch berichtenbord van de VUB en via contacten van de onderzoekers. Bijkomende opdrachten werden gegeven aan de goede en snelle enquêteurs. Vrijwel alle enquêteurs zijn van Belgische afkomst alhoewel de onderzoekers actief op zoek zijn gegaan naar enquêteurs van allochtone origine. Uiteindelijk is er slechts één enquêteur van allochtone origine actief geweest.

1.4.2 OPLEIDING EN BEGELEIDING

Er zijn twee opleidingsnamiddagen doorgegaan, namelijk 7 oktober in Antwerpen en 9 oktober in Diepenbeek. Voor de opleiding werd een handleiding ten behoeve van het geweldonderzoek opgesteld, met de kandidaat-enquêteurs doorgenomen. De enquêteurs hebben elk een handleiding gekregen. De nieuwe enquêteurs die tijdens het veldwerk werden gerekruteerd, kregen een briefing bij de opdracht. Tijdens het veldwerk fungeerden de onderzoekers als permanente help desk. De onderzoekers hebben ook herhaaldelijk zelf

contact gezocht met de enquêteurs om de stand van zaken tijdens het veldwerk goed te kunnen bijhouden.

1.4.3 DE PROCEDURE VOOR DE BEVRAGINGEN

De procedure voor de contacten met de respondenten staat beschreven in de handleiding. Per doelgroep was er een lijst met effectieve adressen en met 2 reserveadressen per effectief adres. Deze procedure werd naar het einde van het veldwerk toe niet langer gevolgd.

1.4.4 PROBLEMEN IN DE REALISERING VAN HET VELDWERK

Tijdens het veldwerk hebben de onderzoekers heel wat tijd en energie besteed aan het realiseren van het onderzoeksplan. Hiervoor zien de onderzoekers volgende redenen:

- grote non-respons, vooral in Antwerpen en Brussel weinig betrouwbare enquêteurs niet in termen van de bevraging maar in termen van de contactname, stoppen nadat de gemakkelijke adressen gedaan zijn;
- bij de enquêteurs: bang om in Brussel in Schaarbeek te gaan interviewen, ook in Antwerpen zijn sommige buurten niet geliefd;
- er zijn heel wat allochtonen die wantrouwig staan ten opzichte van: de wetenschap, de politie, het geweld;
- het probleem doet zich voor in de grote steden, de rest van Vlaanderen ging eigenlijk probleemloos;
- onze eigen definiëring van de doelgroepen maakte het ook moeilijker omdat we het quorum moesten halen in elke doelgroep en in elke stratificatiegroep van de gemeenten en omdat we een zeer restrictieve definitie van allochtonen gehanteerd hebben. Dat resulteert ook in veel nieuwkomers in de onderzoeksgroep terwijl de migranten van langere datum al vaker Belg geworden zijn. De nieuwkomers veranderen ook dikwijls van adres: ze weten nog niet of ze mogen blijven of ze zijn nog op zoek naar een vestigingsplaats.

1.4.5 RESULTAAT VAN HET VELDWERK

Alle interviews waren binnen per 25 november 2002.

1.5 LE DÉROULEMENT DE L'ENQUÊTE EN WALLONIE

*« Quand on pose une question,
on obtient qu'une réponse »
(SINGLY François, 1983)¹*

L'enquête en Wallonie s'est déroulée du mois d'août à la mi-novembre avec pour étapes essentielles : (1) l'élaboration et la traduction du questionnaire, (2) l'échantillonnage, (3) la mise en place des équipes d'enquêteurs et leur formation, (4) la collecte des données, et enfin, (5) l'encodage des données et les premières statistiques "descriptives".

Si l'ensemble des volets énoncés seront ici repris de manière succincte, nous exposerons davantage la procédure par laquelle nous avons réalisé l'échantillonnage.

Le choix de l'échantillon a été effectué en référence aux contraintes de la statistique et aux objectifs recherchés de connaissance.

1.5.1 LE GROUPE D'ENQUÊTE

En référence aux résultats de l'enquête qualitative des entretiens, nous avons opté pour un "échantillon stratifié" auprès de trois populations cibles, à savoir, les « femmes », les « jeunes » et les « allochtones² ».

Dans une représentativité stricte, il se peut que certaines personnes qui appartiennent à des petits groupes sociaux ne soient pas numériquement suffisantes si la taille de l'échantillon est petite comme pour notre enquête. Par exemple, en laissant faire la "nature" sociale, les informations recueillies auraient fourni un trop petit nombre d'allochtones (+ ou - 10% à l'échelle nationale) en rapport au nombre relativement important de femmes (+ ou - 50%). Il a donc été décidé de répartir les 91 questionnaires (81 déterminés + 10 comme marge de sécurité) à un tiers de chacune des populations cibles. Cette démarche "raisonnée" autorise

¹ François de Singly, "Questionnaire et figuration", *Revue de l'Institut de Sociologie*, 3-4 1984.

² Par le terme *allochtone*, nous nous référons à la définition dite « optimale » à savoir, toute personne qui « provient d'un endroit différent », en l'occurrence pour notre enquête, toute personne d'origine étrangère hors Union européenne.

par la suite l'exploitation des résultats et des croisements de données où ces groupes sociaux figureront à leur juste valeur en variable indépendante. Ici, le raisonnement sociologique prime la statistique.

Aussi notre groupe d'enquête pour la Wallonie se compose-t-il d' ...

Un sous-groupe « femmes »

Il s'agit de 30 (+1) questionnaires réalisés auprès de femmes autochtones et âgées de plus de 25 ans.

Un sous-groupe « jeunes »

Il s'agit ici de 30 questionnaires réalisés auprès d'une population de jeunes autochtones âgés de 15 à 24 ans et répartis selon le sexe entre jeunes hommes et jeunes femmes.

Un sous-groupe « allochtones »

Dans ce sous-groupe, 30 questionnaires ont été réalisés auprès d'une population allochtone, tout âge confondu, à savoir 15 ans et + et répartie selon le sexe entre femmes et hommes.

1.5.2 LA PROCÉDURE D'ÉCHANTILLONNAGE

Né disposant pas d'une liste exhaustive de la base de sondage³, nous avons adopté également une procédure d'échantillonnage dite "raisonnée" par tirage à deux degrés. Nous avons d'abord effectué une première sélection d'unités administratives sur le critère du « contrat de sécurité et de prévention » en exercice à partir du 1er janvier 2002 »⁴. Ensuite, nous avons effectué un second tirage dit "semi aléatoire" auprès des communes ainsi pré-sélectionnées en tenant compte de deux principes de « différentiation », à savoir ;

- les différentes tailles urbanistiques catégorisant les communes et les villes de la région Wallonne⁵,
- et une répartition géographique équilibrée.

³ La procédure "aléatoire" effectue un tirage au sort d'individus appartenant à la population de référence sur le principe où chaque membre de cette population doit avoir la même probabilité que les autres de figurer dans l'échantillon. En Wallonie, les communes détentrices de ces données socio-démographiques refusent de divulguer l'information se réfugiant sur le droit à la vie privée.

⁴ Source : INS, Statistiques démographiques (<http://www.statbel.fgov.be>) et Prévention de la violence (brochure du Ministère de l'intérieur, 2002).

⁵ En Belgique les tailles dites *urbanistiques* distinguent : (1) les grandes communes > 100.000 hab., (2) les communes moyennement grandes de 40.000 à 99.999 hab., (3) les communes moyennement petites entre 20.000 et 39.999 hab., (4) et les petites communes < 20.000 hab.

1.5.3 ENTITÉS ADMINISTRATIVES SÉLECTIONNÉES⁶:

Liège	(184 550 hab. → 36 interviews)		
Namur	(105 248 hab. → 21 interviews)		
Mons	(91 123 hab. → 15 interviews)		
La Louvière	(76 497hab. → 12 interviews)		
Ottignies LIN	(27 703 hab. → 07 interviews)		
TOTAL	90 + 1 interviews	→ 30 allochtones	(sous- groupe n°1)
		→ 30 jeunes	(sous-groupe n°2)
		→ 30 + 1 femmes	(sous-groupe n°3)

Dans notre enquête, l'échantillon est structuré en fonction du sexe de l'individu, de l'âge de la personne interrogée, de son origine nationale et de la localisation géographique.

Ainsi, chaque enquêteur / enquêtrice a reçu une feuille de quotas où sont marqués les traits des individus à interroger. Il se voit également assigner un "espace d'enquête"⁷ au sein des dites communes sélectionnées. A partir du respect de ces orientations majeures, l'échantillon est "spontané", c'est-à-dire composé par les personnes volontaires pour répondre à un questionnaire. La démarche "spontanée" à ce niveau, présente une certaine fiabilité, non scientifiquement, mais par expérience puisque les résultats obtenus semblent assez justes. Elle donne « *une bonne représentation, une image stylisée par l'accentuation des traits pertinents* »⁸

⁶ Donc, 2 grandes communes, 2 moyennement grandes communes et 1 moyennement petite commune.

⁷ Par exemple, pour la commune d'Ottignies Louvain la Neuve ont été attribué le quartier du Biéreau et la place centrale ; pour La Louvière, la place de la gare, ..., après discussion avec chacun des enquêteurs / enquêtrices. Les autres critères de sélections étaient de réaliser l'interview à domicile et d'en obtenir sous enveloppe soit le n° de téléphone, soit l'adresse complète. Le principe de « différenciation » était aussi applicable.

⁸ Luc Boltanski et Pascale Maldidier, La vulgarisation scientifique et son public, Centre de Sociologie européenne, Paris, 1977.

1.5.4 TABLEAU DE RÉPARTITION DES UNITÉS D'ENQUÊTE

TABLEAU 3 : RÉPARTITION DES UNITÉS D'ENQUÊTE

Premier degré (sélection des communes à contrat S&P°)	Premier degré (choix aléatoire)	Nombre d'enquêtes effectuées par communes
<u>Grandes communes</u> Charleroi Liège Namur	Liège Namur	36 21
<u>Moyennement grandes communes</u> Mons La Louvière Tournai Seraing Verviers	Mons La Louvière	15 12
<u>Moyennement petites communes</u> Nivelles Ottignies LIN Châtelet Frameries	Ottignies LIN	7

1.5.5 DESCRIPTION DE L'ÉCHANTILLON

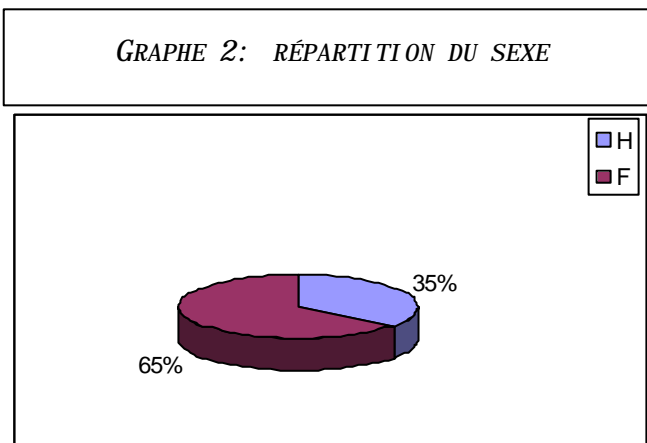
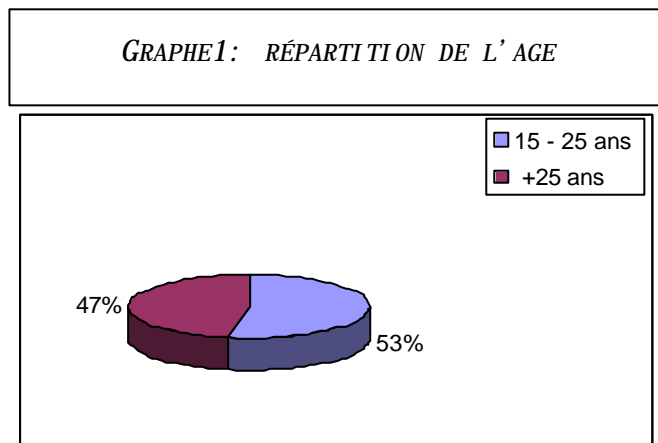
1.5.5.1 Impression(s) d'enquête(s)

L'ensemble de l'enquête a été mené à bien par une équipe de huit personnes. Celles-ci après une brève formation sont revenues chacune sur la vérification des questionnaires avant la phase d'encodage des données par le programme SPSS. Ces entrevues ont permis de longues discussions et notamment d'annoter certaines de leurs impressions ... bien entendu, ces propos n'ont aucune valeur scientifique mais prêtent à propos d'illustrations.

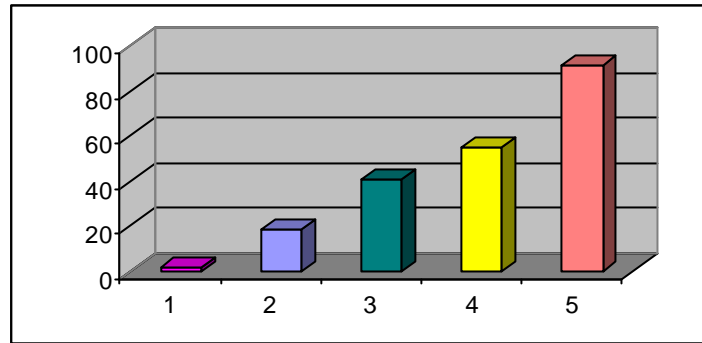
- Les jeunes semblent plus à l'aise de parler de violences que les allochtones ;
- L'image qu'ont les jeunes de la police est loin d'être négative ... au contraire, une présence plus importante est souhaitée ;
- De nombreuses réflexions se font hors du questionnaire, notamment concernant la manière de porter plainte ;
- Les violences vécues touchent encore largement les femmes mais l'homme n'est pas identifié nécessairement comme le "bourreau" ;
- Les allochtones parlent des violences en mettant largement l'accent sur le racisme ;
- Les allochtones sont très partagés sur les rapports à la police ;

1.5.5.2 Descriptif sommaire de l'échantillon[LVI]

L'échantillonnage est dit "raisonné". L'échantillon est stratifié. Les données descriptives ci-dessous vont permettre de maîtriser le contexte social dans lequel elles sont censées « agir ». A ce stade de l'étude, elles ne peuvent encore prétendre d'être « explicatives » ou « compréhensives ». Nous en proposons donc une brève présentation graphique, sans commentaires significatifs ... aux lecteurs de (pour-)suivre le cheminement.

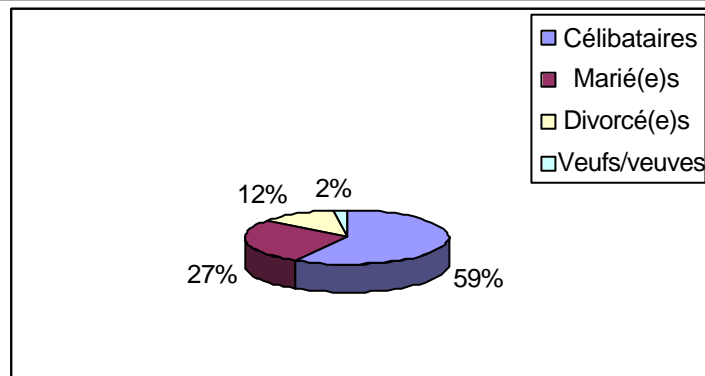

GRAPHE 3: CAPITAL ECONOMIQUE

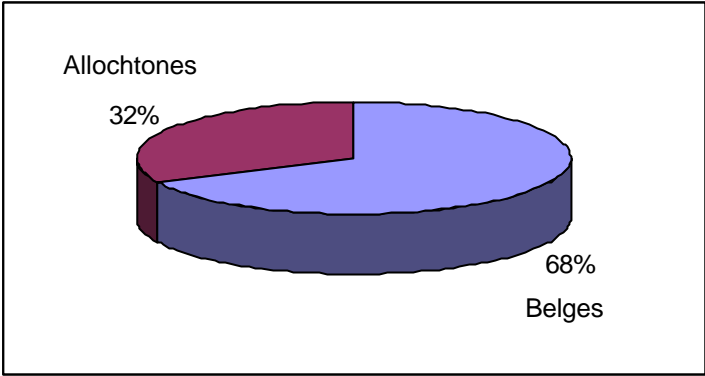

Les variables dont les intitulés renvoient directement à une désignation biologique (graphes 1 et 2) montrent une répartition équitable entre femmes et hommes (en connaissance d'un des trois sous-groupes uniquement composé de femmes) et entre « jeunes » et plus âgés (en même connaissance d'un sous-groupe uniquement composé de personnes de moins de 25 ans). Ensuite la répartition cumulée des revenus (graphe 3) est graduelle (2,2% de l'échantillon a un revenu inférieur à 20 000 BEF ; puis, 20,9% moins 50 000 ; 45,1% moins de 100 000 BEF ; etc.). Pour ce qui concerne l'état matrimonial (graphe 4), le poids des célibataires s'explique essentiellement par la présence du sous groupe des « jeunes ».

GRAPHE 4: ETAT MATRIMONIAL

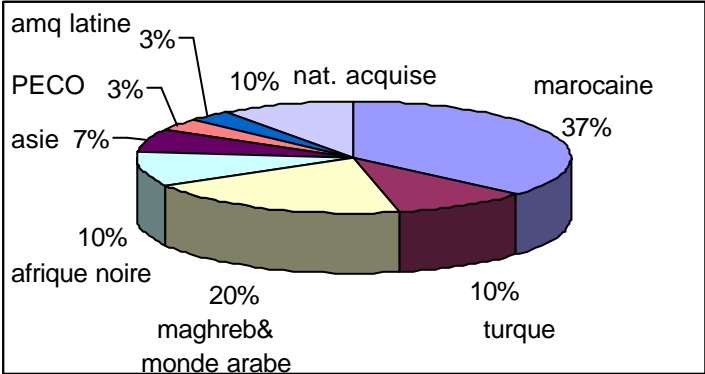

GRAPHE 5: AUTOCHTONES / ALLOCHTONES

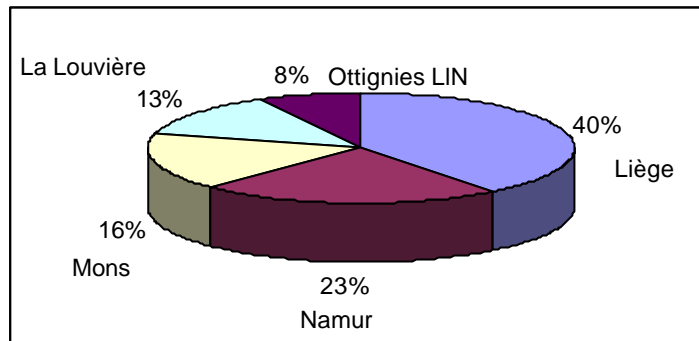

Ici la variable binaire allochtones / autochtones (graphe 5) reflète la stratification ‘raisonnée’ des un tiers par sous-groupes. Par contre la répartition par nationalités des allochtones (graphe 6) montre la prépondérance de deux communautés en Belgique, celles marocaine et turque.

GRAPHE 6: REPARTITION PAR NATIONALITES DE LA POPULATION

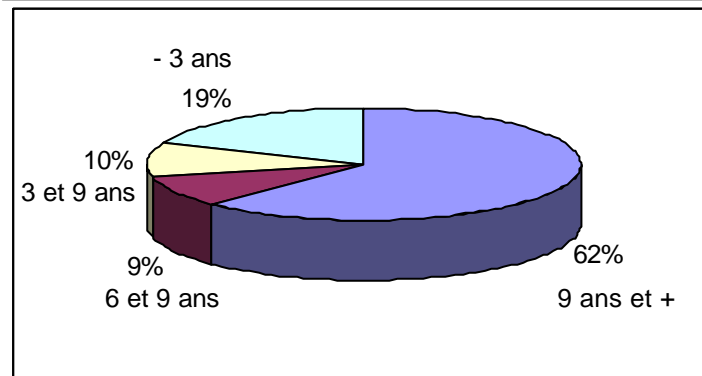

GRAPHE 7: REPARTITION GEOGRAPHIQUE

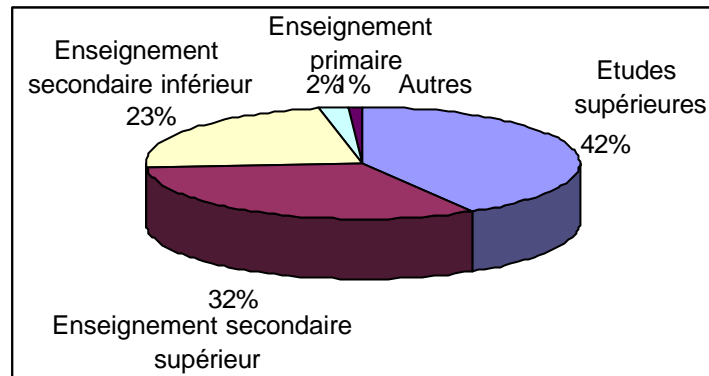
La répartition géographique (graphe 7) montre la répartition voulue selon le poids démographique de chacune des entités administratives. Par contre, l'échantillon de répondants montre une présence longue des habitants dans ces quartiers : 62% sont sur les

GRAPHE 8: PERIODE AU SEIN DU QUARTIER

lieux depuis plus de 9 années. Il y a une véritable "proxémie" des habitants et des quartiers.

GRAPHE 9: LE CAPITAL SCOLAIRE

Le capital scolaire est ici mesuré schématiquement par le diplôme possédé. Le poids des étudiants reflète à nouveau l'importance d'un tiers du sous-groupe des «jeunes».

1.5.6 ENQUÊTEURS/ENQUÊTRICES

AERTS Céline	(20) anthropologue	(14 interviews) La Louvière/Mons
AQUILINA Vanessa	(21) criminologue	(23 interviews) Liège/Namur
CANTIN Michaël	(22) criminologue	(13 interviews) Liège
CHARLES Batiste	(23) psychologue	(10 interviews) Namur
CIVET Roland	(24) philosophe	(10 interviews) Mons
LOUVRIER Priscille	(25) psychologue	(09 interviews) Mons/La Louvière
GUEYE Saliou	(26) sociologue	(12 interviews) Ott.LIN/Namur

1.6 DE VOORBEREIDING VAN DE ANALYSE

Voor de analyse worden de volgende variabelengroepen bepaald

De afhankelijke variabelen: bij voorkeur schaalconstructies of factoranalyses die continue intervalvariabelen leveren voor het gebruik in variantieanalyse.

- Alle gewelditems worden afzonderlijk vergeleken met de resultaten van de veiligheidsmonitor (voor zover mogelijk).
- Er wordt een schaal ontwikkeld voor de mate en/of de ernst van de geweldervaringen die kan gebruikt worden als afhankelijke variabele in de analyses met de

onafhankelijke variabelen en als onafhankelijke variabele ten opzichte van het aangiftedrag.

- Het aangiftedrag (enkel bij slachtoffers), gewenste reactie bij geweld (totale onderzoeksgroep) en feitelijke reacties (enkel bij slachtoffers) op geweld, aangiftebereidheid (intentie, totale onderzoeksgroep), motieven om wel en om geen aangifte te doen (enkel bij slachtoffers). Aangiftedrag en aangiftebereidheid zijn afhankelijke variabelen ten opzichte van ervaringen met geweld en met discriminatie en zijn onafhankelijke variabelen ten opzichte van de gevolgen van geweld en de evaluatie van de interventie.
- Gevolgen van geweld en tevredenheid met de interventie: verschijnen uitsluitend als afhankelijke variabelen.

De onafhankelijke variabelen: kunnen zowel in continue als in discontinue vorm gebruikt worden. Er zal geprobeerd worden om van meerdere onafhankelijke variabelen samen groepen te vormen door middel van clusteranalyse. Het verband tussen de onafhankelijke en de afhankelijke variabelen zal dan zoveel mogelijk door variantieanalyse nagegaan worden, met de onafhankelijke variabelen in clustervorm en de afhankelijke variabele in gemiddelde per cluster.

- Inbedding in de sociale structuur: identificatiegegevens, intensiteit van het contact met de subgroep, afstand tot maatschappelijke instellingen. Deze groep van variabelen verschijnt uitsluitend als onafhankelijke variabele, zowel ten opzichte van de groep afhankelijke variabelen als ten opzichte van de andere variabelen in de groep onafhankelijke variabelen.
- Culturele betekenissen over geweld: uitspraken (schaalbaarheid dient onderzocht te worden – eventueel clusteranalyse gebruiken): afhankelijk ten aanzien van de inbedding in de sociale structuur en onafhankelijk ten aanzien van de attitudes t.a.v. aangifte doen.
- Attitudes ten aanzien van aangifte doen (houding, normering, eigen-effectiviteit): uitsluitend onafhankelijke variabelen ten opzichte van aangiftedrag en aangiftebereidheid, afhankelijke variabelen ten opzichte van de andere onafhankelijke variabelen.

Er werd geopteerd voor **een analytische codificatie** die de gegevens uit de vragenlijsten zo gedetailleerd en nauwkeurig mogelijk weergeeft. Er werd afgezien van een codificatie van het beroepsprestige.

HOOFDSTUK 2: BESCHRIJVING VAN GEWELDERVARINGEN EN VAN DE GEVOLGEN VAN GEWELD

In dit hoofdstuk wordt beschreven in welke mate en op welke manier de drie doelgroepen uit ons onderzoek, m.n. de allochtonen, de vrouwen en de jongeren, met geweld geconfronteerd worden. In de mate van het mogelijke worden deze resultaten vergeleken met de resultaten van de Veiligheidsmonitor van het jaar 2000.

In dit hoofdstuk wordt een antwoord gezocht op de volgende vragen:

- Hoe vaak werden de drie doelgroepen m.n. de allochtonen, de jongeren en de vrouwen geconfronteerd met geweld, (de prevalentie van het geweld) en hoe vaak was dat de afgelopen 12 maanden (de incidentie van het geweld)? Verschillen deze laatste cijfers voor de 3 doelgroepen significant met de incidentiecijfers van de Veiligheidsmonitor 2000?
- Welke vormen neemt het geweld aan?
- Welke vormen van geweld worden aan de politie gemeld?
- In welke relaties komt het geweld voor, wanneer begint het geweld, hoe lang duurt het geweld, waar vindt het geweld plaats?
- Aan welke (persoons)kenmerken schrijven slachtoffers het geweld dat ze ondervinden toe?
- Wat zijn de gevolgen van het geweld?

Voor wat betreft de structuur van het hoofdstuk, wordt een indeling gemaakt naar de verschillende soorten van geweld waarmee slachtoffers geconfronteerd kunnen worden. In de eerste plaats is dat psychisch geweld. Een brede term die eigenlijk de niet-lichamelijke vormen van geweld aanduidt. Vervolgens wordt het geweld tegen eigendommen besproken. We denken hierbij aan inbraak en diefstallen. Tenslotte komen de meer fysieke vormen van geweld aan bod, waarbij we een onderscheid maken tussen geweld dat in hoofdzaak seksueel van aard is, en het fysieke geweld op zich.

2.1 PSYCHISCH GEWELD

In dit eerste punt wordt stilgestaan bij het psychisch geweld dat in zowel in de Veiligheidsmonitor als in het onderzoek 2002 aan bod kwam. Onder psychisch geweld plaatsen we o.a. verbaal geweld, discriminatie, pesterijen en bedreigingen. Het psychisch geweld werd in het onderzoek 2002 bevraagd aan de hand van de volgende 10 items:

1. Er werd op mij geschreeuwd, geroepen en getierd
2. Ik werd uitgemaakt, afgeblaft of uitgescholden
3. Iemand maakte seksuele opmerkingen die mij beledigden
4. Ik werd benadeeld omwille van mijn geslacht, afkomst, nationaliteit, seksuele voorkeur, ...
5. Ik werd door iemand achtervolgd
6. Mijn doen en laten werd door iemand gevolgd, ik werd gestalkt
7. Ik werd gepest, ik maakte 'mobbing' mee
8. Ik werd afgeperst, ik maakte 'steaming' mee
9. Ik werd mondeling bedreigd (rechtstreeks, via brief, telefoon, SMS)
10. Ik werd bedreigd met een voorwerp of een wapen (mes, pistool, ...)

Aangezien het psychisch geweld in de Veiligheidsmonitor nauwelijks aan bod komt, zal de vergelijking tussen de beide onderzoeken zich beperken tot de resultaten die te maken hebben met 'bedreiging' (item 9 en 10) en 'seksueel beledigende opmerkingen'.

2.1.1 INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN PSYCHISCH GEWELD

2.1.1.1 Bedreiging

De items in de Veiligheidsmonitor (VM) die min of meer polsen naar ervaringen met bedreiging, zijn de volgende: (1) 'Bent u in de afgelopen 12 maanden buitenshuis bestolen geweest, terwijl de dief daarbij gebruik maakte van geweld of dreigde met geweld?', (2) 'Bent u in de afgelopen 12 maanden bedreigd met lichamelijk geweld, zonder dat deze bedreiging werd uitgevoerd?' en (3) 'Bent U in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van andere strafbare feiten of misdrijven? Omschrijving: beledigingen, bedreigingen (hijg-, anonieme telefoons, verkeersagressie....)'.

Het eerste item zal in dit onderdeel niet behandeld worden, aangezien het later opnieuw aan bod komt in het kader van diefstal (de dreiging wordt m.a.w. in de VM beschouwd als onderdeel van de diefstal en wordt niet als feit op zich behandeld). De overige twee items van de VM die polsen naar een ervaring met bedreiging, zullen wel vergeleken worden met gelijkaardige items van het onderzoek 2002, m.n. 'Ik werd mondeling bedreigd (rechtstreeks, per brief, telefoon of SMS)' en 'Ik werd bedreigd met een voorwerp of wapen (mes, pistool,...)'.

Het spreekt voor zich dat de vergelijking van deze items niet op een erg zuivere manier kan gebeuren: de items van de VM focussen in de eerste plaats op de inhoud van de dreiging, m.n. het al dan niet bedreigen met lichamelijk geweld, terwijl de twee items van het onderzoek 2002 focussen op de manier waarop de bedreiging plaatsvond, m.n. gewoon op een verbale manier of nog versterkt: door het gebruik van een voorwerp of een wapen.

In tabel 4 worden de incidentiecijfers van mondelinge bedreigingen voor de 3 doelgroepen (onderzoek 2002) vergeleken met de incidentiecijfers voor expliciete dreiging met lichamelijk geweld (VM 2000)⁹. Voor de doelgroep 'jongeren' en 'vrouwen' vinden we in het rapport van de VM afzonderlijke gegevens¹⁰. Voor de allochtonen, die niet als een aparte groep beschouwd werden in de VM, baseren we ons op het incidentiecijfer van de populatie.

Het is opvallend dat het incidentiecijfer voor bedreiging met lichamelijk geweld van de VM voor de drie groepen hoger ligt dan het incidentiecijfer voor mondelinge bedreiging van het onderzoek 2002, hoewel dit verschil enkel voor de doelgroep jongeren significant is. De jongerengroep in de VM signaleren dan ook ruim 4 keer meer bedreigingen dan de jongerengroep van het onderzoek 2002. Dit kan er op wijzen dat het voor een bevraging van bedreiging toch belangrijk is om de inhoud van de dreiging te specificeren, m.n. het lichamelijk geweld.

⁹ Significanties worden weergegeven a. d. h. v. de Chi² en de p-waarde, NS staat voor niet significant en '-' betekent dat de significantie niet berekend kon worden omwille van het kleine aantal observaties

¹⁰ Er worden in het rapport VM overzichtstabellen weergegeven naar achtergrondkenmerken van de slachtoffers, voor zover deze significant verschillen van elkaar. Voor onze vergelijking baseren we ons op de achtergrondkenmerken 'seks' (de gegevens voor vrouwen) en 'leeftijdscategorie' (voor de groep 15-24 jaar). Indien een verdeling naar deze achtergrondkenmerken niet is weergegeven omwille van gebrek aan significante verschillen, baseren we ons voor de vergelijking op de incidentiecijfers van de populatie.

TABEL 4: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN BEDREIGING, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Ik werd mondeling bedreigd (rechtstreeks, per brief, telefoon of SMS)		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	4,5	14,8	85,2
Vrouwen (n = 90)	5,6	10,0	90,0
Jongeren (n = 86)	7,0	12,8	87,2
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden bedreigd met lichame lijk geweld, zonder dat deze bedreiging werd uitgevoerd?		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	7,36	Niet significant (NS)	
Vrouwen (n = 3096)	9,62	NS	
15 – 24 jarigen (n = 890)	32,13	Pearson's Chi Square: 24.9592, p < 0,01	

In Tabel 5 wordt de incidentie van dreiging met lichamelijk geweld uit de VM, vergeleken met de incidentiecijfers voor bedreiging met een voorwerp of een wapen uit het onderzoek 2002. We kunnen zien dat deze laatste cijfers voor de drie doelgroepen opnieuw lager liggen dan deze van de VM, wat op zich niet erg verwonderlijk is: bedreigingen met een voorwerp of een wapen maken slechts een heel specifiek deel uit van alle mogelijke bedreigingen met lichamelijk geweld. Aangezien het aantal respondenten dat de afgelopen 12 maanden het slachtoffer werd van bedreiging met een voorwerp of een wapen in onze onderzoeksgroep erg laag ligt (m.n. 1 allochtoon, 1 vrouw en 2 jongeren), kon de significantie van het verschil tussen de beide groepen niet berekend worden.

TABEL 5: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN BEDREIGING, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Ik werd bedreigd met een voorwerp of wapen (mes, pistool,...)		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	9,1	90,9
Vrouwen (n = 90)	1,1	6,7	93,3
Jongeren (n = 86)	2,3	8,1	91,9
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden bedreigd met lichamelijk geweld, zonder dat deze bedreiging werd uitgevoerd?		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	7,36	-	
Vrouwen (n = 3096)	9,62	-	
15 – 24 jarigen (n = 890)	32,13	-	

Een laatste vraag in de VM die peilt naar slachtofferschap van bedreigingen, is de vraag of men de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werd met beledigingen of bedreigingen (hijg-, anonieme telefoons, verkeersagressie....). Dit item polst o.i. naar de bedreigingen die van een andere orde zijn dan de bedreigingen met lichamelijk geweld. We kunnen dit item nog het best vergelijken met het item ‘mondelijke bedreigingen’ uit het onderzoek 2002, omdat een mondelinge dreiging – in tegenstelling tot de dreiging met een voorwerp of een wapen – minder noodzakelijk een directe dreiging met lichamelijk geweld impliceert. Maar opnieuw: een zuivere vergelijking is zeker niet mogelijk.

In Tabel 6 wordt een overzicht gegeven van de incidenties en prevalenties van deze twee types van bedreigingen uit de beide onderzoeken. In tegenstelling tot het andere item van de VM, liggen deze keer de incidentiecijfers van het onderzoek 2002 significant hoger voor de drie doelgroepen.

TABEL 6; INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN BEDREIGING, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Ik werd mondeling bedreigd (rechtstreeks, per brief, telefoon of SMS)		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Alloctonen (n = 88)	4,5	14,8	85,2
Vrouwen (n = 90)	5,6	10,0	90,0
Jongeren (n = 86)	7,0	12,8	87,2
Veiligheidsmonitor 2000	Bent U in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van andere strafbare feiten of misdrijven? Omschrijving: beledigingen, bedreigingen (hijg-, anonieme telefoons, verkeersagressie....)		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	0,73	A: Pearson's Chi Square: 17.5676, p < 0,01 V: Pearson's Chi Square: 28.7496, p < 0,01 J: Pearson's Chi Square: 46.0508, p < 0,01	

2.1.1.2 Verbale seksuele beledigingen

Een van de items van psychisch geweld, die een veel betere vergelijking met een van de items van de VM doorstaat, is dit m.b.t. verbale seksuele beledigingen. Verbale seksuele beledigingen worden in de VM beschouwd als een vorm van seksueel geweld (m.n. het lastig gevallen worden omwille van seksuele redenen), maar uit de analyses die in het kader van het onderzoek 2002 gedaan zijn, is echter gebleken dat dit item beter past in het rijtje van psychisch geweld dan bij seksueel geweld (cfr. infra 1.1.4). Om deze reden zal dit item op deze plaats besproken worden.

In Tabel 7 worden de incidentiecijfers van het onderzoek 2002 en de VM voor seksuele beledigingen met elkaar vergeleken. Hoewel de incidentiecijfers van het onderzoek 2002 voor de drie doelgroepen ongeveer dubbel zo hoog zijn dan het globale incidentiecijfer van de VM, zijn de verschillen voor geen van de drie doelgroepen significant. Met andere woorden: de beide vragen leveren een zelfde hoeveelheid aan meldingen van mondelinge seksuele beledigingen op.

**TABEL 7: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN SEKSUELE BELEDIGINGEN, MET VERGELIJKING
ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000**

Onderzoek 2002	Iemand maakte seksuele opmerkingen die mij beledigden		
	Slachtoffers		Niet- slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	3,4	3,4	96,6
Vrouwen (n = 90)	4,4	10,0	90,0
Jongeren (n = 86)	4,7	7,0	93,0
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden lastig gevallen geweest omwille van seksuele redenen. Omschrijving: mondelinge seksuele belediging		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	1,8	NS	

2.1.1.3 Andere vormen van psychisch geweld

In wat volgt worden de incidentie- en prevalentiecijfers besproken van de vormen van psychisch geweld die niet in de VM aan bod kwamen, maar wel in het onderzoek 2002 bevraagd werden. Het gaat hier over verbaal geweld, discriminatie, achtervolging, stalking, steaming en mobbing. De cijfers zullen voor de drie doelgroepen afzonderlijk weergegeven worden.

**TABEL 8: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VERBAAL GEWELD NAAR DOELGROEP M.N.
SCHREEUWEN, ROEPEN, TIERN**

Onderzoek 2002	Er werd op mij geschreeuwd, geroepen en getierd		
	Slachtoffers		Niet- slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	19,3	40,9	59,1
Vrouwen (n = 90)	14,4	36,7	63,3
Jongeren (n = 86)	25,6	37,2	62,8

Tabel 8 en 9 geven de verdeling weer van verbaal geweld over de verschillende doelgroepen. Voor wat betreft 'schreeuwen, roepen en tieren', ligt de prevalentie voor de 3 groepen op

ongeveer 4 op 10, terwijl de incidentie varieert tussen 1 op 4 voor de jongeren, over 1 op 5 voor de allochtonen en 1 op 7 voor de vrouwen. De verschillen tussen de doelgroepen zijn niet significant.

Voor wat betreft de prevalentie van de andere vorm van verbaal geweld, m.n. het ‘uitmaken, afblaffen en uitschelden’ (tabel 6) zien we een prevalentiecijfer van ongeveer 3 op 10, tegenover een incidentiecijfer dat varieert tussen 1 op 10 (voor vrouwen en allochtonen) en ongeveer 1 op 5 voor de jongeren. Opnieuw zijn de verschillen vast te stellen tussen de verschillende groepen niet significant.

TABEL 9: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VERBAAL GEWELD NAAR DOELGROEP M.N. UITMAKEN, AFBLAFFEN, UITSCHELDEN

Onderzoek 2002	Ik werd uitgemaakt, afgeblaft of uitgescholden		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	13,6	29,5	70,5
Vrouwen (n = 90)	13,3	28,9	71,1
Jongeren (n = 86)	22,1	31,4	68,6

Discriminatie of benadeling omwille van geslacht, afkomst, nationaliteit of seksuele voorkeur wordt gerapporteerd als zijnde ooit meegemaakt door ruim 1 op 5 allochtonen, 12,2 % van de vrouwen en 8 % van de jongeren. De verschillen tussen de drie doelgroepen zijn randsignificant ($p < 0,05$, $\text{Chi}^2 = 8,034$). Hetzelfde geldt voor de incidentiecijfers: ruim 1 op 10 allochtonen geeft aan de afgelopen 12 maanden het slachtoffer te zijn geweest van discriminatie, tegenover 7 % van de jongeren en 4 % van de vrouwen, en de verschillen tussen de 3 doelgroepen zijn randsignificant ($p < 0,05$, $\text{Chi}^2 = 10,869$).

TABEL 10: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN DISCRIMINATIE, NAAR DOELGROEP

	Ik werd benadeeld omwille van mijn geslacht, afkomst, nationaliteit, seksuele voorkeur,...
--	---

Onderzoek 2002	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	12,5	22,7	77,3
Vrouwen (n = 90)	4,0	12,2	87,8
Jongeren (n = 86)	7,0	8,1	91,9

Het door iemand achtervolgd worden, wordt door ruim 1 op 5 allochtonen en vrouwen gerapporteerd als iets waarmee ze ooit geconfronteerd werden, tegenover 1 op 8 jongeren (Tabel 11). De verschillen tussen de groepen zijn opnieuw niet significant. Voor wat betreft de cijfers voor de afgelopen 12 maanden, maken vooral vrouwen melding van het feit dat ze door iemand achtervolgd werden (ongeveer 7 %). Hetzelfde wordt gerapporteerd door 4,7 % van de jongeren en 1,1 % van de allochtonen.

TABEL 11: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN ACHTERVOLGING, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd door iemand achtervolgd		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	21,6	78,4
Vrouwen (n = 90)	6,7	21,1	78,9
Jongeren (n = 86)	4,7	12,8	87,2

Een variant van achtervolging, die mogelijk veel invasiever is, is stalking of het gedurende langere tijd volgen van iemands doen en laten. Opnieuw zijn het vrouwen die het vaakst melding maken van deze vorm van psychisch geweld (6,7 % heeft het ooit meegemaakt, en de helft van hen het afgelopen jaar, tegenover 4,5 % en 1 % van de allochtonen, en 3,3 % en niemand van de jongeren) (Tabel 12). De verschillen zijn ook hier niet significant.

TABEL 12: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN STALKING, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Mijn doen en laten werd door iemand gevolgd, ik werd gestalkt	
	Slachtoffers	Niet-slachtoffers

	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	4,5	95,5
Vrouwen (n = 90)	3,3	6,7	93,3
Jongeren (n = 86)	-	1,2	98,8

Pesterijen en mobbing zijn vormen van psychisch geweld die vooral door jongeren en vrouwen gemeld worden (respectievelijk 8,1 en 6,7 % geeft aan het ooit te hebben meegemaakt) (Tabel 13). Allochtonen maken er minder melding van (prevalentie van 4,5 %). Voor wat betreft de incidentiecijfers geeft ongeveer 2 % van de vrouwen en jongeren aan de afgelopen 12 maanden gepest te zijn geweest, tegenover niemand uit de allochtonengroep. De verschillen tussen de groepen zijn niet significant.

TABEL 13: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN MOBBING, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd gepest, ik maakte 'mobbing' mee		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	4,5	95,5
Vrouwen (n = 90)	2,2	6,7	93,3
Jongeren (n = 86)	2,3	8,1	91,9

Een laatste vorm van psychisch geweld die bevestigd werd in het onderzoek 2002, is 'steaming' of het door iemand afgeperst worden. Van deze vorm van geweld wordt echter heel weinig melding gemaakt, m.n. door 3,3 % van de vrouwen en 2,3 % van de allochtonen, tegenover niemand van de jongeren (Tabel 14). Voor wat betreft de afgelopen 12 maanden is er helemaal geen enkele melding van afpersing. Het is wel enigszins verwonderlijk dat geen van de jongeren melding maakt van deze vorm van psychisch geweld: uit het kwalitatief onderzoek is immers gebleken dat heel wat jongeren hiermee reeds geconfronteerd werden. Mogelijk is het item wat vaag geformuleerd, en worden woorden als 'steaming' en 'afpersing' niet onmiddellijk geassocieerd met het door een individu of een groep benaderd worden, waarna er iets afhandig gemaakt wordt.

TABEL 14: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN AFPERSING, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd afgeperst, ik maakte 'steaming' mee	
	Slachtoffers	Niet-slachtoffers

	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	2,3	97,7
Vrouwen (n = 90)	-	3,3	96,7
Jongeren (n = 86)	-	-	100,0

2.1.2 DE MELDINGEN VAN PSYCHISCH GEWELD BIJ DE POLITIE

In tegenstelling tot de Veiligheidsmonitor, werd in dit onderzoek geen onderscheid gemaakt tussen meldingen van het delict bij de politie en de mogelijke daaruit voortvloeiende aangiften. Het kwalitatief onderzoek heeft ons immers geleerd dat mensen daar weinig onderscheid tussen maken, en het voor hen niet altijd duidelijk is of hun contactname met de politie ook daadwerkelijk geresulteerd is in een aangifte. Mensen ‘gaan met hun klacht naar de politie’, in plaats van ‘melding te maken’ of ‘aangifte te doen’.

Voor wat betreft de meldingscijfers van het psychisch geweld waarmee men ooit te maken kreeg, zien we dat de vormen van psychisch geweld die het meest een fysieke dreiging inhouden, ook het vaakst gerapporteerd worden bij de politie (Tabel 15). Stalking wordt in ruim de helft van de gevallen gemeld aan de politie, afpersing in 40 % van de gevallen (let wel: slechts gebaseerd op 5 cases), bedreiging (mondeling of met een wapen, voorwerp) wordt door bijna 3 op 10 slachtoffers aan de politie gemeld en achtervolging door ongeveer 1 op 10. De andere vormen van psychisch geweld die eerder verbaal van aard zijn, en dus minder een directe fysieke dreiging inhouden, worden door minder dan 10 % van de slachtoffers aan de politie gemeld.

TABEL 15: MELDINGEN VAN PSYCHISCH GEWELD BIJ DE POLITIE, PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD DIE MEN OOIT MEEGEMAAKT HEEFT

Vormen psychisch geweld	Melding bij de politie	Aantal incidenten / vorm
-------------------------	------------------------	-----------------------------

Gestalkt	54,5	11
Afgeperst, steaming	40,0	5
Bedreigd met voorwerp, wapen	28,6	21
Mondeling bedreigd	27,3	33
Achtervolgd	12,2	49
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	8,9	79
Schreeuwen, roepen, tieren	7,9	101
Benadeeld, discriminatie	7,9	38
Gepest, mobbing	5,9	17
Seksueel beledigd	5,6	18

In Tabel 16 worden de meldingscijfers (in absolute cijfers), opgesplitst naar doelgroep, weergegeven voor de vormen van psychisch geweld waarmee men de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werd. In principe zouden deze cijfers vergeleken moeten worden met de meldingscijfers die we kunnen terugvinden in de Veiligheidsmonitor 2000 (m.n. voor bedreiging en mondelinge seksuele beledigingen) maar het aantal observaties is te klein om de significantie van het verschil tussen de resultaten van beide onderzoeken te kunnen berekenen.

In Tabel 16 zien we dat het in de eerste plaats vrouwen zijn die met het psychisch geweld waarmee ze de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werden, naar de politie gegaan zijn m.n. in ongeveer 1 op 5 gevallen, tegenover 12,5 % van de jongeren en 2 % van de allochtonen.

TABEL 16: MELDINGEN VAN PSYCHISCH GEWELD BIJ DE POLITIE, PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD DIE MEN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN MEEGEMAAKT HEEFT, I.F.V. DOELGROEP

Vormen psychisch geweld	Aantal meldingen bij de politie, i.f.v. doelgroep (A.C.)					
	Allochtonen		Jongeren		Vrouwen	
	Gemeld	niet	gemeld	niet	gemeld	niet

Schreeuwen, roepen, tieren	1	16	-	22	1	12
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	-	12	1	1	1	11
Benadeeld, discriminatie	-	11	-	6	1	3
Mondeling bedreigd	1	3	3	3	1	4
Achternvolgd	-	1	1	3	3	3
Seksueel beledigd	-	3	-	4	-	4
Bedreigd met voorwerp, wapen	-	1	-	2	1	-
Gapest, mobbing	-	-	1	1	-	2
Gestalkt	-	1	-	-	3	-

2.1.3 DE CONTEXT VAN PSYCHISCH GEWELD: WIE ZIJN DE DADERS? OP WELKE LEEFTIJD BEGINT HET GEWELD EN HOE LANG DUURT HET? WAAR VINDT HET GEWELD PLAATS? AAN WELKE KENMERKEN SCHRIJVEN SLACHTOFFERS HET GEWELD TOE?

Behalve de omvang en de aard van het geweld, is het ook belangrijk om te weten wie het geweld pleegt, wanneer het begint, hoe lang het duurt, waar het geweld plaatsvindt en aan welke kenmerken slachtoffers het geweld dat ze meemaken, toeschrijven. Op deze manier kunnen we ons beter voorstellen wat de context is waarin het geweld plaatsvindt.

Voor wat betreft de plegers van het geweld, werd de relatie tussen slachtoffer en dader, en het geslacht van de dader bevraagd. De beginleeftijd en de duur van het geweld geven ons een beeld over de levensfase waarin het geweld voorkomt en of het geweld incidenteel of eerder chronisch van aard is. De bespreking van de verschillende kenmerken werd steeds gebaseerd op het aantal meldingen, en niet op het aantal respondenten. Omwille van het geringe aantal observaties, werd er deze keer ook geen opsplitsing gemaakt naar de diverse doelgroepen.

2.1.3.1 De daders van psychisch geweld

Voor wat betreft de relatie tussen de slachtoffers en daders van psychisch geweld, zien we dat – over alle meldingen van psychisch geweld heen – in 62,8 % van de gevallen de daders bekenden van het slachtoffer zijn (Tabel 17). Die bekenden zijn meestal relaties van het werk (baas, collega,...), of van school (leerkracht, medeleerling,...) of iemand uit een

hulpverleningssituatie (arts, psycholoog, ...), m.n. bij 1 op 5 meldingen. Daarnaast worden ook de eigen partner en ‘andere bekenden’ van het slachtoffer vernoemd (respectievelijk 14,2 en 12,8 % van de meldingen). Ouders, vrienden en andere familieleden worden in minder dan 1 op 10 situaties als dader aangeduid.

TABEL 17: DADERS VAN PSYCHISCH GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Daders psychisch geweld	A.C.	%
Onbekenden	136	37,2
Relatie werk, school, hulpverlening	72	19,7
Partner	52	14,2
Andere bekende	47	12,8
Ouder	32	8,7
Vriend	21	5,7
Ander familielid	6	1,6
Totaal aantal dadermeldingen	366	100,0

In Tabel 18 worden de daders weergegeven per vorm van psychisch geweld. Daarbij zien we dat de daders, die toch in 1 op 3 gevallen onbekenden zijn voor het slachtoffer, vooral vermeld worden bij ‘achtervolging’ (77,6 %) en ‘bedreiging met een wapen of voorwerp’ (61,9 %). Daders van ‘pesten en mobbing’, worden dan weer overwegend gesitueerd in de context van werk-, school- en hulpverleningsrelaties (70,6 %). Voor het ‘benadeeld worden omwille van geslacht, afkomst, nationaliteit, seksuele voorkeur...’ worden zowel onbekenden als de school-, werk- en hulpverleningsrelaties vermeld (respectievelijk 40,5 % en 43,2 %). Verder zien we dat de partner van het slachtoffer ook vrij frequent vermeld wordt als dader bij stalking (in ongeveer 1 op 3 gevallen) en bij de vormen van bedreiging (bij 1 op 4 gevallen van mondelinge bedreiging en 1 op 5 gevallen van bedreiging met een wapen of een voorwerp). Voor de meer verbale vormen van psychisch geweld, zijn de daders wat diverser.

TABEL 18: RELATIE MET DE DADERS VAN PSYCHISCH GEWELD PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD

Vormen psychisch geweld	Partner	Ouder(s)	Ander famielid	Vriend	Werk, school, hulpverlenin g	Andere bekende	Onbekende	Aantal vermelde daders / vorm
Schreeuwen, roepen, tieren	18,2	24,2	4,0	5,1	18,2	10,1	20,2	99
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	13,0	9,1	2,6	7,8	23,4	13,0	31,2	77
Achternvolgd	6,1	-	-	4,1	-	12,2	77,6	49
Benadeeld	-	-	-	2,7	43,2	13,5	40,5	37
Mondeling bedreigd	24,2	3,0	-	9,1	3,0	21,2	39,4	33
Bedreigd met voorwerp, wapen	19,0	-	-	4,8	4,8	9,5	61,9	21
Seksueel beledigd	11,8	-	-	5,9	29,4	5,9	47,1	17
Gepest, mobbing	-	-	-	11,8	70,6	11,8	5,9	17
Gestalkt	36,4	-	-	-	-	27,3	36,4	11
Afgeperst, steaming	60,0	-	-	-	20,0	20,0	-	5

Voor wat betreft het geslacht van de daders, zien we dat – over alle meldingen van psychisch geweld heen – de daders in ruim 8 van de 10 gevallen mannen zijn, tegenover een kleine 16 % vrouwen. In 3 % van de gevallen zijn de daders een man en een vrouw, waarbij het bijvoorbeeld gaat over de beide ouders die beiden deze vorm van geweld gebruiken (Tabel 19).

TABEL 19: DADERS VAN PSYCHISCH GEWELD VOLGENS SEKSE

Sekse daders psychisch geweld	A.C.	%: Sekse van de daders van psychisch geweld, over alle meldingen heen
Man	298	81,2
Vrouw	58	15,8
Man en vrouw	11	3,0
Totaal aantal dadermeldingen	367	100,0

In Tabel 20 wordt het geslacht van de daders weergegeven per vorm van psychisch geweld. Voor iedere vorm van psychisch geweld is het percentage mannelijke daders hoger dan het percentage vrouwelijke. Voor ‘mobbing en pesten’ scoren vrouwen het hoogst: ongeveer 1 op 3 daders zijn vrouwen en in bijna 1 op 5 gevallen is de vrouwelijke dader vergezeld van een mannelijke dader.

TABEL 20: SEKSE VAN DE DADERS VAN PSYCHISCH GEWELD PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD

Vormen psychisch geweld	Mannelijke daders	Vrouwelijk daders	m. + vr. daders	Aantal vermelde daders/vorm
Schreeuwen, roepen, tieren	75,5	22,4	2,0	98
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	77,2	20,3	2,5	79
Achtervolgd	95,9	2,0	2,0	49
Benadeeld	73,0	18,9	8,1	37
Mondeling bedreigd	87,9	12,1	-	33
Bedreigd met voorwerp, wapen	100,0	-	-	21
Seksueel beledigd	94,1	5,9	-	17
Gepest, mobbing	52,9	29,4	17,6	17
Gestalkt	90,9	9,1	-	11
Afgeperst, steaming	80,0	20,0	-	5

2.1.3.2 De beginleeftijd en duur van het psychisch geweld

TABEL 21: BEGINLEEFTIJD VAN PSYCHISCH GEWELD PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD

Vormen psychisch geweld	0 – 11 j	12 – 19 j	20 – 24 j	25 j en >	Aantal meldingen per vorm
Schreeuwen, roepen, tieren	14,1	28,3	29,3	28,3	99
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	15,4	24,4	24,4	35,9	78
Achtervolgd	6,1	34,7	32,7	26,5	49
Benadeeld	10,5	21,1	31,6	36,8	38
Mondeling bedreigd	3,0	27,3	30,3	39,4	33
Bedreigd met voorwerp, wapen	-	33,3	28,6	38,1	21
Seksueel beledigd	5,6	16,7	55,6	22,2	18
Gepest, mobbing	37,5	25,0	18,8	18,8	16
Gestalkt	-	9,1	36,4	54,5	11
Afgeperst, steaming	-	-	40,0	60,0	5

TABEL 22: DE DUUR VAN PSYCHISCH GEWELD PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD

Vormen psychisch geweld	1 jaar of minder	2 – 5 jaar	6 jaar of meer	Aantal meldingen per vorm
Schreeuwen, roepen, tieren	67,3	18,8	13,9	101
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	64,4	19,0	16,5	79
Achtervolgd	83,7	16,3	-	49
Benadeeld	60,5	28,9	10,5	38
Mondeling bedreigd	66,7	24,2	9,1	33
Bedreigd met voorwerp, wapen	66,7	28,6	4,8	21
Seksueel beledigd	66,7	11,1	22,2	18
Gepest, mobbing	64,7	23,5	11,8	17
Gestalkt	45,5	45,5	9,1	11
Afgeperst, steaming	60,0	20,0	20,0	5

De locatie van psychisch geweld

De locatie die over alle meldingen van psychisch geweld heen het meest frequent gemeld wordt, is ‘op straat’? m.n. bij ruim 1 op 3 meldingen (Tabel 23). Wanneer we kijken naar de afzonderlijke vormen van psychisch geweld die in deze context vermeld worden (Tabel 24), zien we dat het dan vooral gaat over ‘achtervolging’ (90,7 %), ‘stalking’ (50 %) en ‘bedreiging met een voorwerp of wapen’ (40 %). Voor wat betreft het psychisch geweld in de school- of werkomgeving (in bijna 1 op 3 gevallen), zien we dat het vooral gaat over ‘benadelen omwille van geslacht, nationaliteit,...’ (51,4 %), ‘mondelinge seksuele beledigingen’ (41,2 %) en ‘uitmaken, afblaffen, uitschelden’ (39,5 %). ‘Schreeuwen, roepen, tieren’ (42,1 %) en ‘mondelinge bedreigingen’ (35,7 %) doen zich dan weer vooral aan het thuisfront voor.

TABEL 23: LOCATIE VAN PSYCHISCH GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Locatie psychisch geweld	A.C.	%
Op straat	118	34,3
Op school of op het werk	104	30,2
Eigen thuis of kot	82	23,8
Horeca-gelegenheid, publieke plaats	26	7,5
Bij iemand anders thuis	14	4,1
Totaal aantal locatiemeldingen	344	100,0

2.1.3.3 Het toeschrijven van psychisch geweld aan welbepaalde kenmerken

Zie tabel 25 op de volgende bladzijden

TABEL 24: LOCATIE VAN PSYCHISCH GEWELD PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD

Vormen psychisch geweld	Thuis, kot	Bij iemand anders thuis	Op straat	Op school, werk	Horeca, discotheek, publieke plaats	Aantal vermelde locaties / vorm
Schreeuwen, roepen, tieren	42,1	7,4	20,0	26,3	4,2	95
Uitmaken, afblaffen, uitschelden	25,0	-	27,6	39,5	7,9	76
Achternvolgd	2,3	-	90,7	-	7,0	43
Benadeeld	5,4	-	37,8	51,4	5,4	37
Mondeling bedreigd	35,7	7,1	28,6	17,9	10,7	28
Bedreigd met voorwerp, wapen	15,0	10,0	40,0	10,0	25,0	20
Seksueel beledigd	17,6	5,9	23,5	41,2	11,8	17
Gepest, mobbing	-	6,3	6,3	11,8	-	16
Gestalkt	25,0	-	50,0	12,5	12,5	8
Afgeperst, steaming	50,0	25,0	-	25,0	-	4

TABEL 25: KENMERKEN ALS REDEN VOOR PSYCHISCH GEWELD, PER VORM VAN PSYCHISCH GEWELD

Vormen psychisch geweld	seks	godsdienst religie	homoseks	national. etnische afkomst	sociale klasse, afkomst	moedertaal	ziekte handicap	politiek	gezin	uiterlijk	leeft.	Aantal vermelde kenm/vorm
Schreeuwen, roepen, tieren	17,3 16,0	6,2 5,3	1,2 1,3	19,7 25,3	4,9 8,0	4,9 4,0	1,2 2,7	3,7 1,3	29,6 12,0	4,9 18,7	6,2 5,3	81 75
Uitmaken, afblaffen	10,5	10,5	-	47,4	3,5	7,0	1,7	1,7	1,7	14,0	1,7	57
Benadeeld	59,5	-	2,4	4,8	4,8	-	-	4,8	4,8	14,3	4,8	42
Achternvolgd	37,5	4,2	-	8,3	12,5	4,2	-	4,2	12,5	12,5	4,2	24
Mondeling bedreigd	54,2	-	4,2	12,5	-	-	-	-	4,2	12,5	12,5	24
Seksueel beledigd	50,0	-	8,3	8,3	-	-	-	8,3	8,3	8,3	8,3	12
Bedreigd met voorw., wapen	- 40,0	18,2 -	- -	- 10,0	9,1 10,0	- -	- -	- -	9,1 20,0	45,4 10,0	18,2 10,0	11 10
Gepest, mobbing	66,6	-	-	-	-	-	-	-	33,3	-	-	3
Gestalkt												
Afgeperst, steaming												

2.1.4 SAMENVATTENDE BESCHRIJVING VAN PSYCHISCH GEWELD

Voor de analyses werd een nieuwe variabele geconstrueerd die de afzonderlijke items van psychisch geweld in zich samenvat. In eerste instantie werd een factoranalyse uitgevoerd op alle gewelditems, maar deze factorstructuur was niet werkbaar d.w.z. niet eenduidig interpreteerbaar. Om die reden werd ervoor geopteerd om een aantal gewelditems die inhoudelijk samenhangen (vb. seksueel geweld, fysiek geweld) samen te brengen in een schaal en een alpha-betrouwbaarheidscoëfficiënt te berekenen.

Voor wat betreft de samenvattende variabele van psychisch geweld, werd een schaal geconstrueerd die initieel een alpha opleverde van 0,6606, wat op zich aan de lage kant is. Door het item 'iemand maakte seksuele opmerkingen die mij beledigden'¹¹, hier aan toe te voegen, werd de alpha lichtjes verhoogd tot 0,6639. Omdat er niet echt een alternatief is als samenvattende variabele voor psychisch geweld, werd toch besloten om voor deze schaalconstructie te kiezen en het aantal vormen van psychisch geweld dat men ooit heeft meegemaakt, bij elkaar op te tellen (Tabel 26). Deze somscore werd gebruikt als basis voor de analyses met psychisch geweld.

TABEL 26: FREQUENTIETABEL VAN HET AANTAL VORMEN VAN PSYCHISCH GEWELD DAT MEN OOIT HEEFT MEEGEMAAKT

Somscore items psychisch geweld	Frequentie (A.C)	Percentage
Nooit geweld meegemaakt	74	28,0
Ooit geweld meegemaakt, maar niet psychisch	32	12,1
1 vorm van psychisch geweld ooit meegemaakt	61	23,1
2 vormen	37	14,0
3 vormen	32	12,1
4 vormen	10	3,8
5 vormen	10	3,8
6 vormen	6	2,3
7 vormen	1	0,4
8 vormen	1	0,4
Totaal	264	100,0

¹¹ Het item 'iemand maakte seksuele opmerkingen die mij beledigden' had een negatieve invloed op de alpha die berekend werd op de schaal van seksueel geweld, wat erop wijst dat deze vorm van seksueel geweld niet echt thuishoort in het rijtje van items die seksueel geweld bevragen, maar –zoals later bleek– beter past bij de vormen van psychisch geweld.

De prevalentie van psychisch geweld bedraagt uiteindelijk 59,8 %, wat betekent dat 6 op 10 respondenten aangeeft ooit met één of meerdere vormen van psychisch geweld geconfronteerd te zijn geweest. Het zijn in de eerste plaats de allochtonen met 64,8 % die psychisch geweld rapporteren, vervolgens de jongeren met 60,5 % en tenslotte de vrouwen met 54,4 %. De verschillen tussen de 3 groepen zijn echter niet significant.

Voor wat betreft de incidentie van het psychisch geweld, komen we uit op een globaal cijfer van 33,3 %, of 1 op 3 respondenten die aangeeft de afgelopen 12 maanden met psychisch geweld te zijn geconfronteerd (Tabel 27). Opvallend is dat bijna de helft van de jongeren (45,3 %) aangeven de afgelopen 12 maanden met een of andere, of meerdere vormen van psychisch geweld te zijn geconfronteerd, tegenover een kleine 1 op 3 allochtonen en ongeveer 1 op 5 vrouwen. De verschillen tussen deze groepen zijn deze keer wel significant ($\text{Chi}^2 = 18,287, p < 0,01, df = 6$).

TABEL 27: FREQUENTIETABEL VAN PSYCHISCH GEWELD NAAR DOELGROEP

Psychisch geweld	Allochtonen		Vrouwen		Jongeren	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
Ps. gew. meegemaakt, 12 mnd.	27	30,7	22	24,4	39	45,3
Ps. gew. meegemaakt, niet 12 mnd.	30	34,1	27	30,0	13	15,1
Gew. meegemaakt, niet ps.	8	9,1	17	18,9	7	8,1
Nooit gew. meegemaakt	23	26,1	24	26,7	27	31,4
TOTAAL (n = 264)	88	100,0	90	100,0	86	100,0

2.2 GEWELD TEGEN EIGENDOMMEN : INBRAAK EN DIEFSTAL

In het volgende deel wordt het geweld tegen eigendommen besproken. We denken hierbij aan inbraak en diefstal. De beide vormen van geweld werden in tegenstelling tot de Veiligheidsmonitor, op een erg summiere manier bevraagd. In de Veiligheidsmonitor ligt de voornaamste klemtoon juist op het geweld tegen eigendommen (vb. auto, fiets, bromfiets of moto, huis, persoonlijke goederen, e.a.) terwijl de focus in het onderzoek 2002 verschoven is naar geweld tegen personen. Desalniettemin is het interessant om de resultaten van de beide onderzoeken met elkaar te vergelijken.

2.2.1 DE INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN INBRAAK EN DIEFSTAL

Het incidentiecijfer voor woninginbraken in de Veiligheidsmonitor 2000 werd berekend op basis van de vraag ‘Is er in de afgelopen 12 maanden in uw woning ingebroken waarbij er iets gestolen werd?’ Op deze vraag antwoordde 3,5 % van de respondenten bevestigend. In het onderzoek 2002 werd gepolst naar ervaringen met woninginbraak aan de hand van de vraag ‘Werd u het slachtoffer van een inbraak in uw woning?’. Dat leverde een incidentie op van 2,3 %. Uitgesplitst naar de verschillende doelgroepen, komt dat neer op 3,4 % van de allochtonen, 3,3 % van de vrouwen en niemand van de jongeren. Bij een vergelijking van de incidentiecijfers van de beide onderzoeken (het incidentiecijfer in de populatie van de VM), vinden we voor geen enkel van de doelgroepen een significant verschil (Tabel 28).

TABEL 28: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN INBRAAK, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Ik werd het slachtoffer van een inbraak in mijn woning		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	3,4	11,4	88,6
Vrouwen (n = 90)	3,3	16,7	83,3
Jongeren (n = 86)	-	5,8	94,2
Veiligheidsmonitor 2000	Is er in de afgelopen 12 maanden in uw woning ingebroken waarbij er iets gestolen werd?		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 5999)	3,5	NS	

Wat diefstal betreft, vinden we voor de populatie van de Veiligheidsmonitor 2000 een incidentiecijfer van 5,26 %. In dit cijfer worden de incidenties van de volgende items met elkaar gecombineerd, nl. ‘Bent u in de afgelopen 12 maanden buitenshuis bestolen geweest? We bedoelen vb diefstallen op straat, op openbare plaatsen, in een kleedkamer, ... maar niet de diefstallen van voertuigen die reeds besproken werden’, ‘Bent u in de afgelopen 12 maanden buitenshuis bestolen geweest terwijl de dief daarbij gebruik maakte van geweld of dreigde met geweld? Bv uw portemonnee, uw portefeuille of uw handtas werd uit uw handen gerukt’, ‘Bent u in de afgelopen 12 maanden buitenshuis van iets bestolen geweest dat u zelf aanhad of bij had. En dit zonder dat er gebruik werd gemaakt van of bedreigd werd met geweld? Bv diefstal van uw portemonnee, portefeuille of handtas?’ en ‘Bent u in de afgelopen

12 maanden buitenshuis bestolen geweest terwijl u niet op de plaats van de diefstal aanwezig was? Vb. diefstal van onderdelen van uw fiets of geld of uw jas uit een kleedkamer?'.

Voor het onderzoek 2002 hebben we ons beperkt tot slechts een eenvoudige vraag: 'Ik werd het slachtoffer van een diefstal'. Deze vraag geeft een algemeen incidentiecijfer van 8,3 % wat ongeveer 3 % hoger is dan het algemeen incidentiecijfer voor diefstal van de Veiligheidsmonitor 2000. Op zich wel een frappant resultaat, want in het algemeen levert een meer uitgebreide, gespecificeerde en gedetailleerde bevraging van geweld, een hogere rapporteringspercentage op.

Wanneer we kijken naar de incidentiecijfers voor de afzonderlijke doelgroepen, zien we dat deze voor alledrie schommelen rond de 8 %. Een vergelijking van deze cijfers met de incidentiecijfers van de Veiligheidsmonitor 2000, levert noch voor de vrouwen en de allochtonen (8,9 % en 8 % versus 5,26 %), noch voor de jongeren (8,1 % versus 10,7 %) een significant verschil op.

TABEL 29: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN DIEFSTAL, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Ik werd het slachtoffer van een diefstal		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	8,0	29,5	70,5
Vrouwen (n = 90)	8,9	33,3	66,7
Jongeren (n = 86)	8,1	29,1	70,9
Veiligheidsmonitor 2000	Diefstal algemeen (uitgezonderd inbraak / diefstal voertuig)		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	5,3	NS	
15-24 jarigen (n = 890)	10,7	NS	

2.2.2 DE MELDINGEN VAN INBRAAK EN DIEFSTAL BIJ DE POLITIE

Wat betreft de meldingen bij de politie van diefstallen en inbraken die de afgelopen 12 maanden plaatsvonden, zien we in ons onderzoek erg hoge percentages. In totaal worden ruim 8 op 10 (81,8 %) diefstallen gemeld bij de politie, wat een stuk hoger is dan het

meldingspercentage van de VM 2000, dat aan een globaal cijfer komt van 51,5 %. Gezien het kleine aantal observaties voor de afzonderlijke doelgroepen (Tabel 30), moeten deze resultaten best met een korrel zout genomen worden. Om diezelfde reden kan ook niet nagegaan worden of het verschil tussen de beide onderzoeken voor de drie groepen, significant is.

**TABEL 30: MELDINGSPERCENTAGES VAN DIEFSTAL OOIT EN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN
MEEGEMAAKT, PER DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Meldingspercentage van diefstal	
	Incidentie	Prevalentie
Allochtonen	(n = 7) 71,4	(n = 26) 61,5
Vrouwen	(n = 8) 100,0	(n = 30) 83,3
Jongeren	(n = 7) 71,4	(n = 25) 56,0
Veiligheidsmonitor 2000	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002
VM (n = 408)	51,49	-
Vrouwen (n = 238)	59,39	-
15-24 jarigen (n = 93)	29,65	-

Hetzelfde geldt voor het meldingspercentage van de inbraken waarmee men de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werd: alle 6 inbraken werden bij de politie gemeld. Het aantal observaties is ook hier te klein om een vergelijking met de Veiligheidsmonitor mogelijk te maken (Tabel 31).

**TABEL 31: MELDINGSPERCENTAGES VAN INBRAAK OOIT EN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN
MEEGEMAAKT, PER DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Meldingspercentage van inbraak			
	Incidentie		Prevalentie	
Allochtonen	(n = 3)	100,0	(n = 10)	60,0
Vrouwen	(n = 3)	100,0	(n = 15)	93,3
Jongeren	-	-	(n = 5)	100,0
Veiligheidsmonitor 2000	Incidentie		Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 408)		51,49		-
Vrouwen (n = 238)		59,39		-
15-24 jarigen (n = 93)		29,65		-

2.2.3 DE CONTEXT VAN INBRAAK EN DIEFSTAL

Het is vrij evident dat voor inbraak overwegend onbekenden als dader aangeduid worden, m.n. in 97 % van de gevallen. Slechts 1 respondent die ooit met een inbraak geconfronteerd werd, geeft aan dat de dader een bekende was. Meestal wordt er ook van uitgegaan dat inbrekers mannen zijn (60,7 %). De overige 40 % laat de sekse van de dader in het midden. We zien hetzelfde voor diefstal: in 95 % van de gevallen is de dader een onbekende. Wanneer de dader een bekende is voor het slachtoffer, worden heel diverse relaties vermeld: een familielid, een vriend, een relatie van werk of school of een bekende zondermeer. In ongeveer de helft van de gevallen is de dief van het mannelijke geslacht, tegenover 5 % vrouwen. Een ruime 4 op 10 weet niet of de dader een man of een vrouw was, en in twee gevallen waren zowel een man als een vrouw bij de diefstal betrokken.

De inbraken die gerapporteerd werden, deden zich logischerwijze in 85 % van de gevallen thuis voor. Een aantal keren wordt ook de straat vermeld als plaats van de inbraak, en 1 respondent vermeldt het werk of de school als locatie. Diefstallen daarentegen vinden meestal op straat plaats (in ongeveer in 4 op 10 gevallen). Andere plaatsen die eveneens frequent vermeld worden zijn 'thuis' (23,7 %) en 'in een horecagelegenheid, discotheek of op een openbare plaats' (18,4 %). Ten slotte geeft 13 % aan op school of op het werk een diefstal te hebben meegemaakt, en voor een kleine 7 % was dat op vakantie in het buitenland.

Voor wat betreft de leeftijdscategorie waarin respondenten met inbraak of diefstal te maken krijgen, zien we dat het het vaakst voorvalt in de categorie van 25- plussers (60 % voor inbraak en 42 % voor diefstal). Voor inbraak zijn de leeftijden verder wat verdeeld. Voor

diefstal behoort één op drie tot de categorie 12 tot 19-jarigen en een ruime één op vier tot de categorie 20 tot 24-jarigen.

Inbraken en diefstallen doen zich meestal slechts sporadisch voor bij een slachtoffer, al was het maar omdat het meestal een kwestie is van een gelegenheid die zich voordoet. Van een echte 'duur' kunnen we in deze context dus moeilijk spreken, tenzij het bijvoorbeeld zou gaan over een welbepaalde periode waarin iemand met diefstallen geconfronteerd wordt. Voor wat betreft de inbraken, meldt 93,3 % van de respondenten dat het om een eenmalig feit ging (of minder dan een jaar duurde). Twee respondenten maken melding van verschillende inbraken in een periode tussen de 2 en de 5 jaar. Bij de diefstallen kan 95 % als incidenteel beschouwd worden (eenmalig of minder dan 1 jaar). Drie respondenten maken melding van diefstallen gedurende een periode van 2 tot 5 jaar, en 1 respondent geeft aan diefstallen te hebben meegemaakt over een periode van 6 jaar of meer.

Ook bij inbraak en diefstal werd gepolst naar mogelijke kenmerken die volgens de respondent te maken hebben met het feit dat men persoonlijk het slachtoffer werd. Voor inbraak wordt maar heel sporadisch een kenmerk vermeld, m.n. nationaliteit of etnische afkomst, sociale afkomst, politieke overtuiging, gezinssituatie en leeftijd. Voor diefstal daarentegen worden vrij frequent en systematisch bepaalde kenmerken aangehaald, bijvoorbeeld 'nationaliteit / etnische afkomst' en 'sociale afkomst' (voor beiden 1 op 4 van de vermelde kenmerken). Maar ook 'leeftijd' (17 %) en 'geslacht' (14 %) worden aangegeven als mogelijke kenmerken die gerelateerd zijn aan het slachtofferschap.

2.3 FYSIEK GEWELD

Fysiek geweld werd in de Veiligheidsmonitor op een veel minder uitgebreide manier bevraagd dan in dit onderzoek. Het incidentiecijfer werd berekend op basis van de enkele vraag 'Bent u in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van lichamelijk geweld?'. Hierbij diende het fysiek geweld dat gebruikt werd bij een diefstal niet in rekening te worden genomen.

Voor de bevraging van het fysiek geweld in het onderzoek 2002, werden een tiental opgenomen:

1. Ik werd geslagen met de hand
2. Ik werd vastgegrepen en er werd aan mij geduwd en getrokken
3. Ik kreeg vuistslagen

4. Ik kreeg schoppen of trappen
5. Er werd met een voorwerp naar mij gegooid
6. Ik werd geslagen met een voorwerp (stok,...)
7. Ik werd opgesloten of vastgebonden
8. Ik liep snijwonden op door geweld, ik werd met een mes bewerkt
9. Ik werd tegen meubels, muren gegooid
10. Ik maakte een wurgings- of verstikkingspoging mee'

Om de vergelijking tussen de resultaten van de Veiligheidsmonitor en dit onderzoek mogelijk te maken, werd een nieuwe, samenvattende variabele geconstrueerd op basis van bovenstaande 10 items, m.n. het al dan niet meegemaakt hebben van fysiek geweld (de afgelopen 12 maanden).

2.3.1 INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN FYSIEK GEWELD

In de Veiligheidsmonitor 2000 zien we dat 2,28 % van de respondenten aangeeft de afgelopen 12 maanden met fysiek geweld te zijn geconfronteerd. In Tabel 32 worden de prevalentie- en incidentiecijfers van fysiek geweld voor de verschillende doelgroepen weergegeven, wat de vergelijking tussen de beide onderzoeken mogelijk maakt. We zien duidelijk dat de incidenties van lichamelijk geweld uit het onderzoek 2002 voor de drie doelgroepen hoger ligt dan de incidentie van fysiek geweld in de Veiligheidsmonitor, hoewel dit verschil enkel voor de allochtonen significant is (9,1 % versus 2,3 % voor de populatie van de VM). Een meer uitgebreide bevraging van fysiek geweld, zorgt dus duidelijk voor meer rapporteringen van fysiek geweld.

**TABEL 32: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN FYSIEK GEWELD, MET VERGELIJKING
ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000**

	Fysiek geweld
--	----------------------

Onderzoek 2002	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	9,1	31,8	68,1
Vrouwen (n = 90)	5,6	23,3	76,7
Jongeren (n = 86)	15,1	26,7	73,3
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden slachtoffer geworden van lichamelijk geweld? Het gaat hier niet om lichamelijk geweld dat eventueel werd gebruikt bij een diefstal.		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	2,3	Pearson's Chi Square: 18.278, p < 0,01	
Vrouwen (n = 3096)	2,4	NS	
15 – 24 jarigen (n = 890)	10,1	NS	

De prevalentie van fysiek geweld bedraagt 27,3 % wat betekent dat ruim 1 op 4 respondenten aangeeft ooit met één of meerdere vormen van fysiek geweld geconfronteerd te zijn. Bij een vergelijking van de drie doelgroep, zijn het vooral de allochtonen die fysiek geweld rapporteren (31,8 %), vervolgens de jongeren met 26,7 % en tenslotte de vrouwen met 23,3 %. De verschillen tussen de 3 groepen zijn echter niet significant.

In wat volgt worden de incidenties en prevalenties van de afzonderlijke items van fysiek geweld besproken. Per item wordt een onderscheid gemaakt naar doelgroep, maar de verschillen die men kan constateren tussen de groepen zijn in geen van de gevallen significant.

TABEL 33: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN SLAAN MET DE HAND, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd geslagen met de hand		Niet-slachtoffers
	Slachtoffers		
	Incidentie	Prevalentie	

Allochtonen (n = 88)	4,5	19,3	80,7
Vrouwen (n = 90)	4,4	15,6	84,4
Jongeren (n = 86)	5,8	12,8	87,2

TABEL 34: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VASTGRIJPEN, DUWENEN TREKKEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd vastgegrepen, er werd aan mij geduwd en getrokken		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	5,7	13,6	86,4
Vrouwen (n = 90)	3,3	8,9	91,1
Jongeren (n = 86)	4,7	11,6	88,4

TABEL 35: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VUISTSLAGEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik kreeg vuistslagen		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	2,3	14,8	85,2
Vrouwen (n = 90)	2,2	5,6	94,4
Jongeren (n = 86)	4,7	12,8	87,2

TABEL 36: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN SCHOPPEN EN TRAPPEN KRIJGEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik kreeg schoppen en trappen	
	Slachtoffers	Niet-slachtoffers

	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	10,2	89,8
Vrouwen (n = 90)	2,2	6,7	93,3
Jongeren (n = 86)	3,5	7,0	93,0

TABEL 37: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN MET EEN VOORWERP NAAR MIJ GEGOOD, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Er werd met een voorwerp naar mij gegoid		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	5,7	94,3
Vrouwen (n = 90)	2,2	7,8	92,2
Jongeren (n = 86)	3,5	5,8	94,2

TABEL 38: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN GESLAGEN MET VOORWERP, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd geslagen met een voorwerp		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	6,8	93,2
Vrouwen (n = 90)	-	6,7	93,3
Jongeren (n = 86)	1,2	2,3	97,7

TABEL 39: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN OPGESLOTEN, VASTGEBONDEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd opgesloten, vastgebonden		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	8,0	92,0
Vrouwen (n = 90)	-	2,2	97,8
Jongeren (n = 86)	1,2	2,3	97,7

TABEL 40: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN BWERKT MET EEN MES, LIEP SNIJWONDEN OP DOOR GEWELD, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd bewerkt met een mes		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	5,7	94,3
Vrouwen (n = 90)	-	1,1	98,9
Jongeren (n = 86)	1,2	2,3	97,7

TABEL 41: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN TEGEN MEUBELS, MUREN GEGOOID, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik werd tegen meubels, muren gegooid		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	2,3	97,7
Vrouwen (n = 90)	-	4,4	95,6
Jongeren (n = 86)	1,2	1,2	98,8

**TABEL 42: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN WURGINGS-, VERSTIKKINGSPOGING
MEEMAKEN, NAAR DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Ik maakte een wurgings-, verstikkingspoging mee		
	Slachtoffers		Niet- slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	3,4	96,6
Vrouwen (n = 90)	-	1,1	98,9
Jongeren (n = 86)	-	1,2	98,8

2.3.2 MELDINGEN VAN FYSIEK GEWELD BIJ DE POLITIE

In Tabel 43 worden de percentages weergegeven van de meldingen van fysiek geweld bij de politie. Zowel voor het fysiek geweld dat men ooit heeft meegemaakt als het fysiek geweld waarmee men de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werd, variëren de cijfers tussen de 2 op 10 en de 3 op 10. Vergeleken met de VM 2000, liggen deze cijfers –met uitzondering voor de jongerengroep- een stuk lager. Volgens de VM melden ongeveer 5 op 10 allochtonen (de populatie van de VM) en bijna 6 op 10 vrouwen het fysiek geweld waarmee ze geconfronteerd werden bij de politie. Omwille van het geringe aantal observaties in ons onderzoek, kan de significantie van het verschil niet berekend worden.

**TABEL 43: MELDINGSPERCENTAGES VAN FYSIEK GEWELD OOIT EN DE AFGELOPEN 12
MAANDEN MEEGEMAAKT, PER DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Meldingspercentage van fysiek geweld			
	Incidentie		Prevalentie	
Allochtonen	(n = 8)	37,5	(n = 28)	28,6
Vrouwen	(n = 5)	20,0	(n = 21)	28,6
Jongeren	(n = 13)	30,8	(n = 23)	21,7
Veiligheidsmonitor 2000	Incidentie		Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 408)		51,49		-
Vrouwen (n = 238)		59,39		-
15-24 jarigen (n = 93)		29,65		-

In onderstaande tabel (Tabel 44) zijn de meldingspercentages bij de politie voor de afzonderlijke vormen van fysiek geweld weergegeven (vormen van fysiek geweld waarmee men ooit geconfronteerd werd). Deze variëren tussen een kleine 60 % meldingen bij de politie

voor 'tegen meubels, muren gegooid' (let wel: n = 7) en een ruime 10 % meldingen voor 'er werd met een voorwerp naar mij gegooid'. Voor de meeste vormen van fysiek geweld situeert het meldingspercentage zich tussen de 20 en de 30 %.

TABEL 44: MELDINGEN VAN FYSIEK GEWELD BIJ DE POLITIE, PER VORM VAN FYSIEK GEWELD OOIT MEEGEMAAKT

Vormen fysiek geweld	Melding bij de politie	Aantal vermelde incidenten per vorm
Tegen meubels, muren gegooid	57,1	7
Snijwonden	37,5	8
Schoppen, trappen	28,6	21
Geslagen met voorwerp	28,6	14
Opgesloten, vastgebonden	27,3	11
Vuistslagen	24,1	29
Vastgrijpen, duwen, trekken	23,3	30
Geslagen met de hand	21,4	42
Met voorwerp gegooid	11,8	17
Wurgings-, verstikkingspoging	-	5

In Tabel 45 worden voor de meldingen bij de politie weergegeven voor de afzonderlijke vormen van fysiek geweld waarmee men de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werd, met een opsplitsing naar doelgroep.

TABEL 45: MELDINGEN VAN FYSIEK GEWELD BIJ DE POLITIE, PER VORM VAN FYSIEK GEWELD DIE MEN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN MEEGEMAAKT HEEFT, I.F.V. DOEGROEP

	Aantal meldingen bij de politie, i.f.v. doelgroep (A.C.)
--	---

Vormen fysiek geweld	Allochtonen		Jongeren		Vrouwen	
	gemeld	niet	gemeld	niet	gemeld	niet
Geslagen met de hand	1	3	2	3	-	4
Vastgrijpen, duwen, trekken	2	3	2	2	-	3
Vuistslagen	-	2	1	3	-	2
Schoppen, trappen	-	1	1	2	-	2
Met voorwerp gegooid	-	1	-	3	1	1
Tegen meubels, muren gegooid	1	-	-	1	-	-
Snijwonden	-	1	-	1	-	-
Opgesloten, vastgebonden	-	-	1	-	-	-
Geslagen met een voorwerp						

2.3.3 DE CONTEXT VAN FYSIEK GEWELD

2.3.3.1 Daders van fysiek geweld

TABEL 46: DADERS VAN FYSIEK GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Daders fysiek geweld	A.C.	%
Onbekenden	74	40,4
Partner	52	28,4
Vriend	17	9,3
Andere bekende	13	7,1
Ouder	11	6,0
Relatie werk, school, hulpverlening	11	6,0
Ander familielid	5	2,7
Totaal aantal dadermeldingen	183	100,0

Tabel 47, met overzicht van de daders per vorm van fysiek geweld, opvolgende bladzijde.

TABEL 47: RELATIE MET DE DADERS VAN FYSIEK GEWELD PER VORM VAN FYSIEK GEWELD

Vormen fysiek geweld	Partner	Ouder(s)	Ander familielid	Vriend	Werk, school, hulpverlenin g	Andere bekende	Onbekende	Aantal vermeke daders / vorm
Geslagen met de hand	31,0	9,5	4,8	9,5	4,8	7,1	33,3	42
Vastgrijpen, duwen, trekken	26,7	3,3	3,3	3,3	6,7	10,0	46,7	30
Vuistslagen	17,2	3,4	-	10,3	10,3	10,3	48,4	29
Schoppen, trappen	33,3	-	-	14,3	9,5	-	42,9	21
Met voorwerp gegoid	35,3	11,8	-	17,6	-	-	35,4	17
Geslagen met voorwerp	28,6	14,3	-	7,1	7,1	14,3	28,6	14
Opgesloten, vastgebonden	20,0	10,0	10,0	-	-	10,0	50,0	10
Snijwonden	12,5	-	-	12,5	12,5	-	62,5	8
Tegen meubels, muren gegoid	71,4 20,0	- -	- 20,0	- 20,0	- -	14,3 -	14,3 40,0	7 5
Wurgings-, verstikkingspoging								

TABEL 48: SEKSE VAN DE DADERS VAN FYSIEK GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Sekse daders fysiek geweld	A.C.	%
Man	170	92,9
Vrouw	9	4,9
Man en vrouw	4	2,2
Totaal aantal dadermeldingen	183	100,0

TABEL 49: SEKSE VAN DE DADERS VAN FYSIEK GEWELD PER VORM VAN FYSIEK GEWELD

Vormen fysiek geweld	Mannelijke plegers	Vrouwelijk plegers	m. + vr. plegers	Aantal vermelde daders/vorm
Geslagen met de hand	90,2	4,9	4,9	42
Vastgrijpen, duwen, trekken	100,0	-	-	30
Vuistslagen	96,6	3,4	-	29
Schoppen, trappen	90,5	9,5	-	21
Met voorwerp gegoid	87,5	6,3	6,3	17
Geslagen met voorwerp	92,9	7,1	-	14
Opgesloten, vastgebonden	81,8	9,1	9,1	10
Snijwonden	100,0	-	-	8
Tegen meubels, muren gegoid	100,0	-	-	7
Wurgings-, verstikkingspoging	80,0	20,0	-	5

2.3.3.2 De beginleeftijd en duur van fysiek geweld

TABEL 50: BEGINLEEF TIJD VAN FYSIEK GEWELD PER VORM VAN FYSIEK GEWELD

Vormen fysiek geweld	0 – 11 j	12 – 19 j	20 – 24 j	25 j en >	Aantal meldingen per vorm
Geslagen met de hand	16,7	28,6	28,6	26,2	42
Vastgrijpen, duwen, trekken	10,0	40,0	26,7	23,3	30
Vuistslagen	-	44,8	20,7	34,5	29
Schoppen, trappen	4,8	33,3	28,6	33,3	21
Met voorwerp gegooid	-	35,3	35,3	29,4	17
Geslagen met voorwerp	14,3	35,7	7,1	42,9	14
Opgesloten, vastgebonden	18,2	36,4	9,1	36,4	11
Snijwonden	-	25,0	50,0	25,0	8
Tegen meubels, muren gegooid	-	-	28,6	71,4	7
Wurgings-, verstikkingspoging	20,0	20,0	-	60,0	5

TABEL 51: DE DUUR VAN FYSIEK GEWELD PER VORM VAN FYSIEK GEWELD

Vormen fysiek geweld	1 jaar of minder	2 – 5 jaar	6 jaar of meer	Aantal meldingen per vorm
Geslagen met de hand	64,3	28,6	7,1	42
Vastgrijpen, duwen, trekken	70,0	23,3	6,7	30
Vuistslagen	79,3	17,2	3,4	29
Schoppen, trappen	61,9	28,6	9,5	21
Met voorwerp gegooid	70,6	23,5	5,9	17
Geslagen met voorwerp	57,1	21,4	21,4	14
Opgesloten, vastgebonden	81,8	9,1	9,1	11
Snijwonden	75,0	12,5	12,5	8
Tegen meubels, muren gegooid	28,6	57,1	14,3	7
Wurgings-, verstikkingspoging	80,0	20,0	-	5

2.3.3.3 De locatie van fysiek geweld

In Tabel 52 wordt een overzicht gegeven van alle plaatsen waar het fysiek geweld zich voordeed.

TABEL 51

TABEL 52: LOCATIE VAN FYSIEK GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Locatie fysiek geweld	A.C.	%
Op straat	65	37,8
Eigen thuis of kot	54	31,4
Op school of op het werk	24	13,9
Horeca-gelegenheid, publieke plaats	20	11,6
Bij iemand anders thuis	9	5,2
Totaal aantal locatiemeldingen	172	100,0

Tabel 53, met overzicht van de locaties per vorm van fysiek geweld, op volgende bladzijde.

2.3.3.4 Het toeschrijven van fysiek geweld aan welbepaalde kenmerken

Zie tabel 54 op bladzijde 63

TABEL 53: LOCATIE VAN FYSIEK GEWELD PER VORM VAN FYSIEK GEWELD

Vormen fysiek geweld	Thuis, kot	Bij iemand anders thuis	Op straat	Op school, werk	Horeca, discotheek, publieke plaats	Aantal vermelde locaties / vorm
Geslagen met de hand	39,5	2,6	34,2	10,5	13,2	38
Vuistslagen	17,2	3,4	-	44,8	24,1	29
Vastgrijpen, duwen, trekken	25,9	3,7	40,7	18,5	11,1	27
Schoppen, trappen	28,6	4,8	42,9	9,5	14,3	21
Met voorwerp gegoid	43,8	6,3	25,0	12,5	12,5	16
Geslagen met voorwerp	38,5	7,7	38,5	7,7	7,7	13
Opgesloten, vastgebonden	22,2	22,2	33,3	-	22,2	9
Snijwonden	-	14,3	57,1	14,3	14,3	7
Tegen meubels, muren gegoid	71,4	-	14,3	14,3	-	7
Wurgings-, verstikkingspoging	40,0	-	40,0	20,0	-	5

TABEL 54: KENMERKEN ALS REDEN VOOR FYSIEK GEWELD, PER VORM VAN FYSIEK GEWELD

Vormen fysiek geweld	sekse	godsdienst religie	national. etnische afkomst	sociale klasse, afkomst	moedertaal	politiek	gezin	uiterlijk	leeftijd	Aantal vermelde kenm/vorm
Geslagen met de hand	25,0	-	18,7	18,7	-	12,5	12,5	3,1	9,4	32
Vuistslagen	11,1	3,7	25,9	25,9	-	14,8	7,4	7,4	3,7	27
Vastgrijpen, duwen, trekken	21,7	8,7	17,4	17,4	4,3	8,7	4,3	4,3	13,0	23
Schoppen, trappen	21,0	-	21,0	26,3	-	15,8	5,3	5,3	5,3	19
Schoppen, trappen	25,0	-	25,0	8,3	-	-	25,0	8,3	8,3	12
Met voorwerp gegoid	40,0	-	20,0	10,0	-	10,0	20,0	-	-	10
Geslagen met voorwerp	30,0	-	30,0	-	-	20,0	-	-	20,0	10
Opgesloten, vastgebonden	50,0	-	16,7	16,7	-	16,7	-	-	-	6
Tegen meubels, muren	40,0	-	40,0	-	-	20,0	-	-	-	5
Snijwonden	33,3	-	-	-	-	33,3	33,3	-	-	3
Wurging, verstikking										

2.3.4 SAMENVATTENDE BESCHRIJVING VAN FYSIEK GEWELD

Om de vergelijking met de resultaten van de VM mogelijk te maken, werd voor het fysiek geweld reeds een samenvattende variabele gecreëerd, m.n. het al dan niet meegemaakt hebben van fysiek geweld. Daarnaast werden ook de 10 items van fysiek geweld tot een schaal gecombineerd, waarna een alpha betrouwbaarheidscoëfficiënt werd berekend. De alpha was voldoende hoog, nl. 0,8052, wat betekent dat men de vormen van fysiek geweld waarmee men geconfronteerd werd, kunnen opgeteld worden. Deze schaal werd gebruikt voor de verdere analyses met fysiek geweld. In Tabel 55 worden de somscores voor het fysiek geweld weergegeven.

TABEL 55: FREQUENTIETABEL VAN HET AANTAL VORMEN VAN FYSIEK GEWELD DAT MEN OOI HEEFT MEEGEMAAKT

Somscore items fysiek geweld	Frequentie (A.C)	Percentage
Nooit geweld meegemaakt	74	28,0
Ooit geweld meegemaakt, maar niet fysiek	118	44,7
1 vorm van fysiek geweld ooit meegemaakt	31	11,7
2 vormen	14	5,3
3 vormen	8	3,0
4 vormen	8	3,0
5 vormen	3	1,1
6 vormen	4	1,5
7 vormen	2	0,8
8 vormen	2	0,8
Totaal	264	100,0

Voor wat betreft de incidentie van het psychisch geweld, komen we uit op een globaal cijfer van 9,8 %, of ongeveer 1 op 10 respondenten die aangeven de afgelopen 12 maanden met fysiek geweld te zijn geconfronteerd. Het zijn vooral de jongeren die melding maken van fysiek geweld de afgelopen 12 maanden (15,1 % versus 9,1 % van de allochtonen en 5,6 % van de vrouwen). Opnieuw zijn de verschillen tussen de groepen niet significant (Tabel 56).

TABEL 56: FREQUENTIETABEL VAN FYSIEK GEWELD NAAR DOELGROEP

Fysiek geweld	Allochtonen		Vrouwen		Jongeren	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
Fys. gew. meegemaakt, 12 mnd.	8	9,1	5	5,6	13	15,1
Fys. gew. meegemaakt, niet 12 mnd.	20	22,7	16	17,8	10	11,6
Gew. meegemaakt, niet fys.	37	42,0	45	50,0	36	41,9
Nooit gew. meegemaakt	23	26,1	24	26,7	27	31,4
TOTAAL (n = 264)	88	100,0	90	100,0	86	100,0

2.4 SEKSUEEL GEWELD

Het seksueel geweld werd in het onderzoek 2002 op een veel uitgebreidere manier bevraagd dan in de Veiligheidsmonitor. De incidentiecijfers van de VM zijn gebaseerd op de vraag: ‘Bent u in de afgelopen 12 maanden lastig gevallen geweest omwille van seksuele redenen?’, waarbij een aantal omschrijvingen gegeven werden, m.n.: (poging tot) verkrachting, exhibitionisme, ongewenst seksueel gedrag, mondelinge seksuele belediging. De 13 items die in het onderzoek 2002 aan bod kwamen, waren de volgende:

Iemand liet mij zijn geslachtsdelen zien voor zijn/haar opwinding

Iemand betastte tegen mijn zin mijn borsten/geslachtsdelen

Iemand wreef zich tegen mij aan op een seksuele manier

Iemand dwong mij tot geslachtsgemeenschap

Iemand probeerde geslachtsgemeenschap te hebben met mij tegen mijn zin

Iemand verplichtte mij om zijn/haar geslachtsdelen te betasten

Iemand masturbeerde zich en genoot ervan mij daarnaar te doen kijken

Iemand verplichtte mij om hem/haar te bevredigen met de mond

Iemand verplichtte mij om hem/haar te masturberen met de hand

Iemand verplichtte mij om me uit te kleden om zich te laten opwinden

Iemand sloeg mij, deed mij pijn om zich seksueel op te winden

Iemand deed ooit iets met mij wat heel erg was, waaraan ik nachtmerries en hevige angst overhield

Ik maakte nog ander geweld mee

Omwille van de vergelijkbaarheid tussen de beide onderzoeken, werd voor het onderzoek 2002 een samenvattende variabele geconstrueerd. Deze variabele omvat alle bovenstaande 13

items, maar ook het item dat in dit onderzoek gerekend wordt tot het verbaal (psychisch) geweld: 'iemand maakte seksuele opmerkingen die mij beledigden'.

2.4.1 INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN SEKSUEEL GEWELD

Voor wat betreft de incidentie van het seksueel geweld, blijkt dat door de drie doelgroepen uit het onderzoek 2002, veel meer seksueel geweld gerapporteerd wordt (Tabel 57). In het onderzoek 2002 maakt 6,8 % van de allochtonen melding van seksueel geweld de afgelopen 12 maanden tegenover 1,24 % van de populatie van de VM. Voor de vrouwen zien we een cijfer van ruim 12 %, tegenover 5,17 % vrouwen in de VM en voor de jongeren tenslotte krijgen we een verschil van een kleine 3 % (9,3 % versus 6,6 % in de VM). Alleen voor de eerste twee groepen zijn de verschillen significant. Ook hier zien we dus dat een meer uitgebreide bevraging van (seksueel) geweld, een hogere rapportering oplevert.

TABEL 57: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN EXHIBITIONISME, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Seksueel geweld (met inbegrip van mondelinge seksuele beledigingen)		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	6,8	20,5	79,5
Vrouwen (n = 90)	12,2	34,4	65,6
Jongeren (n = 86)	9,3	15,1	84,9
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden lastig gevallen geweest omwille van seksuele redenen? Omschrijving: (poging tot) verkrachting, exhibitionisme, ongewenst seksueel gedrag, mondelinge seksuele belediging.		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	1,24	Pearson's Chi Square: 22.5328, p < 0,01	
Vrouwen (n = 3096)	5,17	Pearson's Chi Square: 9.13843, p < 0,01	
15 – 24 jaar (n = 890)	6,63	NS	

In wat volgt worden een aantal gemeenschappelijke items met elkaar vergeleken, m.n. exhibitionisme, verkrachting en poging tot verkrachting. Gezien het geringe aantal

observaties in ons onderzoek kunnen eventuele significante verschillen tussen de beide onderzoeken niet aangetoond worden.

TABEL 58: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN EXHIBITIONISME, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Iemand liet mij zijn geslachtsdelen zien voor zijn/haar opwinding		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	9,1	90,9
Vrouwen (n = 90)	3,3	15,6	84,4
Jongeren (n = 86)	-	1,2	98,8
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden lastig gevallen geweest omwille van seksuele redenen? Omschrijving: exhibitionisme		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	0,47	-	

TABEL 59: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN EXHIBITIONISME, MET VERGELIJKING ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000

Onderzoek 2002	Iemand probeerde geslachtsgemeenschap met mij te hebben tegen mijn zin		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	-	100,0
Vrouwen (n = 90)	2,2	3,3	96,7
Jongeren (n = 86)	-	2,3	97,7
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden lastig gevallen geweest omwille van seksuele redenen? Omschrijving: poging tot verkrachting		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	0,16	-	

**TABEL 60: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN EXHIBITIONISME, MET VERGELIJKING
ONDERZOEK 2002 EN VEILIGHEIDSMONITOR 2000**

Onderzoek 2002	Iemand dwong mij tot geslachtsgemeenschap		
	Slachtoffers		Niet- slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	1,1	98,9
Vrouwen (n = 90)	1,1	4,4	95,6
Jongeren (n = 86)	-	1,2	98,8
Veiligheidsmonitor 2000	Bent u in de afgelopen 12 maanden lastig gevallen geweest omwille van seksuele redenen? Omschrijving: verkrachting		
	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002	
VM (n = 6000)	0,12	-	

In onderstaande tabellen worden de incidentie en prevalentie van de items weergegeven die in het onderzoek 2002, maar niet in de Veiligheidsmonitor aan bod kwamen. De verschillen tussen de drie doelgroepen zijn nooit significant, met uitzondering voor 'ik maakte nog ander geweld mee' (Tabel 62). Ongeveer 1 op 10 allochtonen (tegenover 3,3 % van de vrouwen en 2,3 % van de jongeren) geeft aan met andere vormen van geweld te maken gehad te hebben, dan deze waarvan melding in het onderzoek 2002 ($p < 0,05$, $\chi^2 = 6,463$).

TABEL 61: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN BETASTEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Iemand betastte tegen mijn zin mijn borsten / geslachtsdelen		
	Slachtoffers		Niet- slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	4,5	95,5
Vrouwen (n = 90)	3,3	11,1	88,9
Jongeren (n = 86)	2,3	4,7	95,3

TABEL 62: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN ANDER GEWELD, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Ik maakte nog ander geweld mee		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	3,4	10,2	89,8
Vrouwen (n = 90)	1,1	3,3	96,7
Jongeren (n = 86)	1,2	2,3	97,7

TABEL 63: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN 'IETS HEEL ERG', NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Iemand deed ooit iets met mij wat heel erg was, waaraan ik nachtmerries en hevige angst overhield		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	2,3	97,7
Vrouwen (n = 90)	1,1	8,9	91,1
Jongeren (n = 86)	-	2,3	97,7

TABEL 64: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN AANWRIJVINGEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Iemand wreef zich tegen mij aan op een seksuele manier		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	1,1	5,7	94,3
Vrouwen (n = 90)	-	2,2	97,8
Jongeren (n = 86)	3,5	4,7	95,3

**TABEL 65: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VERPLICHTEN TE BETASTEN, NAAR
DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Iemand verplichtte mij om zijn/haar geslachtsdelen te betasten		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	1,1	98,9
Vrouwen (n = 90)	-	-	100,0
Jongeren (n = 86)	-	2,3	97,7

**TABEL 66: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VANNAAR MASTURBATIE DOEN KIJKEN, NAAR
DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Iemand masturbeerde zich en genoot ervan mij daarnaar te doen kijken		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	-	100,0
Vrouwen (n = 90)	-	3,3	96,7
Jongeren (n = 86)	-	-	100,0

**TABEL 67: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VERPLICHT TOT ORALE BEVREDIGING , NAAR
DOELGROEP**

Onderzoek 2002	Iemand verplichtte mij om hem/haar te bevredigen met de mond		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	-	100,0
Vrouwen (n = 90)	1,1	1,1	98,9
Jongeren (n = 86)	-	1,2	98,8

TABEL 68: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN VERPLICHT TOT MASTURBATIE ANDER, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Iemand verplichtte mij om hem/haar te masturberen met de hand		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	-	100,0
Vrouwen (n = 90)	-	-	100,0
Jongeren (n = 86)	-	1,2	98,8

TABEL 69: INCIDENTIE EN PREVALENTIE VAN PIJNIGEN, NAAR DOELGROEP

Onderzoek 2002	Iemand sloeg mij, deed mij pijn om zich seksueel op te winden		
	Slachtoffers		Niet-slachtoffers
	Incidentie	Prevalentie	
Allochtonen (n = 88)	-	-	100,0
Vrouwen (n = 90)	-	1,1	98,9
Jongeren (n = 86)	-	-	100,0

Er waren geen rapporteringen voor ‘Iemand verplichtte mij om me uit te kleden om zich te laten opwinden’.

2.4.2 MELDINGEN VAN SEKSUEEL GEWELD BIJ DE POLITIE

Voor wat betreft de meldingspercentages bij de politie van het seksueel geweld waarmee men de afgelopen 12 maanden geconfronteerd werd, zien we dat deze in ons onderzoek een stuk lager liggen dan de meldingspercentages waarvan sprake in de Veiligheidsmonitor (Tabel 70). Voor de allochtone slachtoffers zien we dat in de populatie van de VM een ruime helft melding doet bij de politie, versus 0 % van de allochtone slachtoffers in het onderzoek 2002. Voor de vrouwen zien we in de VM 6 op 10 meldingen versus 1 op 4 in het onderzoek 2002, en voor de jongeren een verhouding van 3 op 10 (VM) versus een kleine 1 op 10 (onderzoek 2002). Om de significantie van deze verschillen na te gaan, zijn het aantal observaties van ons onderzoek echter te klein.

TABEL 70: MELDINGSPERCENTAGES VAN SEKSUEEL GEWELD OOIT EN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN MEEGEMAAKT, PER DOELGROEP

Onderzoek 2002	Meldingspercentage van seksueel geweld	
	Incidentie	Prevalentie
Allochtonen	(n = 6) -	(n = 18) 16,7
Vrouwen	(n = 11) 25,0	(n = 31) 29,0
Jongeren	(n = 8) 9,1	(n = 13) 30,8
Veiligheidsmonitor 2000	Incidentie	Vergelijking onderzoek 2002
VM (n = 408)	51,49	-
Vrouwen (n = 238)	59,39	-
15-24 jarigen (n = 93)	29,65	-

Wanneer we kijken naar de concrete vormen van seksueel geweld die gemeld worden bij de politie, zien we dat voor een vormen als ‘iets heel erg meegemaakt’ toch maar de helft van de slachtoffers naar de politie gaat (Tabel 71).

TABEL 71: MELDINGEN VAN SEKSUEEL GEWELD BIJ DE POLITIE, PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD OOIT MEEGEMAAKT

Vormen seksueel geweld	Melding bij de politie	Aantal vermelde incidenten per vorm
(Iemand moeten masturberen	100,0	1)
(Pijnigen voor opwinding andere	100,0	1)
Ander geweld meegemaakt	50,0	14
‘Iets heel erg’	50,0	12
Poging tot coïtus	40,0	5
Gedwongen tot coïtus	33,3	6
Geslachtsdelen doen betasten	33,3	3
Kijken naar masturbatie	33,3	3
Geslachtsdelen laten zien	13,0	22
Betasten	11,1	17
Aanwrijven seksuele manier	-	11
Oraal moeten bevredigen	-	2

TABEL 72: MELDINGEN VAN SEKSUEEL GEWELD BIJ DE POLITIE, PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD DIE MEN DE AFGELOPEN 12 MAANDEN MEEGEMAAKT HEEFT, I.F.V. DOEGROEP

Vormen seksueel geweld	Aantal meldingen bij de politie, i.f.v. doelgroep (A.C.)					
	Allochtonen		Jongeren		Vrouwen	
	gemeld	niet	gemeld	niet	gemeld	niet
Ander geweld meegemaakt	-	3	1	-	1	-
Betasten	-	-	1	1	-	3
Aanwrijven seksuele manier	-	1	-	3	1	-
Geslachtsdelen laten zien	-	-	-	-	1	2
Poging tot coïtus	-	-	-	-	-	1
Gedwongen tot coïtus	-	1	-	-	1	1
'Iets heel erg'	-	-	-	-	-	-
Oraal moeten bevredigen	-	-	-	-	-	1

2.4.3 DE CONTEXT VAN SEKSUEEL GEWELD

2.4.3.1 De daders van seksueel geweld

TABEL 73: DADERS VAN SEKSUEEL GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Daders seksueel geweld	A.C.	%
Onbekenden	51	52,6
Partner	11	11,3
Vriend	11	11,3
Relatie werk, school, hulpverlening	8	8,2
Andere bekende	7	7,2
Ouder	5	5,1
Ander familielid	4	4,1
Totaal aantal dadermeldingen	97	100,0

Tabel 74: daders per vorm van seksueel geweld, op volgende bladzijde.

TABEL 74: RELATIE MET DE DADERS VAN SEKSUEEL GEWELD PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD

Vormen seksueel geweld	Partner	Ouder(s)	Ander famielid	Vriend	Werk, school, hulpverlenin g	Andere bekende	Onbekende	Aantal vermelde daders / vorm
Geslachtsdelen laten zien	-	-	-	-	-	9,1	90,9	22
Betasten	5,9	5,9	11,8	5,9	5,9	17,6	47,1	17
Ander geweld meegemaakt	7,1	7,1	7,1	14,3	14,3	-	50,0	14
‘Iets heel erg’	25,0	8,3	8,3	16,7	16,7	-	25,0	12
Aanwrijven seksuele manier	-	-	-	18,2	9,1	-	72,7	11
Gedwongen tot coïtus	66,7	-	-	16,7	16,7	-	-	6
Poging tot coïtus	40,0	-	-	20,0	-	-	40,0	5
Geslachtsdelen doen betasten	-	33,3	-	33,3	-	33,3	-	3
Kijken naar masturbatie	-	-	-	-	-	-	100,0	3
Kijken naar masturbatie	-	-	-	50,0	-	50,0	-	2
Oraal moeten bevredigen	-	100,0	-	-	-	-	-	1
Iemand moeten masturberen	-	-	-	-	100,0	-	-	1
Pijnigen voor opwinding andere	-	-	-	-	-	-	-	1

TABEL 75: SEKSE VAN DE DADERS VAN SEKSUEEL GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Sekse daders seksueel geweld	A.C.	%
Man	89	91,2
Onbekend	3	3,1
Vrouw	3	3,1
Man en vrouw	2	2,1
Totaal aantal dadermeldingen	97	100,0

TABEL 76: SEKSE VAN DE DADERS VAN SEKSUEEL GEWELD PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD

Vormen seksueel geweld	Mannelij ke plegers	Vrouwelij k plegers	m. + vr. plegers	Onbeken d Geen antw	Aantal vermelde daders/vorm
Geslachtsdelen laten zien	100,0	-	-	-	22
Betasten	100,0	-	-	-	17
Ander geweld meegemaakt	64,3	7,1	7,1	21,4	14
'Iets heel erg'	100,0	-	-	-	12
Aanwrijven seksuele manier	72,7	18,2	9,1	-	11
Gedwongen tot coïtus	100,0	-	-	-	6
Poging tot coïtus	100,0	-	-	-	5
Geslachtsdelen doen betasten	100,0	-	-	-	3
Kijken naar masturbatie	100,0	-	-	-	3
Oraal moeten bevredigen	100,0	-	-	-	2
Iemand moeten masturberen	100,0	-	-	-	1
Pijnigen voor opwinding andere	100,0	-	-	-	1

2.4.3.2 Beginleeftijd en duur van seksueel geweld

TABEL 77: BEGINLEEFTIJD VAN SEKSUEEL GEWELD PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD

Vormen seksueel geweld	0 – 11 j	12 – 19 j	20 – 24 j	25 j en >	Aantal meldingen per vorm
Geslachtsdelen laten zien	13,0	39,1	17,4	30,4	23
Betasten	11,1	50,0	22,2	16,7	18
Ander geweld meegemaakt	-	28,6	28,6	42,9	14
‘Iets heel erg’	25,0	16,7	8,3	50,0	12
Aanwrijven seksuele manier	9,1	63,6	9,1	18,2	11
Gedwongen tot coïtus	-	33,3	33,3	33,3	6
Poging tot coïtus	-	40,0	40,0	20,0	5
Geslachtsdelen doen betasten	33,3	-	33,3	33,3	3
Kijken naar masturbatie	33,3	-	-	66,7	3
Oraal moeten bevredigen	-	50,0	-	50,0	2
Iemand moeten masturberen	100,0	-	-	-	1
Pijnigen voor opwinding andere	-	-	-	100,0	1

TABEL 78: DE DUUR VAN FYSIEK GEWELD PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD

Vormen seksueel geweld	1 jaar of minder	2 – 5 jaar	6 jaar of meer	Aantal meldingen per vorm
Geslachtsdelen laten zien	82,6	8,7	8,7	23
Betasten	72,2	16,7	11,1	18
Ander geweld meegemaakt	85,7	14,3	-	14
‘Iets heel erg’	66,7	25,0	8,3	12
Aanwrijven seksuele manier	72,7	9,1	18,2	11
Gedwongen tot coïtus	50,0	50,0	-	6
Poging tot coïtus	60,0	40,0	-	5
Geslachtsdelen doen betasten	66,7	-	33,3	3
Kijken naar masturbatie	100,0	-	-	3
Oraal moeten bevredigen	-	-	100,0	2
Iemand moeten masturberen	-	-	100,0	1
Pijnigen voor opwinding andere	100,0	-	-	1

2.4.4 DE LOCATIE VAN SEKSUEEL GEWELD

TABEL 79: LOCATIE VAN FYSIEK GEWELD, OVER ALLE MELDINGEN HEEN

Locatie fysiek geweld	A.C.	%
Op straat	31	35,2
Eigen thuis of kot	22	25,0
Bij iemand anders thuis	13	14,8
Horeca-gelegenheid, publieke plaats	10	11,4
Op school of op het werk	8	9,1
Op vakantie in het buitenland	4	4,5
Totaal aantal locatiemeldingen	88	100,0

Tabel 80: locatie per vorm van seksueel geweld

2.4.4.1 Het toeschrijven van seksueel geweld aan bepaalde kenmerken

Tabel 81

TABEL 80: LOCATIE VAN SEKSUEEL GEWELD PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD

Vormen seksueel geweld	Thuis, kot	Bij iemand anders thuis	Op straat	Op school, werk	Horeca, discotheek, publieke plaats	Vakantie buitenland	Aantal vermelde locaties / vorm
Geslachtsdelen laten zien	4,8	-	76,2	9,5	9,5	-	21
Betasten	18,8	25,0	31,3	12,5	6,3	6,3	16
Ander geweld meegemaakt	38,5	-	30,8	7,7	23,1	-	13
Aanwrijven seksuele manier	-	20,0	20,0	20,0	40,0	-	10
'Iets heel erg'	44,4	22,2	11,1	-	-	22,2	9
Gedwongen tot coïtus	83,3	16,7	-	-	-	-	6
Poging tot coïtus	40,0	20,0	40,0	-	-	-	5
Kijken naar masturbatie	-	-	33,3	33,3	-	33,3	3
Geslachtsdelen doen betasten	-	100,0	-	-	-	-	2
Oraal moeten bevredigen	50,0	50,0	-	-	-	-	2
Pijnigen voor opwinding andere	100,0	-	-	-	-	-	1

TABEL 81: KENMERKEN ALS REDEN VOOR SEKSUEEL GEWELD, PER VORM VAN SEKSUEEL GEWELD

Vormen seksueel geweld	sekse	nationaliteit etnische afkomst	sociale klasse, afkomst	politiek	gezin	uiterlijk	leeftijd	Aantal vermelde kenm. / vorm
Geslachtsdelen laten zien	75,0	-	-	-	5,0	10,0	10,0	20
Betasten	68,7	-	-	-	6,2	12,5	12,5	16
'Iets heel erg'	50,0	8,3	16,7	-	8,3	8,3	8,3	12
Aanwrijven seksuele manier	59,5	4,8	4,8	4,8	4,8	14,3	4,8	9
Gedwongen tot coïtus	50,0	12,5	12,5	-	12,5	-	12,5	8
Oraal moeten bevredigen	33,3	-	-	-	33,3	16,6	16,6	6
Ander geweld meegemaakt	-	80,0	-	-	20,0	-	-	5
Kijken naar masturbatie	40,0	-	-	-	20,0	20,0	20,0	5
Poging tot coïtus	80,0	-	-	-	20,0	-	-	5
Pijnigen	-	-	50,0	-	-	-	50,0	2
Geslachtsdelen betasten	100,0	-	-	-	-	-	-	1

2.4.5 SAMENVATTENDE BESCHRIJVING VAN SEKSUEEL GEWELD

TABEL 82: FREQUENTIETABEL VAN HET AANTAL VORMEN VAN SEKSUEEL GEWELD DAT MEN OOIIT HEEFT MEEGEMAAKT

Somscore items seksueel geweld	Frequentie (A.C)	Percentage
Nooit geweld meegemaakt	74	28,8
Ooit geweld meegemaakt, maar niet seksueel	136	51,5
1 vorm van seksueel geweld ooit meegemaakt	28	10,6
2 vormen	17	6,4
3 vormen	4	1,5
4 vormen	3	1,1
5 vormen	1	0,4
8 vormen	1	0,4
Totaal	264	100,0

TABEL 83: FREQUENTIETABEL VAN SEKSUEEL GEWELD NAAR DOELGROEP

Seksueel geweld	Allochtonen		Vrouwen		Jongeren	
	A.C.	%	A.C.	%	A.C.	%
Seks. gew. meegemaakt, 12 mnd.	4	4,5	8	8,9	5	5,8
Seks. gew. meegemaakt, n. 12 mnd.	13	14,8	20	22,2	4	4,7
Gew. meegemaakt, niet seks.	48	54,5	38	42,2	38	58,1
Nooit gew. meegemaakt	23	26,1	24	26,7	24	31,4
TOTAAL (n = 264)	88	100,0	90	100,0	86	100,0

$p < 0,05$, $\chi^2 = 14,041$

2.5 DE GEVOLGEN VAN GEWELD

Om de gevolgen van het geweld na te gaan, baseerden we ons op vraag 41 en vraag 43 uit het onderzoek 2002. Hierbij werd enerzijds geïnteresseerd in het middelengebruik en anderzijds in een aantal depressieve symptomen c.q. klachten.

Voor het middelengebruik werd een onderscheid gemaakt naar alcohol, pijnstillers, kalmeermiddelen, slaapmiddelen, drugs- of drugsvervanging, anti-depressiva en versterkende middelen (vb. vitaminen), waarbij gevraagd werd hoe frequent men het afgelopen jaar gebruik

gemaakt had van deze middelen (nooit, soms of < 1x per week, dikwijls of \geq 1x per week). In eerder onderzoek (Bruynooghe, 1998) wordt de somscore op basis van het aantal middelen en de frequentie van het middelengebruik genomen als een indicator voor de kwaliteit van het leven, m.n. een persoon die meer vaker en meer soorten middelen gebruikt, is er minder goed aan toe dan iemand die slechts sporadisch een middel gebruikt. We kunnen dan nagaan of slachtoffers van (een bepaalde vorm van) geweld significant méér middelen gebruikt dan mensen die (deze vorm van) geweld niet meegemaakt hebben. Voor dit onderzoek werd gekeken in welke mate deze somscore een schaal vormt, en om die reden werd een alpha-betrouwbaarheidscoëfficiënt berekend. De hoogst mogelijke alpha - d.w.z. na het weglaten van de items die de interne consistentie van de schaal niet ten goede kwamen, zoals bijvoorbeeld het item 'gebruik van pijnstillers' - bleek nog steeds erg laag: slechts 0,4788. Omdat uit vorig onderzoek gebleken is dat de somscore desalniettemin een betrouwbare indicator is, werd besloten deze toch te gebruiken in de analyses van de gevolgen van geweld. Enkel het gebruik van pijnstillers werd buiten beschouwing gelaten. De somscore levert de volgende verdeling op (Tabel 84).

TABEL 84: FREQUENTIETABEL MET DE SOMSCORES VAN HET MIDDELENGEBRUIK

Somscore middelengebruik	Frequentie (A.C)	Percentage
0	63	24,2
1	64	24,6
2	56	21,5
3	32	12,3
4	29	11,2
5	11	4,2
6	4	1,5
10	1	0,4
Totaal	260	100,0

Zoals hoger aangegeven is een tweede indicator voor de kwaliteit van het leven (hier: de gevolgen van geweld), het aantal depressieve klachten waarin iemand zich herkent. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat het, over het algemeen veel minder goed gaat met iemand die veel depressieve klachten heeft. Ook voor deze somscore werd gekeken of de items schaalbaar zijn, wat een alpha-betrouwbaarheidscoëfficiënt opleverde van 0,7559, wat op zich voldoende hoog is. In onderstaande tabel (Tabel 85), worden de somscores van de depressieve klachten weergegeven.

TABEL 85: FREQUENTIETABEL MET DE SOMSCORES VAN DEPRESSIEVE KLACHTEN

Somscore depressieve klachten	Frequentie (A.C)	Percentage
0	110	41,7
1	56	21,2
2	33	12,5
3	23	8,7
4	14	5,3
5	9	3,4
6	6	2,3
7	4	1,5
8	4	1,5
Totaal	259	100,0

Group Statistics

	GEWELD ooit geweld meegemaakt	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
DEPRES somscore	1 ooit geweld	187	1,69	1,99	,15
depressieve symptomen	0 nooit geweld	72	1,00	1,54	,18

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
DEPRES somscore depressieve symptomen	Equal variances assumed	15,114	,000	2,649	257	,009	,69	,26	,18	1,20
	Equal variances not assumed			2,966	165,882	,003	,69	,23	,23	1,15

Group Statistics

	GEWELD ooit geweld meegemaakt	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
MIDDEL somscore	1 ooit geweld	188	1,95	1,58	,12
middelengebruik	0 nooit geweld	72	1,53	1,70	,20

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
MIDDEL somscore middelengebruik	Equal variances assumed	,003	,959	1,894	258	,059	,42	,22	-1,69E-02	,87
	Equal variances not assumed			1,833	120,733	,069	,42	,23	-3,41E-02	,88

Correlations

		SOMGEW aantal vormen van geweld	MIDDEL somscore middeleng ebruik
SOMGEW aantal vormen van geweld	Pearson Correlation	1,000	,346**
	Sig. (2-tailed)	,	,000
	N	264	260
MIDDEL somscore middelengebruik	Pearson Correlation	,346**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,000	,
	N	260	260

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Correlations

		SOMGEW aantal vormen van geweld	DEPRES somscore depressieve symptomen
SOMGEW aantal vormen van geweld	Pearson Correlation	1,000	,349**
	Sig. (2-tailed)	,	,000
	N	264	259
DEPRES somscore depressieve symptomen	Pearson Correlation	,349**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,000	,
	N	259	259

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

HOOFDSTUK 3: HOUDINGEN EN GEDRAG TEN OPZICHTE VAN DE POLITIE

3.1 MELDINGSNEIGING EN MELDINGSGEDRAG

3.1.1 *HET BELANG VAN HET ONDERZOEKEN VAN MELDINGSNEIGING EN MELDINGSGEDRAG*

In het onderzoek naar het voorkomen van victimisaties bij bepaalde bevolkingsgroepen en naar verklaringen van het 'dark number', kan men er niet omheen om uitvoerige aandacht te besteden aan het meldingsgedrag en de meldingsneiging die mensen vertonen. Het melden of aangifte doen van geweldfeiten bij de politiediensten is een elementaire praktijk in de organisatie en het functioneren van een rechtsstaat. Voor slachtoffers is melding of aangifte vaak een manier om recht te doen gelden, om de inbreuk op hun persoonlijke integriteit die het ervaren geweld betekent te herstellen of te compenseren, of om het risico op herhaling van de feiten te beperken. In dit licht wordt het belang van het begrijpen van de oorzaken die ervoor zorgen dat mensen géén aangifte doen van geweldfeiten bijzonder duidelijk.

In dit deel van het onderzoek wordt getracht om na te gaan welke variabelen een sterke samenhang vertonen met een positief of negatief meldgedrag. Een uitgangspunt hierbij is de veronderstelling dat een verklaring niet zal liggen in een enkele variabele of zelfs niet in een enkele categorie van variabelen. Zo zullen zowel intra-persoonlijke als extra-persoonlijke variabelen een bepalende invloed hebben. Een voorbeeld van een extra-persoonlijke variabele zonder dewelke er geen meldinggedrag kan bestaan, is het meegemaakt hebben van geweld. Als voorbeeld van een intra-persoonlijke variabele die een invloed heeft kan men denken aan de mate van drempelvrees die iemand heeft om naar de politie (of openbare instanties in het algemeen) toe te stappen. De indeling in extra- en intrapersoonlijke variabelen is echter zeker niet absoluut, en beide soorten variabelen kunnen elkaar ook beïnvloeden. Men denke bvb. aan een negatieve ervaring met de politie die tot gevolg heeft dat de drempelvrees bij de persoon in kwestie verhoogt.

Omdat het over het algemeen het slachtoffer is dat melding maakt bij de politie zoeken we naar variabelen die eigen zijn aan het slachtoffer, want het slachtoffer heeft meestal weinig vat op de omstandigheden van het geweld. De intrapersoonlijke meldingsneiging komt hier wel voor in aanmerking: eigen aan het slachtoffer en vatbaar voor beïnvloeding. Men dient

wel voor ogen te houden dat een dergelijke variabele slechts een tijdsgebonden opname van de werkelijkheid is en dat de meldingsneiging ook mede gevormd wordt door ervaringen, waarvan de oorzaken mede buiten het individu kunnen liggen. In onze zoektocht naar verklaringen kan deze meldingsneigingsvariabele desalniettemin zeer nuttig zijn omdat ze wellicht beter vatbaar is voor verandering dan de extrapersoonlijke variabelen zoals de aard van het geweld, de kenmerken van de dader of de sociale en tijds-ruimtelijke context.

N.B. De term ‘melding’ wordt in deze tekst gebruikt om er elke contactname met de politie mee aan te duiden. Dit kan dus zowel een letterlijke melding van feiten zonder meer betekenen, als ook het formeel klacht indienen wegens bepaalde feiten.

3.1.2 DE CONSTRUCTIE VAN DE VARIABELE ‘MELDINGSNEIGING’

Onder meldingsneiging verstaan we dus de intrapersoonlijke dispositie – zeg maar de kans - die in een persoon aanwezig is om de politie te contacteren indien haar iets overkomt dat zij als geweld ervaart. Vraag 22 in de vragenlijst peilt via zeven subvragen naar deze meldingsneiging bij de onderzoekspopulatie. Deze zeven items werden ontworpen naar analogie met het ASE-model (de Vries, 1998) voor de verklaring van verschillen in gedrag aangaande gezondheidsrisico's. Elk item of paar van items meet daarbij een van de componenten van het verklaringsmodel. Zo meten twee items de attitude (A): hoe staat de respondent tegenover het gedrag in kwestie – in ons geval: melding van geweld bij de politie. Twee andere items meten de sociale invloedsverwachtingen (S), of de stimulans of tegenwerking die de actor verwacht vanuit de eigen sociale omgeving. Nog twee items meten de eigen effectiviteitsverwachtingen (E) of de mate waarin de actor zichzelf in staat acht om het gedrag in kwestie met succes te realiseren. Deze drie gedragsdeterminanten bepalen in het ASE-model de motivatie om een bepaald gedrag uit te voeren, ook wel de gedragsintentie genoemd. Deze gedragsintentie wordt door een zevende item van vraag 22 gemeten.

Om de data die voortspruiten uit deze zeven items te reduceren naar een meer werkbare vorm werd een factoranalyse uitgevoerd. Deze factoranalyse resulteerde in de identificatie van twee componenten die kunnen omschreven worden als ‘eigen motivatie’ en ‘invloed van de omgeving’. Deze verklaren echter niet meer dan 57% van de variantie. Daarom werd besloten op een andere manier te werk te gaan.

Het bleek mogelijk (de betrouwbaarheidstest gaf .6900 als waarde voor Cronbach's alfa) om op basis van de somscore van zes items (het item voor gedragsintentie werd buiten

beschouwing gelaten) een schaal te construeren die de meldingsneiging van de respondenten in beeld brengt. Hieraan werd de voorkeur gegeven boven het verder werken met de 2 genoemde factoren. Als toets werd de correlatie nagegaan tussen de 6-items-schaal en de antwoorden op vraag 22.2 'ik denk dat ik aangifte zou doen bij de politie als er iets tegen mij gedaan wordt', de vraag die de gedragsintentie meet. De gedragsintentie werd dus als het ware gebruikt als vervanger van het echte gedrag. Er werd als resultaat een hoge en zeer significante correlatie gevonden, zoals hier blijkt:

TABEL 86

Correlations

		NEIGING6	V22_2 ik denk dat ik aangifte zou doen als me iets overkomt
NEIGING6	Pearson Correlation	1	,498**
	Sig. (2-tailed)	,	,000
	N	264	264
V22_2 ik denk dat ik aangifte zou doen als me iets overkomt	Pearson Correlation	,498**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,
	N	264	264

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Na het optellen van de scores van alle zeven items van vraag 22, dus met inbegrip van de gedragsintentievraag, bleek de schaal een hogere score te behalen voor Cronbach's alfa, nl. .7330, en dus betrouwbaarder te zijn. Deze versie van de meldingsneigingsschaal zal dan ook gebruikt worden in de verdere analyses.

3.1.3 DE SAMENHANG TUSSEN MELDINGSNEIGING EN EFFECTIEVE MELDING

We beschikken nu over een schaal die de meldingsneiging meet. De meldingsneiging wordt verondersteld om op haar beurt een goede indicatie te geven van het daadwerkelijke meldingsgedrag. Dit meldingsgedrag operationaliseren we als een variabele die weergeeft of een ondervraagde persoon al dan niet ooit contact nam met de politie in verband met een ervaren geweldvorm. Het gaat dus om een samenvattende maatstaf waarbij er geen verband is met de aard van het geweld dat aanleiding gaf tot de melding. Wanneer we nu het verband tussen de scores op de schaal en het effectieve meldingsgedrag nagaan, blijkt er inderdaad een

sterke samenhang te bestaan, en dit ondanks het ‘toevalselement’ dat naar men mag aannemen verbonden is aan de extrapersoonlijke variabele van het ervaren van geweld.

Met de groep die verklaarde nooit geweld ervaren te hebben buiten beschouwing gelaten, geeft de T-toets een duidelijk verschil in scores tussen de groep die nog nooit melding deed en de groep die dit al wel ooit deed. De gemiddelde scores bedragen respectievelijk 25,97 versus 28,65 wat kan vertaald worden als een eerder hoge versus een zeer hoge meldingsneiging. De significantie van dit verband ligt

TABEL 87

Group Statistics

	AANGIFTE ooit aangifte gedaan	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING meldingsneiging	0 nooit aangifte	94	25,9681	4,02533	,41518
	1 ooit aangifte	96	28,6458	3,24111	,33079

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	3,634	,058	-5,056	188	,000	-2,6777	,52965	-3,72257	-1,63292
	Equal variances not assumed			-5,044	178,237	,000	-2,6777	,53085	-3,72531	-1,63019

ver beneden de .01-waarde en is dus zeer hoog. Zelfs met de groep die nooit geweld meemaakte erbij, geeft de ANOVA nog steeds een significantiewaarde van .00 . We kunnen er dus van uit gaan dat de geconstrueerde schaal een goede indicator is van de neiging die mensen vertonen om al dan niet naar de politie toe te stappen naar aanleiding van het ervaren van geweldfeiten.

TABEL 88

Gemiddelde meldingsneiging volgens meldingsgedrag

NEIGING meldingsneiging	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
					0 nooit aangifte	94		
1 ooit aangifte	96	28,6458	3,24111	,33079	27,9891	29,3025	14,00	35,00
9 nooit geweld	74	26,9865	3,53260	,41066	26,1680	27,8049	17,00	35,00
Total	264	27,2273	3,78227	,23278	26,7689	27,6856	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	346,515	2	173,257	13,238	,000
Within Groups	3415,849	261	13,088		
Total	3762,364	263			

Het dient benadrukt dat hier met opzet gesproken wordt over een samenhang, en niet over een eenduidig oorzakelijk verband. De beide variabelen, meldingsneiging en effectieve melding, beïnvloeden elkaar wederzijds. Het is dus evenzeer waar dat het doen van een melding bij de politie een positief effect heeft op de meldingsneiging naar de toekomst toe.

3.1.4 ACHTERGRONDVARIABLEN DIE SAMENHANGEN MET MELDINGSNEIGING EN MELDINGSGEDRAG

3.1.4.1 Doelgroep

3.1.4.1.1 Doelgroep en meldingsneiging

De drie doelgroepen die geselecteerd werden voor dit onderzoek - allochtonen, jongeren en vrouwen - vertonen een verschillende neiging tot melding. Die van de vrouwen verschilt met name significant van de overige doelgroepen ($p = .000$) en dit in positieve zin: deze doelgroep heeft een grotere meldingsneiging. De doelgroepen allochtonen en jongeren vertonen een weinig verschillende score op de meldingsneigingschaal.

TABEL 89: MELDINGSNEIGING VOLGENS DOELGROEP

Descriptives

NEIGING meldingsneiging

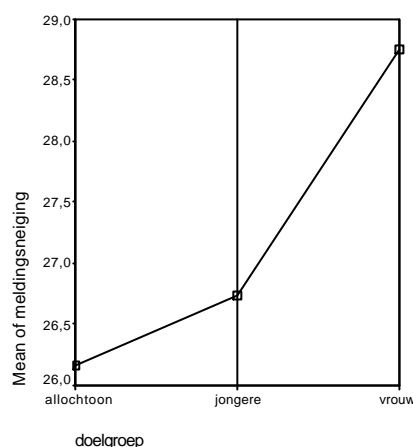
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1 allochtoon	88	26,1591	4,09622	,43666	25,2912	27,0270	14,00	35,00
2 jongere	86	26,7326	3,48923	,37625	25,9845	27,4806	14,00	34,00
3 vrouw	90	28,7444	3,24837	,34241	28,0641	29,4248	17,00	35,00
Total	264	27,2273	3,78227	,23278	26,7689	27,6856	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	328,620	2	164,310	12,489	,000
Within Groups	3433,744	261	13,156		
Total	3762,364	263			

GRAFIEK 10

3.1.4.1.2 Doelgroep en meldingsgedrag

Het meldingsgedrag berust op een vrij concreet gegeven – heeft men wel of niet contact opgenomen met de politie naar aanleiding van ervaringen met geweld – enb is als dusdanig stevig geworteld in de concrete realiteit. De meldingsneiging daarentegen is een schaal die uitgaat van een aantal attitudes, gedragsintenties en inschattingen van de steun van de sociale omgeving van ondervraagden, zonder dat deze attitudes enz. verbonden worden aan een concrete ervaring. Bovendien is een score op de meldingsneigingsschaal steeds het resultaat van een bevraging op een bepaald moment: een bevraging op een ander moment, bv. wanneer dezelfde respondent in een andere stemming is of net een ingrijpende gebeurtenis heeft meegemaakt, zou zeer goed tot andere resultaten kunnen leiden. De meldingsschaal is gebaseerd op de eigen inschattingen van de respondent inzake de eigen reacties bij het ervaren van geweld die weliswaar zeer waarheidsgetrouw kunnen zijn, maar toch niet mogen verabsoluteerd worden. Wat wij hiermee willen duidelijk stellen is dat elk menselijk gedrag minstens voor een deel grillig en onvoorspelbaar blijft, zo ook meldingsgedrag bij de politie. Ook het feit dat meldingsneiging het meldingsgedrag kan voorspellen betekent nog niet dat de twee variabelen dezelfde verbanden zullen vertonen met andere variabelen. Tenslotte kunnen we bij het meldingsgedrag alleen maar rekening houden met die respondenten die inderdaad geweld meegemaakt hebben, dit betekent 190 van de 264 ondervraagden of 72%.

TABEL 90

Kruistabel: meldingsgedrag x doelgroep

			doelgroep			Total
			1 allochtoon	2 jongere	3 vrouw	
meldingsgedrag	0 nooit melding gedaan	Count	36	35	23	94
		Expected Count	32,2	29,2	32,7	94,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	38,3%	37,2%	24,5%	100,0%
		% within GROEP doelgroep	55,4%	59,3%	34,8%	49,5%
		% of Total	18,9%	18,4%	12,1%	49,5%
	1 ooit melding gedaan	Count	29	24	43	96
		Expected Count	32,8	29,8	33,3	96,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	30,2%	25,0%	44,8%	100,0%
		% within GROEP doelgroep	44,6%	40,7%	65,2%	50,5%
		% of Total	15,3%	12,6%	22,6%	50,5%
Total	Count	65	59	66	190	
	Expected Count	65,0	59,0	66,0	190,0	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	34,2%	31,1%	34,7%	100,0%	
	% within GROEP doelgroep	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	34,2%	31,1%	34,7%	100,0%	

Chi-Square Tests

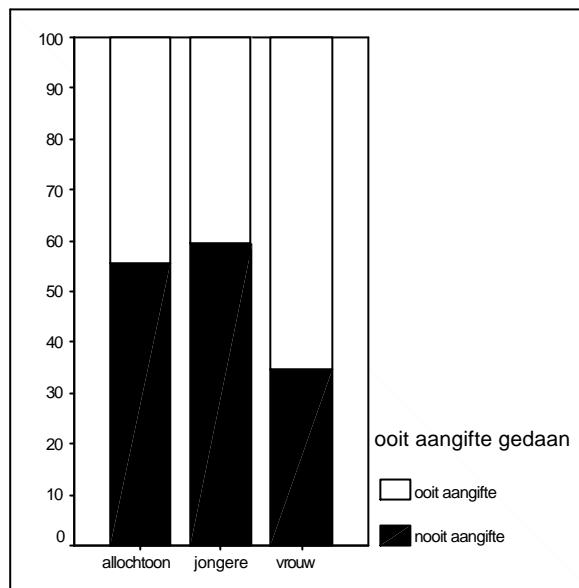
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,845 ^a	2	,012
Likelihood Ratio	8,954	2	,011
Linear-by-Linear Association	5,532	1	,019
N of Valid Cases	190		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 29,19.

Het meldingsgedrag is in tegenstelling tot de variabele meldingsneiging een nominale variabele. Zij kan slechts de waarden 'ja' / 'neen' of 'ooit aangifte gedaan' / 'nooit aangifte gedaan' aannemen, wat de mogelijkheden tot statistische analyse enigszins beperkt. In de volgende kruistabel kan dezelfde oververtegenwoordiging van de doelgroep 'vrouwen' afgelezen worden die eerder al aangetroffen werd bij de meldingsneiging. De significantie bedraagt hier .012 en blijft daarmee net boven de drempel van .01 om als zeer significant omschreven te worden.

Een meer grafische manier van voorstellen is de volgende, waarbij de omvang van de drie doelgroepen op honderd eenheden gebracht wordt met respect voor de proportionele verhoudingen, zodat een visuele vergelijking mogelijk wordt.

GRAFIEK 11

3.1.4.2 Sekse

3.1.4.2.1 Sekse en meldingsneiging

De grotere meldingsneiging van vrouwen komt eveneens tot uiting wanneer we de variabele 'geslacht' afzetten tegen de aangifteneiging. De significantie bedraagt hier eveneens .00. Dit betekent dus dat de vrouwelijke leden van alle doelgroepen gemiddeld significant hoger scoren op de meldingsschaal dan dan de mannen in de onderzoeksgroep.

3.1.4.2.2 Sekse en meldingsgedrag

TABEL 91: KRUISTABEL SEKSE EN MELDINGSGEDRAG

AANGIFTE ooit aangifte gedaan * V1 sekse Crosstabulation

				V1 sekse		Total
				1 man	2 vrouw	
AANGIFTE ooit aangifte gedaan	0 nooit aangifte	Count		43	51	94
		Expected Count		35,1	58,9	94,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan		45,7%	54,3%	100,0%
		% within V1 sekse		60,6%	42,9%	49,5%
		% of Total		22,6%	26,8%	49,5%
	1 ooit aangifte	Count		28	68	96
		Expected Count		35,9	60,1	96,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan		29,2%	70,8%	100,0%
		% within V1 sekse		39,4%	57,1%	50,5%
		% of Total		14,7%	35,8%	50,5%
Total	Count		71	119	190	
	Expected Count		71,0	119,0	190,0	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan		37,4%	62,6%	100,0%	
	% within V1 sekse		100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total		37,4%	62,6%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,577 ^b	1	,018		
Continuity Correction ^a	4,891	1	,027		
Likelihood Ratio	5,609	1	,018		
Fisher's Exact Test				,024	,013
Linear-by-Linear Association	5,548	1	,019		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 35,13.

Ook hier stellen we vast dat er een significant verband blijft bestaan tussen sekse en meldingsgedrag, maar met een zwakkere significantie dan het geval was bij de meldingsneiging: p bedraagt hier .024.

3.1.4.3 Opleidingsniveau

3.1.4.3.1 Opleidingsniveau en meldingsneiging

TABEL 92: MELDINGSNEIGING NAAR OPLEIDINGSNIVEAU

Descriptives

NEIGING meldingsneiging

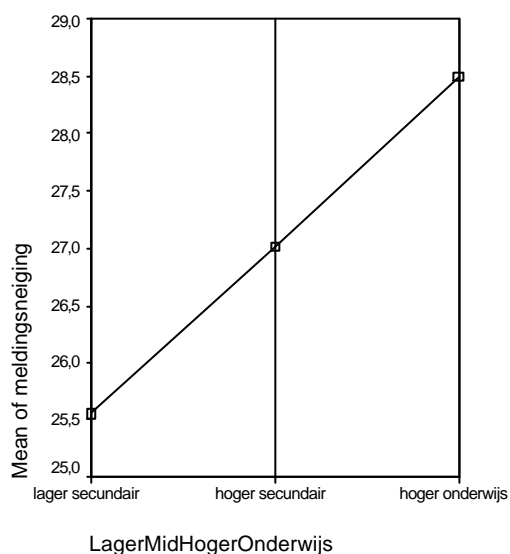
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1,00 lager secundair	67	25,5522	4,56696	,55794	24,4383	26,6662	14,00	34,00
2,00 hoger secundair	83	27,0120	3,29632	,36182	26,2923	27,7318	20,00	34,00
3,00 hoger onderwijs	109	28,4954	3,12287	,29912	27,9025	29,0883	21,00	35,00
Total	259	27,2587	3,78065	,23492	26,7961	27,7213	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	366,865	2	183,433	14,141	,000
Within Groups	3320,803	256	12,972		
Total	3687,668	258			

GRAFIEK 12

Er kan hier een duidelijke, lineaire tendens vastgesteld worden: hoe hoger het opleidingsniveau, hoe groter de neiging tot melding. Wanneer we de verschillende antwoordcategorieën van vraag 8 afzonderlijk in de analyse betrekken is deze tendens nog enigszins diffuus. Wanneer we de categorieën echter hergroeperen in lager secundair, hoger secundair en hoger onderwijs (zoals in de grafiek) wordt de tendens duidelijker en verkleint de significantiewaarde tot .000. Zoals blijkt uit de tabel is de afstand tussen de gemiddelde

scores van lager secundair en hoger onderwijs het grootst, en neemt het hoger secundair een middenpositie in.

3.1.4.3.2 Opleidingsniveau en meldingsgedrag

Enigszins verwonderlijk wordt er hier geen enkel spoor van een significant verband aangetroffen. De kruistabel geeft nog wel dezelfde tendens aan (hoe hoger het onderwijsniveau, hoe meer concrete meldingen) maar p bedraagt hier .496 zodat men absoluut niet van een significant verband kan spreken.

TABEL 93

Kruistabel: meldingsgedrag x opleidingsniveau

			Opleidingsniveau			Total
			1,00 lager secundair	2,00 hoger secundair	3,00 hoger onderwijs	
meldingsgedrag	0 nooit melding gedaan	Count	25	27	39	91
		Expected Count	22,0	26,4	42,6	91,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	27,5%	29,7%	42,9%	100,0%
		% within OND_LMH LagerMidHogerOnderwijs	55,6%	50,0%	44,8%	48,9%
		% of Total	13,4%	14,5%	21,0%	48,9%
	1 ooit melding gedaan	Count	20	27	48	95
		Expected Count	23,0	27,6	44,4	95,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	21,1%	28,4%	50,5%	100,0%
		% within OND_LMH LagerMidHogerOnderwijs	44,4%	50,0%	55,2%	51,1%
		% of Total	10,8%	14,5%	25,8%	51,1%
Total	Count	45	54	87	186	
	Expected Count	45,0	54,0	87,0	186,0	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	24,2%	29,0%	46,8%	100,0%	
	% within OND_LMH LagerMidHogerOnderwijs	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	24,2%	29,0%	46,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,401 ^a	2	,496
Likelihood Ratio	1,403	2	,496
Linear-by-Linear Association	1,393	1	,238
N of Valid Cases	186		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,02.

3.1.4.4 Sociaal-economisch statuut

3.1.4.4.1 Sociaal-economisch statuut en meldingsneiging

De bedienden in de onderzoeksgroep vertonen een significant hogere neiging tot melding dan de zelfstandigen en arbeiders, terwijl het verschil met deze laatsten het grootst is. De significantiewaarde bedraagt hier .000 . De gemiddelde score van de zelfstandigen ligt tussen de andere twee in, maar iets dichterbij die van de arbeiders.

TABEL 94: MELDINGSNEIGING NAAR STATUUT

Descriptives

NEIGING meldingsneiging

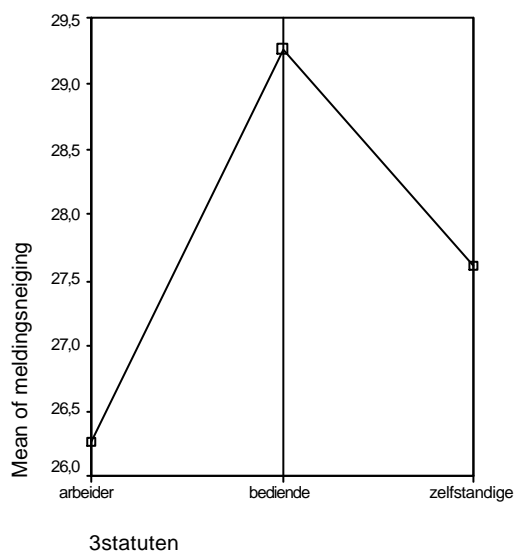
	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1,0 arbeider	34	26,2647	3,00816	,51589	25,2151	27,3143	20,00	33,00
2,0 bediende	64	29,2656	2,85213	,35652	28,5532	29,9781	22,00	35,00
3,0 zelfstandige	18	27,6111	3,05130	,71920	26,0937	29,1285	22,00	34,00
Total	116	28,1293	3,19655	,29679	27,5414	28,7172	20,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	205,681	2	102,840	11,988	,000
Within Groups	969,380	113	8,579		
Total	1175,060	115			

GRAFIEK 13

3.1.4.4.2 Sociaal-economisch statuut en meldingsgedrag

Ook hier wordt de sterke significantiewaarde van de vorige tabel niet gehaald wanneer we de relatie tussen het statuut en het meldingsgedrag nagaan: p bedraagt hier .059. Opvallend is dat

het nu de zelfstandigen zijn die relatief het vaakst concrete meldingen doen, waar het eerder de bedienden waren die de grootste meldingsneiging vertoonden. De omvang van de groep zelfstandigen is echter ook erg klein: zij omvat slechts 14 ondervraagden.

TABEL 95

Aangiftegedrag naar statuut

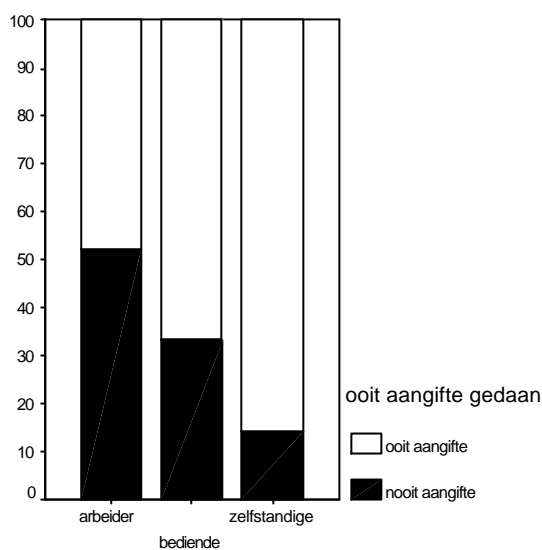
				V14_3CAT 3statuten			Total
				arbeider	bediende	zelfstandige	
AANGIFTE ooit aangifte gedaan	0 nooit aangifte	Count	12	18	2	32	
		Expected Count	8,1	19,0	4,9	32,0	
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	37,5%	56,3%	6,3%	100,0%	
		% within V14_3CAT 3statuten	52,2%	33,3%	14,3%	35,2%	
		% of Total	13,2%	19,8%	2,2%	35,2%	
	1 ooit aangifte	Count	11	36	12	59	
		Expected Count	14,9	35,0	9,1	59,0	
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	18,6%	61,0%	20,3%	100,0%	
		% within V14_3CAT 3statuten	47,8%	66,7%	85,7%	64,8%	
		% of Total	12,1%	39,6%	13,2%	64,8%	
Total	Count	23	54	14	91		
	Expected Count	23,0	54,0	14,0	91,0		
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	25,3%	59,3%	15,4%	100,0%		
	% within V14_3CAT 3statuten	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%		
	% of Total	25,3%	59,3%	15,4%	100,0%		

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,675 ^a	2	,059
Likelihood Ratio	5,952	2	,051
Linear-by-Linear Association	5,612	1	,018
N of Valid Cases	91		

a. 1 cells (16,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,92.

GRAFIEK 14

3.1.4.5 Nationaliteit

3.1.4.5.1 Nationaliteit en meldingsneiging

TABEL 96: MELDINGSNEIGING VOLGENS NATIONALITEIT

Group Statistics

V5_1 nationaliteit		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	1 belg	183	27,6831	3,43513	,25393
meldingsneiging	2 andere	81	26,1975	4,31688	,47965

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING	meldingsneiging	3,052	,082	2,987	262	,003	1,4855	,49733	,50626	2,46480
	Equal variances not assumed			2,737	126,751	,007	1,4855	,54272	,41156	2,55950

Wanneer we de meldingsneiging per nationaliteit (nl. Belgische of andere) nagaan wordt er een sterk significant verband gevonden ($p = .007$). Een verdere analyse met een differentiatie naar de verschillende niet-Belgische nationaliteiten is niet haalbaar wegens het grote aantal nationaliteiten onder de deelnemers aan het onderzoek.

3.1.4.5.2 Nationaliteit en meldingsgedrag

TABEL 97: KRUISTABEL MELDINGSGEDRAG X NATIONALITEIT

AANGIFTE ooit aangifte gedaan * V5_1 nationaliteit Crosstabulation

			V5_1 nationaliteit		Total
			1 belg	2 andere	
AANGIFTE ooit aangifte gedaan	0 nooit aangifte	Count	60	34	94
		Expected Count	65,8	28,2	94,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	63,8%	36,2%	100,0%
		% within V5_1 nationaliteit	45,1%	59,6%	49,5%
		% of Total	31,6%	17,9%	49,5%
	1 ooit aangifte	Count	73	23	96
		Expected Count	67,2	28,8	96,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	76,0%	24,0%	100,0%
		% within V5_1 nationaliteit	54,9%	40,4%	50,5%
		% of Total	38,4%	12,1%	50,5%
Total		Count	133	57	190
		Expected Count	133,0	57,0	190,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	70,0%	30,0%	100,0%
		% within V5_1 nationaliteit	100,0%	100,0%	100,0%
		% of Total	70,0%	30,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,373 ^b	1	,066		
Continuity Correction ^a	2,816	1	,093		
Likelihood Ratio	3,388	1	,066		
Fisher's Exact Test				,082	,046
Linear-by-Linear Association	3,355	1	,067		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 28,20.

Ook hier zien we dat de significantie van de samenhang tussen de nationaliteit en het meldingsgedrag de drempel van 5% net niet haalt ($p = .066$), dit in tegenstelling tot de samenhang met de meldingsneiging die zeer significant is.

3.1.4.6 Beroepsactiviteit

De scores op aangifteneiging van werkenden, thuiswerkenden en respondenten met een vervangingsinkomen (werkloosheids-, ziekte- of invaliditeitsuitkering, pensioen) werden met elkaar vergeleken. Er werd een licht significant verschil ($p = .023$) vastgesteld tussen de gemiddelde scores van de werkenden – die de hoogste aangifteneiging vertonen - en de respondenten met een vervangingsinkomen. De gemiddelde score van deze laatsten (26,42) is nog net iets lager dan die van de arbeiders (26,73) waarvan we hierboven konden zien dat deze al de laagste was in vergelijking met bedienden en zelfstandigen.

TABEL 98: MELDINGSNEIGING VOLGENS BEROEPSACTIVITEIT

Descriptives

NEIGING meldingsneiging

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1,00 werkend	122	28,0082	3,44135	,31157	27,3914	28,6250	14,00	35,00
2,00 thuiswerkend	25	27,3200	3,98664	,79733	25,6744	28,9656	17,00	35,00
3,00 vervangingsinkomen	38	26,0789	4,55229	,73848	24,5826	27,5752	14,00	34,00
Total	185	27,5189	3,82368	,28112	26,9643	28,0736	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	108,989	2	54,494	3,842	,023
Within Groups	2581,195	182	14,182		
Total	2690,184	184			

Er werd geen significante samenhang aangetroffen tussen het al dan niet beroepsactief zijn en het concrete meldingsgedrag.

3.1.4.7 Gezinsinkomen

TABEL 99: MELDINGSNEIGING VOLGENS GEZINSINKOMEN

Descriptives

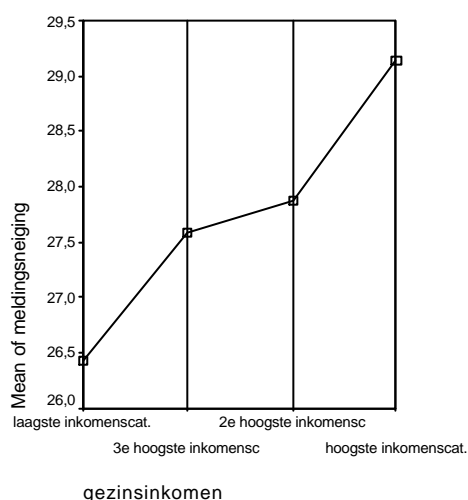
NEIGING meldingsneiging

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1,00	35	26,4286	4,16064	,70328	24,9993	27,8578	14,00	34,00
2,00	61	27,5738	3,57052	,45716	26,6593	28,4882	17,00	35,00
3,00	39	27,8718	4,24995	,68054	26,4941	29,2495	14,00	35,00
4,00	30	29,1333	3,15937	,57682	27,9536	30,3131	22,00	34,00
Total	165	27,6848	3,86480	,30087	27,0908	28,2789	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	120,297	3	40,099	2,772	,043
Within Groups	2329,315	161	14,468		
Total	2449,612	164			

Het verband tussen het gezinsinkomen en de meldingsneiging is lichtjes significant ($p = .043$). De trend is echter eenduidig: hoe hoger het gezinsinkomen, hoe hoger de meldingsneiging, zoals duidelijk zichtbaar is op bovenstaande grafiek:

Er werd geen significant verband gevonden tussen meldingsgedrag en gezinsinkomen.

3.1.4.8 Diploma behaald hebben van de hoogste gevolgde opleiding

3.1.4.8.1 Diploma en meldingsneiging

De variabele 'diploma behaald hebben van de hoogste gevolgde opleiding' heeft geen betrekking op het onderwijsniveau op zich. Zij verdeelt de onderzoekspopulatie in drie

groepen – zij die een diploma haalden van de hoogste studies die zij begonnen, zij die nog studeren en zij die hun studies stopzetten – die nogal uiteenlopend scoren op de meldingsneigingsschaal. P bedraagt .023 zodat we niet van een echt sterk significant verband kunnen spreken. Het is vooral de groep die hun diploma haalde die gemiddeld hoger scoort (nl. 27,81) dan de twee andere (26,40 en 26,86).

TABEL 100: MELDINGSNEIGING NAAR HET AL DAN NIET BEHAALD HEBBEN VAN EEN DIPLOMA VAN DE HOOGSTE GEVOLGDE OPLEIDING

Descriptives

NEIGING meldingsneiging

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1 ja	144	27,8125	3,65844	,30487	27,2099	28,4151	14,00	35,00
2 studerend	74	26,4054	3,56512	,41444	25,5794	27,2314	17,00	34,00
3 studiestop	43	26,8605	4,10332	,62575	25,5977	28,1233	14,00	33,00
Total	261	27,2567	3,74874	,23204	26,7998	27,7136	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	104,863	2	52,431	3,812	,023
Within Groups	3548,938	258	13,756		
Total	3653,801	260			

3.1.4.8.2 Diploma en meldingsgedrag

Wanneer we dezelfde variabele ‘diploma behaald hebben van de hoogste gevolgde opleiding’ in verband brengen met het meldingsgedrag, stoten we op een significanter verband. P bedraagt nu .011 zodat we praktisch kunnen spreken van een zeer significante samenhang. Opvallend is dat de laagst scorende groep op meldingsneiging, de ondervraagden die gestopt zijn met studeren, hier het hoogste scoort op meldingsgedrag, al is het verschil met de groep die wel haar diploma haalde zeer klein. De groep van studerenden scoort hier het laagst en ligt het verst verwijderd van de twee andere groepen. Een voor de hand liggende verklaring is hier dat studerenden meestal jongeren zijn die in verhouding minder levensjijd achter de rug hebben en dus minder ‘kans’ gehad hebben om meldingen te doen.

TABEL 101

Aangiftegedrag / diploma behaald van hoogste gevolgde opleiding?

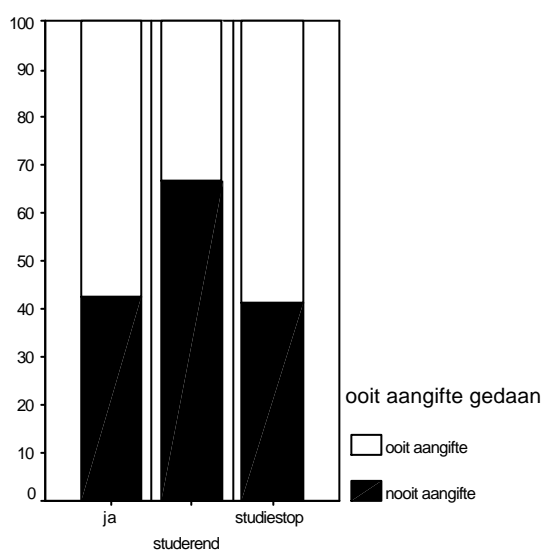
			V9 diploma			Total
			1 ja	2 studerend	3 studiestop	
AANGIFTE ooit aangifte gedaan	0 nooit aangifte	Count	45	36	12	93
		Expected Count	51,9	26,7	14,3	93,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	48,4%	38,7%	12,9%	100,0%
		% within V9 diploma	42,9%	66,7%	41,4%	49,5%
		% of Total	23,9%	19,1%	6,4%	49,5%
	1 ooit aangifte	Count	60	18	17	95
		Expected Count	53,1	27,3	14,7	95,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	63,2%	18,9%	17,9%	100,0%
		% within V9 diploma	57,1%	33,3%	58,6%	50,5%
		% of Total	31,9%	9,6%	9,0%	50,5%
Total	Count	105	54	29	188	
	Expected Count	105,0	54,0	29,0	188,0	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	55,9%	28,7%	15,4%	100,0%	
	% within V9 diploma	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	55,9%	28,7%	15,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,985 ^a	2	,011
Likelihood Ratio	9,112	2	,011
Linear-by-Linear Association	,814	1	,367
N of Valid Cases	188		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 14,35.

GRAFIEK 15

3.1.5 ANDERE VARIABELEN DIE SAMENHANGEN MET MELDINGSNEIGING EN MELDINGSGEDRAG

3.1.5.1 Gepraat hebben met een hulpverlener

De onderzoekspersonen die met een hulpverlener praatten over het geweld dat zij meemaakten, scoren hoger (29,5) op meldingsneiging dan wie dat niet deed (26,84). De T-toets geeft voor dit verschil de sterkste significantiewaarde ($p = .000$).

TABEL 102: MELDINGSNEIGING VOLGENS CONTACT MET EEN HULPVERLENER

Group Statistics

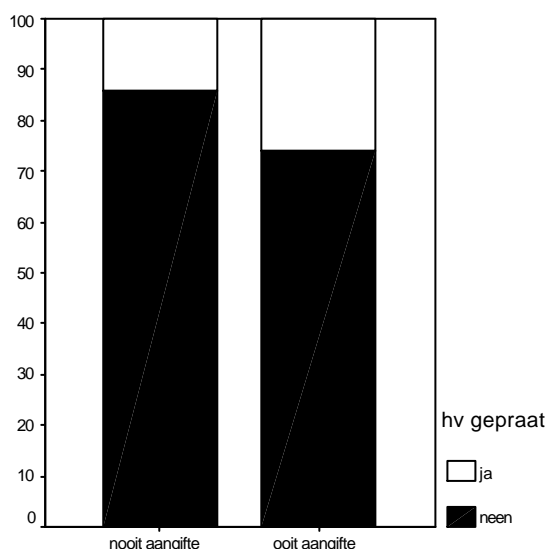
V27 hv gepraat		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	151	26,8411	3,85589	,31379
meldingsneiging	1 ja	38	29,5000	2,81646	,45689

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	2,693	,102	-3,988	187	,000	-2,6589	,66673	-3,97421	-1,34367
	Equal variances not assumed			-4,797	75,967	,000	-2,6589	,55427	-3,76287	-1,55502

Er werd eveneens een significant verband gevonden tussen het meldingsgedrag en gepraat hebben met een hulpverlener. De significantie bedraagt hier .029 en is dus wel wat zwakker.

GRAFIEK 16

TABEL 103

Meldingsgedrag * gepraat hebben met hulpverlener

			V27 hv gepraat		Total
			0 neen	1 ja	
AANGIFTE ooit aangifte gedaan	0 nooit aangifte	Count	80	13	93
		Expected Count	74,3	18,7	93,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	86,0%	14,0%	100,0%
		% within V27 hv gepraat	53,0%	34,2%	49,2%
		% of Total	42,3%	6,9%	49,2%
	1 ooit aangifte	Count	71	25	96
		Expected Count	76,7	19,3	96,0
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	74,0%	26,0%	100,0%
		% within V27 hv gepraat	47,0%	65,8%	50,8%
		% of Total	37,6%	13,2%	50,8%
Total	Count	151	38	189	
	Expected Count	151,0	38,0	189,0	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	79,9%	20,1%	100,0%	
	% within V27 hv gepraat	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	79,9%	20,1%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,279 ^b	1	,039		
Continuity Correction ^a	3,561	1	,059		
Likelihood Ratio	4,344	1	,037		
Fisher's Exact Test				,046	,029
Linear-by-Linear Association	4,257	1	,039		
N of Valid Cases	189				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,70.

Bij deze samenhang spelen wellicht verschillende verklaringen. Ten eerste zal de hulpverlening in het algemeen wellicht mensen met geweldervaringen doorverwijzen naar de politie, of toch minstens wijzen op de mogelijkheid of wenselijkheid van een aangifte. Ook het omgekeerde kan waar zijn: de politie verwijst mensen door naar een dienst voor slachtofferhulp of een andere hulpverleningsinstantie. Verder hebben mensen die zich tot de hulpverlening richten waarschijnlijk te kampen met eerder ernstige vormen van geweld. Diezelfde ernst van de feiten kan er de oorzaak van zijn dat mensen zowel naar de politie als de hulpverlening toe stappen.

3.1.5.2 Gepraat hebben met iemand uit de persoonlijke omgeving

Van alle ondervraagden die ooit een vorm van geweld meldden aan de politie praatte maar liefst 96,9% hierover met iemand uit het eigen sociale netwerk, terwijl bij degenen die het geweld niet meldden dit percentage slechts 82,8% bedraagt. De significantie van dit verband is zeer sterk: $p = .001$. Rekening houdend met de hierboven besproken resultaten, dringt de conclusie zich op dat het melden van geweld bij de politie en een beroep doen op het eigen netwerk én op de hulpverlening handelingen zijn die een samenhang vertonen, en niet in elkaars plaats optreden.

TABEL 104

Kruistabel: meldingsgedrag x met omgeving gepraat

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
met omgeving gepraat	0 neen	Count	16	3	19
		Expected Count	9,3	9,7	19,0
		% within V30 omgeving gepraat	84,2%	15,8%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	17,2%	3,1%	10,1%
		% of Total	8,5%	1,6%	10,1%
	1 ja	Count	77	93	170
		Expected Count	83,7	86,3	170,0
		% within V30 omgeving gepraat	45,3%	54,7%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	82,8%	96,9%	89,9%
		% of Total	40,7%	49,2%	89,9%
Total	Count	93	96	189	
	Expected Count	93,0	96,0	189,0	
	% within V30 omgeving gepraat	49,2%	50,8%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	49,2%	50,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	10,356 ^b	1	,001		
Continuity Correction ^a	8,857	1	,003		
Likelihood Ratio	11,226	1	,001		
Fisher's Exact Test				,001	,001
Linear-by-Linear Association	10,301	1	,001		
N of Valid Cases	189				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,35.

3.1.5.3 Zelfvertrouwen

“Ik vertrouw erop dat ik me uit de slag kan trekken” is item 8 van vraag 24 over de manieren waarop de respondenten zichzelf proberen te beschermen tegen mogelijk gevaar. De personen die positief antwoordden op dit item, bleken ook beduidend vaker contact op te nemen met de politie bij ervaringen met geweld. P haalt hier .01 zodat de samenhang zeer significant kan genoemd worden. Zeer waarschijnlijk ligt de juiste interpretatie hierin dat het aanwezig zijn van een zeker zelfvertrouwen aan de

basis ligt van de beide variabelen. Er op vertrouwen dat men zichzelf kan redden bij eventueel gevaar vereist immers een zekere dosis zelfvertrouwen, net zoals het melden van geweldfeiten bij de politie dat vaak vereist. Indien men van dit laatste niet overtuigd is, kan men een blik werpen op de motieven om geen melding te doen bij de politie, verderop in dit rapport, om daar vast te stellen hoe vaak ‘angst’ genoemd wordt als remmende factor.

TABEL 105

Kruistabel: ik vertrouw erop dat ik mezelf uit de slag kan trekken x meldingsgedrag

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
ik vertrouw erop dat ik mezelf uit de slag kan trekken	0 neen	Count	44	28	72
		Expected Count	35,4	36,6	72,0
		% within V24_8 vertrouwen verdedigen	61,1%	38,9%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	47,3%	29,2%	38,1%
		% of Total	23,3%	14,8%	38,1%
	1 ja	Count	49	68	117
		Expected Count	57,6	59,4	117,0
		% within V24_8 vertrouwen verdedigen	41,9%	58,1%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	52,7%	70,8%	61,9%
		% of Total	25,9%	36,0%	61,9%
Total	Count	93	96	189	
	Expected Count	93,0	96,0	189,0	
	% within V24_8 vertrouwen verdedigen	49,2%	50,8%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	49,2%	50,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,595 ^b	1	,010		
Continuity Correction ^a	5,848	1	,016		
Likelihood Ratio	6,637	1	,010		
Fisher's Exact Test				,011	,008
Linear-by-Linear Association	6,560	1	,010		
N of Valid Cases	189				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 35,43.

3.2 AFSTAND TOT MAATSCHAPPELIJKE INSTITUTIES EN DOELEINDEN IN HET LEVEN

3.2.1 BELANG

Hoe verhoudt de modale burger zich tot de politie? Indien er sprake is van een zekere afstand of wantrouwen, dan is het op zijn minst interessant om na te gaan of de politie verder dan andere maatschappelijke instituties van de burger verwijderd is. Om deze redenen koos het onderzoeksteam voor het inlassen van vraag 45 in de vragenlijst. Deze gaat na of de respondentengroep een aantal maatschappelijke instituties, waaronder de politie, nuttig acht voor het bereiken van de persoonlijke levensdoelen. Het resultaat zou een zekere vergelijking mogelijk moeten maken over de afstand waarop deze instituties volgens de ondervraagden zelf van hen verwijderd zijn, en dit in termen van het waargenomen nut van de instituties.

Vraag 45 omvatte de volgende instituties als items: het onderwijs, de medische voorzieningen, de politie, werk en arbeidsmarkt, de sociale zekerheid, kunst en cultuur, de wetenschap, de politiek, de media, uitgaansleven en amusement, en tenslotte godsdienst en spiritualiteit.

Hieraan gekoppeld werd een tweede vraag ingelast over de persoonlijke levensdoelen van de respondenten. De motivatie hiertoe was dat het eveneens belangrijk is om te kunnen nagaan voor welke persoonlijke doeleinden de maatschappelijke instituties precies nuttig geacht werden. Het nuttig vinden van een maatschappelijk instituut zoals het onderwijs krijgt immers een andere betekenis naargelang dit onderwijs functioneel geacht wordt voor bijvoorbeeld het verzamelen van kennis op zich, of voor het verdienen van veel geld na de studies, of om de natuur te helpen beschermen, of voor nog andere doelen of combinaties van doelen. Met de resulterende informatie hoopte het onderzoeksteam te kunnen nagaan welke overeenkomsten er bestaan tussen doeleinden in het leven enerzijds en anderzijds het waarderen van bepaalde maatschappelijke instituties. Mogelijk zou men op die manier tot typologieën kunnen komen.

Volgende mogelijke levensdoelen werden opgenomen in de vragenlijst: goede gezinsrelaties hebben, een goede gezondheid hebben, veel vrienden hebben, veel geld hebben, een uitdagende bezigheid hebben, zich nuttig maken voor andere mensen, veiligheid, zekerheid en stabiliteit, veel kennis opdoen, het milieu in stand houden, opwindende dingen beleven, en tenslotte een goede gelovige zijn en/of spirituele ontwikkeling.

3.2.2 DE POLITIE NAAST ANDERE MAATSCHAPPELIJKE INSTITUTIES

Hieronder worden de frequentietabellen van de items van vraag 45 weergegeven, in volgorde van ‘waardering’ door de respondenten: de institutie die door het hoogste aantal ondervraagden nuttig geacht wordt komt op de eerste plaats, enz... In deze rangschikking van 11 instituties neemt de politie de zevende plaats in met 76,9%.

Deze waarderingsrangschikking vertoont een duidelijk structuur. De vier koplopers - medische voorzieningen, sociale zekerheid, arbeidsmarkt en onderwijs – worden door meer dan 95% van de onderzoekspopulatie nuttig geacht. Men zou kunnen stellen dat dit basisvoorzieningen van een welvaartsstaat zijn. Op enige afstand van deze kopgroep volgt een drietal instituties die door 76 à 80% van de ondervraagden gewaardeerd worden: de media, de wetenschap en de politie. Daarna volgt het duo kunst/cultuur en de amusementssector die in 65 à 67 % van de gevallen nuttig gevonden worden. Tenslotte zijn er dan de eerder ‘afgewezen’ instituties, politiek en godsdienst, die allebei slechts bij 45% van de onderzoekspopulatie waardering konden losmaken.

TABEL 106: NUT VAN MEDISCHE VOORZIENINGEN

V45_2 medische voorzn

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0 neen	6	2,3	2,3	2,3
1 ja	258	97,7	97,7	100,0
Total	264	100,0	100,0	

TABEL 107: NUT VAN SOCIALE VOORZIENINGEN

V45_5 soc zekerh

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0 neen	10	3,8	3,8	3,8
1 ja	254	96,2	96,2	100,0
Total	264	100,0	100,0	

TABEL 108: NUT VAN DE ARBEIDSMARKT

V45_4 arbeidsmarkt

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	11	4,2	4,2	4,2
	1 ja	253	95,8	95,8	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

TABEL 109: NUT VAN HET ONDERWIJS

V45_1 onderwijs

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	11	4,2	4,2	4,2
	1 ja	253	95,8	95,8	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

TABEL 110 NUT VAN DE MEDIA

V45_9 media, tv, internet

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	53	20,1	20,1	20,1
	1 ja	211	79,9	79,9	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

TABEL 111: NUT VAN DE WETENSCHAP

V45_7 wetenschap

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	58	22,0	22,0	22,0
	1 ja	206	78,0	78,0	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

TABEL 112: NUT VAN DE POLITIE

V45_3 politie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	61	23,1	23,1	23,1
	1 ja	203	76,9	76,9	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

TABEL 113: NUT VAN KUNST EN CULTUUR

V45_6 kunst en cultuur

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	86	32,6	32,6	32,6
	1 ja	178	67,4	67,4	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

TABEL 114: NUT VAN UITGAANSLEVEN EN AMUSEMENTSSECTOR

V45_10 amusementssector

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	90	34,1	34,2	34,2
	1 ja	173	65,5	65,8	100,0
	Total	263	99,6	100,0	
Missing	9 geen antw	1	,4		
Total		264	100,0		

TABEL 115: NUT VAN DE POLITIEK

V45_8 politiek

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	143	54,2	54,4	54,4
	1 ja	120	45,5	45,6	100,0
	Total	263	99,6	100,0	
Missing	9 geen antw	1	,4		
Total		264	100,0		

TABEL 116: NUT VAN DE GODSDIENST

V45_11 godsdienst

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	145	54,9	54,9	54,9
	1 ja	119	45,1	45,1	100,0
	Total	264	100,0	100,0	

3.2.3 AFSTAND TOT MAATSCHAPPELIJKE INSTITUTIES

Alle items van vraag 45 omtrent maatschappelijke instituties die respondenten nuttig vinden hangen positief samen met een hogere mate van meldingsneiging én met het effectief melding doen bij de politie. Hierop bestaat er één uitzondering: zowel voor meldingsneiging als voor meldingsgedrag is er een negatieve samenhang met godsdienst. Dit betekent dus dat de respondenten die een bepaalde institutie zinvol achten, ook sneller geneigd zijn om melding te doen dan wie die institutie niet waardeert. Deze samenhang is soms zéér significant, zoals bij de instituties politie, wetenschap en kunst en cultuur; hier wordt er zowel voor meldingsneiging als voor meldingsgedrag een p-waarde van minder dan .01 aangetroffen. In de meeste andere gevallen is het verband licht significant, en soms ook net niet of helemaal niet significant, zoals in het geval van de uitgaans- en amusementssector.

Belangrijk is ook de tendens die (behoudens voor wat betreft godsdienst) in één richting wijst: hoe meer instituties worden aanvaard - en wellicht ook gebruikt - hoe meer men geneigd is tot melding van geweld en hoe vaker er ook effectief gemeld wordt. Deze resultaten voeden de veronderstelling dat zowel meldingsneiging als meldingsgedrag veel te maken hebben met de afstand tot de verschillende maatschappelijke instituties in het algemeen. Wie weinig of geen vertrouwen heeft in deze instituties, of uitgesloten is van het gebruik ervan, zal ook weinig of geen gebruik maken van de politiediensten. In deze veronderstelling is de politie een maatschappelijke institutie naast alle andere. Zoals enigszins te verwachten viel vertonen de mensen die de politie nuttig achten ook een significant grotere meldingsneiging ($p = .001$) én contacteren ze significant vaker de politie ($p = .006$).

In deze optiek zijn de hoge significantiewaarden voor de instituties wetenschap en kunst veelzeggend. Zij zijn immers de maatschappelijke instituties uit de lijst die het moeilijkst toegankelijk zijn voor de modale burger. Anders gezegd: het zijn de instituties waarvan mensen met een groot cultureel kapitaal (kennis, diploma's, hogere functies, ...) die zich niet in de marge maar in het centrum van het maatschappelijk leven bevinden, het meest gebruik maken. Als dusdanig is het niet verwonderlijk dat hiermee een relatief grote meldingsbereidheid samenhangt. De omgekeerde redenering geldt voor de media en vooral de amusementssector, waarvoor geen significante waarden gevonden werden: deze instituties zijn wellicht de meest toegankelijke van het lijstje, zij het dat beide gedifferentieerd zijn naargelang het doelpubliek waarop zij mikken. De institutie die enigszins afwijkt van deze redenering is de wereld van de medische voorzieningen, die net buiten de significantiegrens valt.

Omwille van hun belang voor het onderzoek worden hier nu alle tabellen weergegeven met de analyses van de samenhang tussen de appreciatie van de instituties enerzijds en de

meldingsneiging en het meldingsgedrag anderzijds. Voor de meldingsneiging werd telkens de T-toets gebruikt, en voor het meldingsgedrag kruistabellen en chi-kwadraat, aangezien het hier gaat om variabelen met nominale schaal. Enkele van de kruistabellen zijn methodologisch gesproken ongeldig, omdat te veel cellen een verwachte observatie van minder dan 5 eenheden hebben. Dit is met name het geval bij de instituties die door een zeer grote meerderheid geapprecieerd worden: onderwijs, arbeidsmarkt, sociale zekerheid en medische voorzieningen. Ook hier werden echter over het algemeen lage waarden voor p geregistreerd, wat ondanks het gebrek aan wetenschappelijke geldigheid toch ook iets zegt over de algehele samenhang. De tabellen worden per institutie gegroepeerd weergeven, ruwweg in volgorde van significantiewaarde.

TABEL 117: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN KUNST EN CULTUUR

Group Statistics

V45_6 kunst en cultuur		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	86	26,1279	4,10107	,44223
meldingsneiging	1 ja	178	27,7584	3,50835	,26296

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	1,148	,285	-3,346	262	,001	-1,6305	,48735	-2,59013	-,67091
	Equal variances not assumed			-3,169	146,915	,002	-1,6305	,51451	-2,64731	-,61373

TABEL 118

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering van kunst en cultuur

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
Waardering van kunst en cultuur	0 neen	Count	45	22	67
		Expected Count	33,1	33,9	67,0
		% within V45_6 kunst en cultuur	67,2%	32,8%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	47,9%	22,9%	35,3%
	1 ja	Count	49	74	123
		Expected Count	60,9	62,1	123,0
		% within V45_6 kunst en cultuur	39,8%	60,2%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	52,1%	77,1%	64,7%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_6 kunst en cultuur	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	12,957 ^b	1	,000		
Continuity Correction ^a	11,887	1	,001		
Likelihood Ratio	13,154	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	12,889	1	,000		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 33,15.

TABEL 119: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN DE POLITIE

Group Statistics

	V45_3 politie	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	61	25,4918	4,58120	,58656
meldingsneiging	1 ja	203	27,7488	3,34796	,23498

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	7,061	,008	-4,215	262	,000	-2,2570	,53545	-3,31130	-1,20263
	Equal variances not assumed			-3,572	80,190	,001	-2,2570	,63188	-3,51440	-,99953

TABEL 120

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering van politie

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van politie	0 neen	Count	30	14	44
		Expected Count	21,8	22,2	44,0
		% within V45_3 politie	68,2%	31,8%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	31,9%	14,6%	23,2%
	1 ja	Count	64	82	146
		Expected Count	72,2	73,8	146,0
		% within V45_3 politie	43,8%	56,2%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	68,1%	85,4%	76,8%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_3 politie	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,017 ^b	1	,005		
Continuity Correction ^a	7,073	1	,008		
Likelihood Ratio	8,157	1	,004		
Fisher's Exact Test				,006	,004
Linear-by-Linear Association	7,975	1	,005		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,77.

TABEL 121: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN WETENSCHAP

Group Statistics

V45_7 wetenschap		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	58	25,3966	4,04336	,53092
meldingsneiging	1 ja	206	27,7427	3,54852	,24724

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING	Equal variances assumed	,777	,379	-4,310	262	,000	-2,3462	,54432	-3,41797	-1,27436
meldingsneiging	Equal variances not assumed			-4,006	83,313	,000	-2,3462	,58566	-3,51096	-1,18137

TABEL 122

Kruistabel meldingsgedrag volgens waardering van wetenschap

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
Waardering van wetenschap	0 neen	Count	29	17	46
		Expected Count	22,8	23,2	46,0
		% within V45_7 wetenschap	63,0%	37,0%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	30,9%	17,7%	24,2%
	1 ja	Count	65	79	144
		Expected Count	71,2	72,8	144,0
		% within V45_7 wetenschap	45,1%	54,9%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	69,1%	82,3%	75,8%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_7 wetenschap	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	4,471 ^b	1	,034		
Continuity Correction ^a	3,783	1	,052		
Likelihood Ratio	4,509	1	,034		
Fisher's Exact Test				,042	,026
Linear-by-Linear Association	4,447	1	,035		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 22,76.

TABEL 123: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN HET ONDERWIJS

Group Statistics

V45_1 onderwijs		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	11	24,0000	5,62139	1,69491
meldingsneiging	1 ja	253	27,3676	3,63341	,22843

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	5,835	,016	-2,932	262	,004	-3,3676	1,14845	-5,62896	-1,10622
	Equal variances not assumed			-1,969	10,366	,076	-3,3676	1,71024	-7,16005	,42487

TABEL 124

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering van onderwijs

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van onderwijs	0 neen	Count	8	2	10
		Expected Count	4,9	5,1	10,0
		% within V45_1 onderwijs	80,0%	20,0%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	8,5%	2,1%	5,3%
	1 ja	Count	86	94	180
		Expected Count	89,1	90,9	180,0
		% within V45_1 onderwijs	47,8%	52,2%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	91,5%	97,9%	94,7%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_1 onderwijs	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,935 ^b	1	,047		
Continuity Correction ^a	2,751	1	,097		
Likelihood Ratio	4,190	1	,041		
Fisher's Exact Test				,057	,047
Linear-by-Linear Association	3,914	1	,048		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,95.

TABEL 125

meldingsneiging volgens waardering van medische voorzieningen

	waardering van medische voorzieningen	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
meldingsneiging	1 ja	171	28,1170	3,84987	,29441
	0 neen	5	24,4000	3,57771	1,60000

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
meldingsneiging	Equal variances assumed	,005	,942	2,131	174	,034	3,7170	1,74397	,27491	7,15901
	Equal variances not assumed			2,285	4,275	,080	3,7170	1,62686	-,68749	8,12141

TABEL 126

Kruistabel meldingsgedrag x waardering van medische voorzieningen

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van medische voorzieningen	0 neen	Count	5	0	5
		Expected Count	2,5	2,5	5,0
		% within V45_2 medische voorzn	100,0%	,0%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	5,3%	,0%	2,6%
	1 ja	Count	89	96	185
		Expected Count	91,5	93,5	185,0
		% within V45_2 medische voorzn	48,1%	51,9%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	94,7%	100,0%	97,4%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_2 medische voorzn	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,244 ^b	1	,022		
Continuity Correction ^a	3,374	1	,066		
Likelihood Ratio	7,175	1	,007		
Fisher's Exact Test				,028	,028
Linear-by-Linear Association	5,217	1	,022		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,47.

TABEL 127: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN WERK EN ARBEIDSMARKT

Group Statistics

V45_4 arbeidsmarkt		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	11	22,4545	5,82003	1,75480
meldingsneiging	1 ja	253	27,4348	3,54236	,22271

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING	Equal variances assumed	4,315	,039	-4,423	262	,000	-4,9802	1,12586	-7,19712	-2,76335
meldingsneiging	Equal variances not assumed			-2,815	10,325	,018	-4,9802	1,76888	-8,90481	-1,05566

TABEL 128

Kruistabel: waardering van werk en arbeidsmarkt x meldingsgedrag

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van werk en arbeidsmarkt	0 neen	Count	5	3	8
		Expected Count	4,0	4,0	8,0
		% within V45_4 arbeidsmarkt	62,5%	37,5%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	5,3%	3,1%	4,2%
	1 ja	Count	89	93	182
		Expected Count	90,0	92,0	182,0
		% within V45_4 arbeidsmarkt	48,9%	51,1%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	94,7%	96,9%	95,8%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_4 arbeidsmarkt	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,567 ^b	1	,451		
Continuity Correction ^a	,153	1	,695		
Likelihood Ratio	,572	1	,449		
Fisher's Exact Test				,495	,349
Linear-by-Linear Association	,564	1	,453		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,96.

TABEL 129: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN DE SOCIALE ZEKERHEID

Group Statistics

		V45_5 soc zekerh	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen		10	23,7000	3,65300	1,15518
meldingsneiging	1 ja		254	27,3661	3,72628	,23381

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	,058	,810	-3,054	262	,002	-3,6661	1,20052	-6,03004	-1,30224
	Equal variances not assumed			-3,111	9,752	,011	-3,6661	1,17861	-6,30132	-1,03096

TABEL 130

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering van sociale zekerheid

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van sociale zekerheid	0 neen	Count	8	1	9
		Expected Count	4,5	4,5	9,0
		% within V45_5 soc zekerh	88,9%	11,1%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	8,5%	1,0%	4,7%
	1 ja	Count	86	95	181
		Expected Count	89,5	91,5	181,0
		% within V45_5 soc zekerh	47,5%	52,5%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	91,5%	99,0%	95,3%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_5 soc zekerh	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	5,872 ^b	1	,015		
Continuity Correction ^a	4,333	1	,037		
Likelihood Ratio	6,624	1	,010		
Fisher's Exact Test				,018	,016
Linear-by-Linear Association	5,841	1	,016		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 2 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,45.

TABEL 131: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN POLITIEK

Group Statistics

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING meldingsneiging	V45_8 politiek 0 neen	143	26,7832	3,75882	,31433
	1 ja	120	27,7500	3,77353	,34447

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	,001	,979	-2,074	261	,039	-,9668	,46617	-1,88472	-,04885
	Equal variances not assumed			-2,073	252,796	,039	-,9668	,46633	-1,88517	-,04839

TABEL 132

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering van politiek

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van politiek	0 neen	Count	55	49	104
		Expected Count	51,2	52,8	104,0
		% within V45_8 politiek	52,9%	47,1%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	59,1%	51,0%	55,0%
	1 ja	Count	38	47	85
		Expected Count	41,8	43,2	85,0
		% within V45_8 politiek	44,7%	55,3%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	40,9%	49,0%	45,0%
Total	Count	93	96	189	
	Expected Count	93,0	96,0	189,0	
	% within V45_8 politiek	49,2%	50,8%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,252 ^b	1	,263		
Continuity Correction ^a	,946	1	,331		
Likelihood Ratio	1,253	1	,263		
Fisher's Exact Test				,307	,165
Linear-by-Linear Association	1,245	1	,264		
N of Valid Cases	189				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 41,83.

TABEL 133: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VOOR MEDIA

Group Statistics

V45_9 media, tv, internet		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING	0 neen	53	26,2642	4,28392	,58844
meldingsneiging	1 ja	211	27,4692	3,61646	,24897

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means					95% Confidence Interval of the Difference	
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	Lower	Upper
NEIGING	Equal variances assumed	2,593	,109	-2,087	262	,038	-1,2050	,57746	-2,34210	-,06799
meldingsneiging	Equal variances not assumed			-1,886	71,714	,063	-1,2050	,63894	-2,47884	,06875

TABEL 134

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering voor media

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering voor media	0 neen	Count	23	14	37
		Expected Count	18,3	18,7	37,0
		% within V45_9 media, tv, internet	62,2%	37,8%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	24,5%	14,6%	19,5%
	1 ja	Count	71	82	153
		Expected Count	75,7	77,3	153,0
		% within V45_9 media, tv, internet	46,4%	53,6%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	75,5%	85,4%	80,5%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_9 media, tv, internet	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,959 ^b	1	,085		
Continuity Correction ^a	2,363	1	,124		
Likelihood Ratio	2,982	1	,084		
Fisher's Exact Test				,100	,062
Linear-by-Linear Association	2,944	1	,086		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,31.

TABEL 135: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VOOR UITGAANSLEVEN EN AMUSEMENTSSECTOR

Group Statistics

V45_10 amusementssector		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING meldingsneiging	0 neen 1 ja	90 173	26,7444 27,4740	3,99033 3,66721	,42062 ,27881

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	,342	,559	-1,485	261	,139	-,7295	,49134	-1,69704	,23795
	Equal variances not assumed			-1,446	167,647	,150	-,7295	,50463	-1,72580	,26671

TABEL 136

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering voor amusementssector

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering voor amusementssector	0 neen	Count	39	28	67
		Expected Count	33,0	34,0	67,0
		% within V45_10 amusementssector	58,2%	41,8%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	41,9%	29,2%	35,4%
	1 ja	Count	54	68	122
		Expected Count	60,0	62,0	122,0
		% within V45_10 amusementssector	44,3%	55,7%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	58,1%	70,8%	64,6%
Total	Count	93	96	189	
	Expected Count	93,0	96,0	189,0	
	% within V45_10 amusementssector	49,2%	50,8%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	3,366 ^b	1	,067		
Continuity Correction ^a	2,831	1	,092		
Likelihood Ratio	3,377	1	,066		
Fisher's Exact Test				,070	,046
Linear-by-Linear Association	3,348	1	,067		
N of Valid Cases	189				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 32,97.

TABEL 137: MELDINGSNEIGING VOLGENS WAARDERING VAN GODSDIENST OF SPIRITUALITEIT

Group Statistics

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
NEIGING meldingsneiging	V45_11 godsdienst 0 neen	145	27,6207	3,65542	,30357
	1 ja	119	26,7479	3,89310	,35688

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
NEIGING meldingsneiging	Equal variances assumed	,044	,835	1,874	262	,062	,8728	,46562	-,04404	1,78962
	Equal variances not assumed			1,863	245,299	,064	,8728	,46852	-,05005	1,79564

TABEL 138

Kruistabel: meldingsgedrag x waardering van godsdienst of spiritualiteit

			meldingsgedrag		Total
			0 nooit gemeld	1 ooit gemeld	
waardering van godsdienst of spiritualiteit	0 neen	Count	43	61	104
		Expected Count	51,5	52,5	104,0
		% within V45_11 godsdienst	41,3%	58,7%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	45,7%	63,5%	54,7%
	1 ja	Count	51	35	86
		Expected Count	42,5	43,5	86,0
		% within V45_11 godsdienst	59,3%	40,7%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	54,3%	36,5%	45,3%
Total	Count	94	96	190	
	Expected Count	94,0	96,0	190,0	
	% within V45_11 godsdienst	49,5%	50,5%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	6,072 ^b	1	,014		
Continuity Correction ^a	5,375	1	,020		
Likelihood Ratio	6,104	1	,013		
Fisher's Exact Test				,019	,010
Linear-by-Linear Association	6,040	1	,014		
N of Valid Cases	190				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 42,55.

3.2.4 TYPES VAN AFSTAND TOT MAATSCHAPPELIJKE INSTITUTIES

Gezien het belang van de afstand tot maatschappelijke instituties voor zowel de meldingsneiging als het meldingsgedrag, werd er besloten om te zoeken naar een vorm van datareductie. De constructie van een schaal bleek te onbetrouwbaar: na eliminatie van het item ‘godsdienst’ bereikte Cronbach’s alfa een onvoldoende maximumwaarde van slechts ,6399. Vervolgens werd een factoranalyse uitgevoerd waarbij vier onderliggende factoren in de appreciatie van de instituties (intellectuele/geestelijke groei, behoefte aan maatschappelijke zorg, behoefte aan inkomen en plezierzoeken) konden geïdentificeerd worden : deze konden echter ook niet meer dan 55,7% van de totale variantie verklaren.

Tenslotte werd er geopteerd voor een clusteranalyse. Deze bleek een interessant resultaat met vier clusters te geven dat hier even van naderbij bekeken wordt. De resulterende vier clusters staan voor vier subgroepen in de onderzoekspopulatie waarvan de leden een aantal kenmerken - aanvaarding of verwerping van bepaalde maatschappelijke instituties – grotendeels gemeenschappelijk hebben. In de onderstaande tabel worden de resulterende clusters en hun kenmerken weergegeven.

Een “1” staat voor het (overwegend) nuttig vinden van een institutie door de clusterleden, een “0” staat voor de verwerping van een institutie. We kunnen onmiddellijk vaststellen dat onderwijs, medische voorzieningen, arbeidsmarkt, sociale zekerheid en media door alle groepen nuttig geacht worden: hierdoor onderscheiden de clusters zich niet van elkaar.

Cluster 1 wordt gekenmerkt door een aanvaarding van alle genoemde instituties. We omschrijven deze groep dan ook als ‘maximaal participierend’. Met 120 leden vormt zij het grootste segment van de onderzoekspopulatie.

Cluster 4 vormt de meest geprofileerde tegenpool van cluster 1. Behalve de instituties die door alle groepen aanvaard worden, is de godsdienst de enige institutie die door deze groep gewaardeerd wordt, alle andere worden verworpen. We zullen deze cluster dan ook omschrijven als ‘religieus-kritisch’. Met 48 leden is het de derde grootste groep.

Cluster 2 lijkt wat op cluster 1 met dit verschil dat zij godsdienst en politiek niet nuttig acht. Wij typeren deze groep met 70 leden dan ook als ‘areligieus en apolitiek’ – al zou misschien ook de omschrijving ‘hedonistisch’ gebruikt kunnen worden.

Cluster 3 tenslotte is met 25 leden de kleinste van de vier. Met de religieus-kritische groep heeft zij de verwerping van de politie (!) en van de amusementssector gemeen, maar contrasterend hiermee waardeert zij de ‘intellectuele’ instituties kunst, wetenschap en politiek, en moet zij niet weten van godsdienst. Deze cluster noemen we ‘areligieus en kritisch’ –

kritisch in de zin dat zij het meest weigerachtig staan tegenover de maatschappelijke instituties.

TABEL 139: CLUSTERANALYSE NAAR TYPE AFSTAND VAN MAATSCHAPPELIJKE INSTITUTIES

Variables	Cluster			
	1	2	3	4
V45_1 onderwijs	1	1	1	1
V45_2 medische voorzn	1	1	1	1
V45_3 politie	1	1	0	0
V45_4 arbeidsmarkt	1	1	1	1
V45_5 soc zekerh	1	1	1	1
V45_6 kunst en cultuur	1	1	1	0
V45_7 wetenschap	1	1	1	0
V45_8 politiek	1	0	1	0
V45_9 media, tv, internet	1	1	1	1
V45_10 amusementssector	1	1	0	0
V45_11 godsdienst	1	0	0	1
N:	...120	...70	... 25	..48

3.2.4.1 Afstand tot maatschappelijke instituties en meldingsneiging

Hoe staat het met de aangifteneiging van deze vier segmenten in de onderzoekspopulatie? In de lijn van de tendens die we eerder vaststelden kan verwacht worden dat de cluster met de minste gewaardeerde instituties – de religieus-kritische - ook het minst geneigd zal zijn tot melding. Door haar lage waardering voor de politie zou echter ook de areligieus-kritische groep een lage aangifteneiging kunnen vertonen. Wanneer we de gemiddelde scores op meldingsneiging van de vier clusters naast elkaar zetten krijgen we het volgende beeld.

In de volgende tabel is duidelijk te zien hoe het religieus-kritische segment een beduidend lagere neiging tot melden heeft. De drie overige clusters situeren zich op ongeveer op hetzelfde niveau. De areligieus-kritische groep vertoont weliswaar net de geringste meldingsneiging van deze drie, maar het verschil is bijzonder klein zoals kan afgelezen worden uit de onderstaande tabel met de exacte scores.

TABEL 140: GEMIDDELDE MELDINGSNEIGING NAAR TYPE AFSTAND VAN MAATSCHAPPELIJK INSTITUTIES

Descriptives

NEIGING meldingsneiging

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1 max. participierend	120	27,8583	3,41351	,31161	27,2413	28,4754	17,00	35,00
2 areligieus & apolitiek	70	27,6857	3,31244	,39591	26,8959	28,4755	22,00	35,00
3 areligieus & kritisch	25	27,3200	4,32743	,86549	25,5337	29,1063	17,00	35,00
4 religieus & kritisch	48	24,9167	4,25182	,61370	23,6821	26,1513	14,00	32,00
Total	263	27,2243	3,78918	,23365	26,7643	27,6844	14,00	35,00

ANOVA

NEIGING meldingsneiging

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	318,980	3	106,327	7,999	,000
Within Groups	3442,784	259	13,293		
Total	3761,764	262			

Het is dus duidelijk zo dat de areligieus-kritische groep ondanks haar voorbehoud bij het nut van de politie voor het realiseren van de eigen doelen in het leven, toch nog een relatief hoge meldingsbereidheid heeft.

Eerder stelden wij: hoe groter de afstand tot maatschappelijke instituties, hoe kleiner de meldingsbereidheid. Maar zo rechtlijnig verloopt deze relatie niet: het lijkt er eerder op dat pas wanneer het nut van een kritisch aantal maatschappelijke instituties afgewezen wordt, de neiging tot melden significant afneemt.

Anderzijds vinden we in de clusteranalyse de bevestiging van het eerder geuite vermoeden dat het niet nuttig achten van de instituties ‘kunst en cultuur’ en ‘wetenschap’ een indicatie vormt voor een lage meldingsneiging.

3.2.4.2 Afstand tot maatschappelijke instituties en meldingsgedrag

Het lidmaatschap van een van de vier eerder gecreëerde clusters inzake afstand tot maatschappelijke instituties werd als variabele in een kruistabel afgezet tegen het al dan niet melding gedaan hebben van ervaren geweldfeiten bij de politie. Ondervraagden die nooit geweld meemaakten werden uitgesloten uit deze en uit de volgende analyses van het aangiftegedrag. Dit gaf volgend resultaat:

TABEL 141: MELDINGSGEDRAG NAAR TYPE AFSTAND VAN MAATSCHAPPELIJK INSTITUTIES

Kruistabel: type afstand tot maatschappelijke instituties x meldingsgedrag

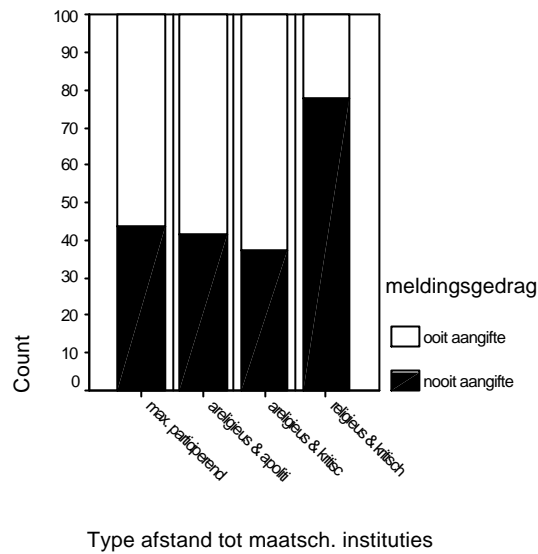
			meldingsgedrag		Total
			0 nooit aangifte	1 ooit aangifte	
type afstand tot maatschappelijke instituties	1 max. participerend	Count	36	46	82
		Expected Count	40,3	41,7	82,0
		% within CLINST45 Cluster Number of Case	43,9%	56,1%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	38,7%	47,9%	43,4%
		% of Total	19,0%	24,3%	43,4%
	2 areligieus & apolitiek	Count	23	32	55
		Expected Count	27,1	27,9	55,0
		% within CLINST45 Cluster Number of Case	41,8%	58,2%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	24,7%	33,3%	29,1%
		% of Total	12,2%	16,9%	29,1%
	3 areligieus & kritisch	Count	6	10	16
		Expected Count	7,9	8,1	16,0
		% within CLINST45 Cluster Number of Case	37,5%	62,5%	100,0%
		% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	6,5%	10,4%	8,5%
		% of Total	3,2%	5,3%	8,5%
	4 religieus & kritisch	Count	28	8	36
Expected Count		17,7	18,3	36,0	
% within CLINST45 Cluster Number of Case		77,8%	22,2%	100,0%	
% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan		30,1%	8,3%	19,0%	
% of Total		14,8%	4,2%	19,0%	
Total	Count	93	96	189	
	Expected Count	93,0	96,0	189,0	
	% within CLINST45 Cluster Number of Case	49,2%	50,8%	100,0%	
	% within AANGIFTE ooit aangifte gedaan	100,0%	100,0%	100,0%	
	% of Total	49,2%	50,8%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,759 ^a	3	,002
Likelihood Ratio	15,433	3	,001
Linear-by-Linear Association	8,743	1	,003
N of Valid Cases	189		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,87.

GRAFIEK 17: MELDINGSGEDRAG NAAR TYPE AFSTAND VAN MAATSCHAPPELIJK INSTITUTIES

Er kan duidelijk vastgesteld worden hoe het opnieuw het ‘religieus-kritische’ segment van de onderzoekspopulatie is dat het minst vaak melding doet bij de politie. Waar de overige segmenten vaker wel dan niet aangifte doen, is bij het religieus-kritische segment het omgekeerde het geval. De groep in kwestie is dus niet alleen minder geneigd tot melding, ze meldt ook effectief minder feiten. Het verschil is ook hier zeer significant: p neemt een waarde aan van .002.

3.2.4.3 Afstand tot maatschappelijke instituties en doelgroep

De toch wel uitgesproken significante resultaten die gevonden werden aan de hand van de variabele ‘type afstand tot maatschappelijke instituties’ kan bij de lezer vragen doen rijzen over wie de leden van de verschillende profielgroepen nu wel precies zijn. Vooral de ‘religieus-kritische’ groep loopt misschien het risico om nogal voortvarend gestereotypeerd te worden, meer bepaald als overwegend of overweldigend bestaand uit allochtonen. Hierbij zijn enkele kanttekeningen nodig.

TABEL 142

Kruistabel: type afstand tot maatschappelijke instituties x doelgroep

			GROEP doelgroep			Total
			1 allochtoon	2 jongere	3 vrouw	
Type afstand tot maatschappelijke instituties	1 max. participerend	Count	45	37	38	120
		Expected Count	40,2	39,2	40,6	120,0
		% within CLINST45	37,5%	30,8%	31,7%	100,0%
		Cluster Number of Case				
		% within GROEP doelgroep	51,1%	43,0%	42,7%	45,6%
	% of Total	17,1%	14,1%	14,4%	45,6%	
	2 religieus & apolitiek	Count	13	27	30	70
		Expected Count	23,4	22,9	23,7	70,0
		% within CLINST45	18,6%	38,6%	42,9%	100,0%
		Cluster Number of Case				
		% within GROEP doelgroep	14,8%	31,4%	33,7%	26,6%
	% of Total	4,9%	10,3%	11,4%	26,6%	
	3 religieus & kritisch	Count	7	8	10	25
		Expected Count	8,4	8,2	8,5	25,0
		% within CLINST45	28,0%	32,0%	40,0%	100,0%
		Cluster Number of Case				
		% within GROEP doelgroep	8,0%	9,3%	11,2%	9,5%
	% of Total	2,7%	3,0%	3,8%	9,5%	
	4 religieus & kritisch	Count	23	14	11	48
		Expected Count	16,1	15,7	16,2	48,0
% within CLINST45		47,9%	29,2%	22,9%	100,0%	
Cluster Number of Case						
% within GROEP doelgroep		26,1%	16,3%	12,4%	18,3%	
% of Total	8,7%	5,3%	4,2%	18,3%		
Total	Count	88	86	89	263	
	Expected Count	88,0	86,0	89,0	263,0	
	% within CLINST45	33,5%	32,7%	33,8%	100,0%	
	Cluster Number of Case					
	% within GROEP doelgroep	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
% of Total	33,5%	32,7%	33,8%	100,0%		

Chi-Square Tests

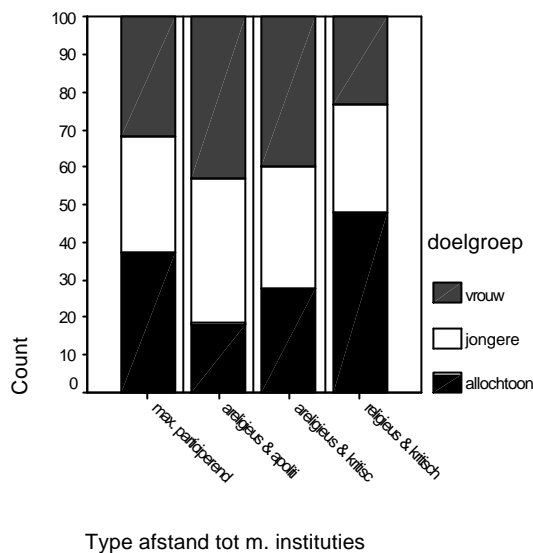
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,319 ^a	6	,038
Likelihood Ratio	13,896	6	,031
Linear-by-Linear Association	,861	1	,353
N of Valid Cases	263		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,17.

Eerst en vooral blijkt duidelijk uit de bovenstaande kruistabel en de bijhorende grafiek dat de leden van de drie doelgroepen in het onderzoek wel degelijk verspreid zitten over de vier profielgroepen naar afstand van maatschappelijke instituties. De religieus-kritische profielgroep omvat weliswaar het hoogste percentage allochtonen (48% van de profielgroep) maar bestaat nog steeds voor de overige 52% uit leden van andere doelgroepen. In absolute cijfers telt de maximaal participerende profielgroep trouwens veruit de meeste allochtonen, nl.

45, tegenover slechts 23 allochtonen in de religieus-kritische profielgroep. Het minimaal participeren in de maatschappij, of de sociale exclusie zo men wil, is dus zeker niet het monopolie van de allochtonen.

GRAFIEK 18: TYPE AFSTAND VAN MAATSCHAPPELIJK INSTITUTIES NAAR DOELGROEPEN

Vervolgens moet hier ook benadrukt worden dat het verder op zoek gaan naar karakteristieken van de vier profielgroepen qua afstand tot maatschappelijke instituties hier zijn doel zou voorbij schieten, aangezien de onderzoekspopulatie geen representatieve afspiegeling van de Belgische samenleving is maar het resultaat van een bewuste optie voor een gediversifieerde benadering.

3.2.5 DOELEINDEN IN HET LEVEN

Het is opvallend hoeveel significante verbanden vraag 45 opleverde ivm de afstand tot maatschappelijke instituties en de neiging tot melden, dit in schril contrast met de 12 items van vraag 44 “Wat vindt u belangrijk in het leven, welke van de volgende doeleinden wil u bereiken?”. Deze leverde geen enkele significante relatie op met meldingsneiging, zelfs niet het item ‘veiligheid’. Misschien heeft dit iets te maken met de hogere abstractiegraad die de doeleinden hebben in vergelijking met de maatschappelijke instituties. Het lijkt niet onlogisch dat bijna iedereen achter doelen als ‘veiligheid’ staat, maar dat er pas variatie optreedt wanneer men moet zeggen hoe aan dat doel concreet vorm moet gegeven worden. Veiligheid kan bijvoorbeeld op individueel vlak nagestreefd worden door mogelijk gevaar te vermijden, of te vertrouwen op de politie, of door zelf een wapen te dragen, enz... Wellicht zal een grote

meerderheid van gelijk welke bevolking veiligheid waardevol vinden in het eigen leven (in dit onderzoek: 93,5%) zonder dat men noodzakelijkerwijs nagedacht heeft over de concrete invulling van die ‘ideële’ veiligheid. Het instituut politie daarentegen staat voor een zeer concrete en herkenbare organisatie, die wellicht zeer concrete en ‘realistische’ reacties oproept.

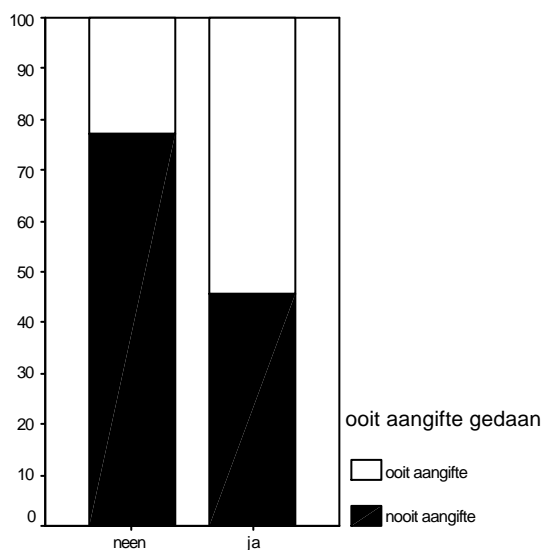
Een andere mogelijke verklaring voor het kleine aantal significante verbanden is dat de ondervraagden het begrip veiligheid niet in verband brengen met melding doen bij de politie.

De twee levensdoelen waarmee toch een significant verband werd aangetroffen worden hier nu besproken.

3.2.5.1 Meldingsgedrag en kennis verzamelen als een doel in het leven

Dit item, een onderdeel van vraag 44, bleek een zeer significant verschil op te leveren (met $p = .005$). Mensen die het opdoen van kennis beschouwen als een doel in hun leven, doen beduidend vaker melding bij de politie van geweldfeiten die zij meemaken. Dit volgt de tendens die wij al vaststelden in het vorige luik over de afstand tot maatschappelijke instituties. Daar zagen we dat het niet nuttig vinden van de institutie ‘wetenschap’ – de maatschappelijke kristallisering van het verzamelen van kennis – een sterke indicator was van een lage meldingsneiging. Dit vertaalt zich hier in een eveneens laag meldingsgedrag.

GRAFIEK 19: MELDINGSGEDRAG NAAR: KENNIS VERZAMELEN ALS LEVENSDOEL OF NIET

3.2.5.2 Meldingsgedrag en het milieu in stand houden als doel in leven

Vergelijkbare maar iets minder significante cijfers ($p = .030$) vinden we bij het item 'het milieu in stand houden'. Ook hier is het de minderheid van ongeveer 15% die natuurbehoud als een doel in het leven afwijst waar er opmerkelijk veel niet-melders te situeren zijn, nl. dubbel zo veel als de personen die wel geweldervaringen bij de politie gaan melden.

Men kan zich hier terecht afvragen welk verband er kan bestaan tussen meldingsgedrag en natuurbehoud. Al lijkt dit misschien wat vergezocht, bewust kiezen voor natuurbehoud is zeer waarschijnlijk net als het opdoen van kennis als een doel in het leven en net als het nuttig achten van de instituties wetenschap en kunst, kenmerkend voor mensen die zeker niet aan de rand van de samenleving staan. Dat is immers de tendens die we tot nu toe konden vaststellen: niet-meldingsgedrag lijkt verbonden te zijn aan non-participatiegedrag in de maatschappij. Instituties en waarden die gelieerd zijn aan menselijke basisbehoeften (geld, goede gezinsrelaties, een goede gezondheid, werk, medische voorzieningen, ...) worden door bijna iedereen gewaardeerd. Maar wie de handen vol heeft met het vervullen van de meest directe behoeften zal minder interesse of appreciatie kunnen opbrengen voor waarden en instituties die 'verder van het eigen bed' liggen, zoals wetenschap of kunst en cultuur. Het is trouwens tekenend dat de institutie 'kunst en cultuur' die op zeer significante wijze gelieerd bleek aan meldingsgedrag, geen pendant heeft bij de levensdoelen. Misschien komt natuurbehoud daar nog het dichtst bij?

3.3 MOTIEVEN VAN SLACHTOFFERS OM WEL OF GEEN MELDING TE DOEN

Om beter te begrijpen waarom slachtoffers van geweld geen beroep doen op de politiediensten werden in de vragenlijst twee vragen opgenomen die peilen naar de redenen achter het meldingsgedrag. Vraag 33 informeert naar de motieven om geen melding te doen bij het deel van de onderzoekspopulatie dat geweld meemaakte maar de politie niet contacteerde hiervoor. Vraag 34 vraagt naar de motieven van respondenten die geweld meemaakten om hiervan juist wel melding te doen bij de politie.

In de beide gevallen betrof het open vragen waarbij het antwoord letterlijk genoteerd werd door de enquêteur. Bij de verwerking werden de antwoorden gegroepeerd in de categorieën die in de hierna volgende tekst besproken worden. De twee vragen mochten ook beantwoord worden met een onbeperkt aantal motieven. De enquêteurs peilden bij de bevraging ook uitdrukkelijk of er nog een andere reden bestond voor het (niet) melden van de feiten die

meegemaakt werden, om aldus een zo volledig mogelijk beeld te verkrijgen. Men dient dus bij het lezen van de tabellen hieronder voor ogen te houden dat er geen verband is tussen het aantal opgegeven motieven en het aantal ondervraagden dat antwoordde op de vraag. Het percentage dat in de laatste kolom van de twee hierna volgende kolommen vermeld wordt, slaat echter op het relatieve aandeel van de groep ondervraagden die dit motief opgaven tegenover de groep respondenten die geweld meemaakten en niet op het aandeel van de vermelde motieven ten opzichte van alle opgegeven motieven.

Verder dient nog vermeld te worden dat er uitsluitend frequentietabellen van de opgegeven motieven gebruikt worden. We opteerden er voor om de achtergronden te zoeken van de meldingsneiging en niet op zoek te gaan naar de achtergronden van de motieven. In de motieven zijn gedeeltelijk geneigheidsfactoren terug te vinden, maar ook situationele factoren zoals de ernst van het geweld.

3.3.1 MOTIEVEN OM GEEN MELDING TE DOEN

TABEL 143: MOTIEVEN OM GEEN MELDING TE DOEN BIJ GEWELDERVARING

Motief om niet naar de politie te gaan:	frequenties	% resp.
Het voorval was niet erg genoeg	67	25,4
De politie is toch niet in staat om er iets aan te doen	49	18,6
Ik heb het zelf opgelost	34	12,9
De politie doet er toch niets aan	26	9,8
De dader wordt toch niet gepakt of gestraft	19	7,2
Ik was bang voor een vergelding vanwege de dader	16	6,1
De dader was iemand die ik ken	16	6,1
Ik was bang dat de politie mijn zaak niet serieus zou nemen	13	4,9
Het was geen zaak voor de politie	13	4,9
Ik kon niet veel informatie geven over het feit of de dader	12	4,5

Ik schaamde mij	12	4,5
Je krijgt je spullen toch niet terug	11	4,2
Ik was bang voor negatieve reacties van mijn omgeving	10	3,8
Een aangifte kost te veel moeite	9	3,4
Ik voelde me medeverantwoordelijk voor wat mij overkomen is	8	3
Het was te moeilijk om de politie te bereiken	7	2,7
Ik was bang om slecht opgevangen te worden door de politie	7	2,7
Ik had geen zicht op de gevolgen van een aangifte	6	2,3
Ik ben toch niet verzekerd	1	0,4

De meest genoemde reden om geen contact op te nemen met de politie is “het voorval was niet erg genoeg”, goed voor 67 waarnemingen, of ruim een kwart van de ondervraagden die dit motief vermeldden. Dit geeft aanleiding om te veronderstellen dat er heel wat kleinere geweldfeiten plaatsvinden waarvan de slachtoffers zelf vinden dat het niet de moeite waard is om hiervoor de politie in te schakelen. Dit motief heeft op zich niets te maken met het functioneren van de politie, al kan het wel in combinatie met andere motieven opgegeven zijn.

Wat wel met het functioneren van de politie en de beeldvorming daarrond bij de respondenten te maken heeft, zijn drie motieven die in de top vijf staan, met name “de politie is toch niet in staat om er iets aan te doen”, “de politie doet er toch niets aan” en “de dader wordt toch niet gepakt of gestraft”. Aan elk van deze drie motieven ligt een scepticisme tegenover de politiediensten ten grondslag, zij het dat de ene keer het ‘willen’ en de andere keer het ‘kunnen’ van de politie in twijfel getrokken wordt. In ieder geval is deze beeldvorming een gegeven waaraan verandering mogelijk is.

Het motief “ik heb het zelf opgelost” staat op de derde plaats met 34 observaties en is een motief dat de onderzoekers in het kwalitatieve gedeelte wel eens aantreffen in gesprekken met jongere allochtonen.

Het aanstippen waard is ook nog dat twee motieven waarbij terughoudendheid omwille van de dader de hoofdrol speelt vrij hoog genoteerd staan met telkens 16 waarnemingen, namelijk “Ik was bang voor een vergelding vanwege de dader” en “De dader was iemand die ik ken”. Dit laatste motief omvat de ambivalente gevoelens die slachtoffers koesteren tegenover daders uit het eigen sociale netwerk.

3.3.2 MOTIEVEN OM WEL MELDING TE DOEN

TABEL 144: MOTIEVEN OM WEL MELDING TE DOEN BIJ GEWELDERVARING

Motief om wel naar de politie te gaan:	frequenties	% resp.
Ik vond dat de dader gepakt en gestraft moest worden	49	18,6
Het feit was voldoende ernstig om aan de politie te melden	41	15,5
Uit principe moet je daarmee naar de politie	33	12,5
Ik was bang en ging om die reden naar de politie	20	7,6
Ik had een bewijs nodig voor de verzekering	19	7,2
Ik wou voorkomen dat de situatie erger werd	19	7,2
Ik wou herstel van de schade	17	6,4
Ik wou een dergelijk feit in de toekomst vermijden	12	4,5
Ik wou mijn gestolen goederen terugkrijgen	11	4,2
Ik vond dat de politie moest ingrijpen	4	1,5

De motieven die de respondenten aangaven om wel naar de politie te gaan zijn iets minder talrijk en iets minder uiteenlopend dan de redenen om niet te gaan. Op de eerste plaats staat “Ik vond dat de dader gepakt en gestraft moest worden”. Hieruit spreekt een behoefte aan gerechtigheid en vergelding, en op emotioneel vlak een verontwaardiging over de gepleegde inbreuken.

Opmerkelijk is dat de ernst van de feiten net als in de vorige tabel ook hier vaak genoemd wordt, maar dan als reden om de politie wél te contacteren. Het oordeel van het slachtoffer over de ernst van het geweld blijkt dus zeer belangrijk te zijn in het besluitvormingsproces rond het al dan niet melden van feiten.

Het motief “uit principe moet je daarmee naar de politie” werd 33 keer vermeld en staat daarmee op de derde plaats. Burgerzin speelt dus ook een niet onaanzienlijke rol bij meldingsgedrag.

Behoudens het pragmatische motief dat een bewijs voor de verzekering nodig was, zijn de overige motieven er vooral op gericht om de eigen situatie in het perspectief van de feiten te verbeteren of tenminste te consolideren: het vermijden van herhalingen en escalaties, compensatie voor de schade die geleden werd.

3.4 GEWENSTE EN REËLE REACTIES VAN DE POLITIE BIJ MELDING OF AANGIFTE

3.4.1 BELANG

Een belangrijke variabele die nauw samenhangt met attitudes en gedrag inzake melding en aangifte, zijn de verwachtingen die mensen koesteren naar de opvang door de politie toe. Zijn deze verwachtingen bevorderlijk of juist afremmend naar contactname toe? In hoeverre worden deze verwachtingen ook gerealiseerd door de politie? Welke invloed hebben de reële reacties vanwege de politiediensten op de bestaande verwachtingen en het eventuele toekomstige meldingsgedrag van burgers? Dit zijn vragen waarvan de antwoorden kunnen bijdragen tot een beter begrip van het meldingsgedrag en de beeldvorming die leeft omtrent de politie.

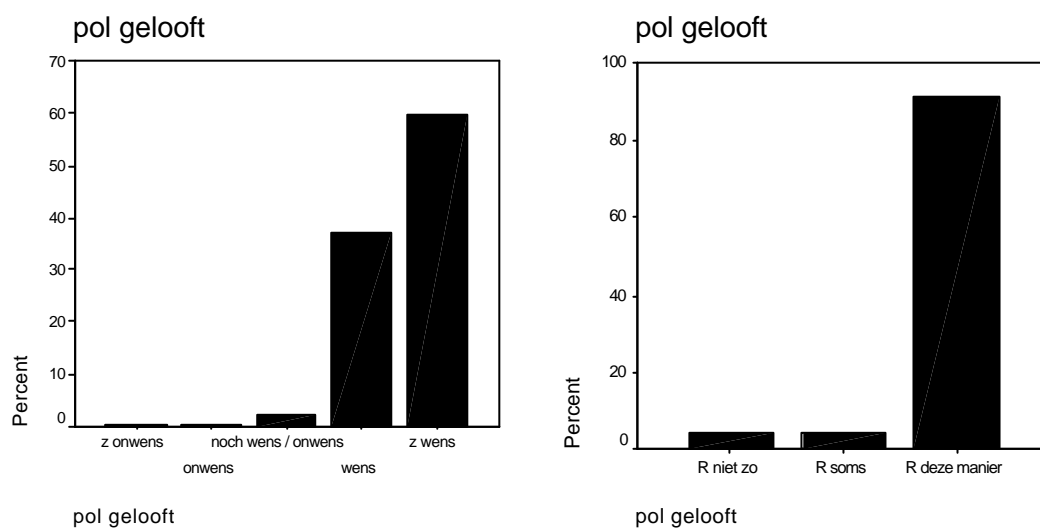
In de vragenlijst (vraag 23) werden twaalf mogelijke reacties van de politie in geval van een melding voorgelegd aan de ondervraagden. Deze konden elke reactie kwoteren op de mate van wenselijkheid door middel van een vijfpuntsschaal, gaande van zeer wenselijk tot zeer onwenselijk. Verderop in de vragenlijst (vraag 35) werd aan de respondenten die ooit effectief een melding of aangifte gedaan hadden gevraagd om voor elk van de twaalf reacties aan te geven of de politie al dan niet in werkelijkheid zo gereageerd had. Hier hadden de ondervraagden drie antwoordmogelijkheden, namelijk: 'reageerde zo', 'reageerde niet zo' en 'reageerde soms wel en soms niet zo' - deze laatste antwoordmogelijkheid werd voorzien voor het geval mensen reeds meerdere malen aangifte gedaan hadden.

In hetgeen volgt worden de gewenste reacties vergeleken met de werkelijke reacties van de politiediensten zoals zij gepercipieerd werden door de ondervraagden. Per reactie worden tweemaal de frequenties - de gewenste en de werkelijke situatie - naast elkaar gezet aangezien dit wellicht het eenvoudigste en duidelijkste beeld geeft. De weinige ontbrekende antwoorden werden buiten beschouwing gelaten, en de resultaten worden telkens in percentages weergegeven zodat visuele vergelijking mogelijk is. De reacties worden enigszins arbitrair ingedeeld naargelang de gewenste en de werkelijke situatie (grotendeels) overeenstemmen, licht verschillen van elkaar of sterk uiteenlopen. Het zoeken naar de statistische significantie van de verschillen is hier immers minder aan de orde: onze bedoeling is vooral om een sprekend beeld te schetsen.

3.4.2 REACTIES WAARBIJ DE WERKELIJKE SITUATIE OVEREENSTEMT MET DE GEWENSTE SITUATIE

3.4.2.1 “De politie geloofde mijn verhaal”

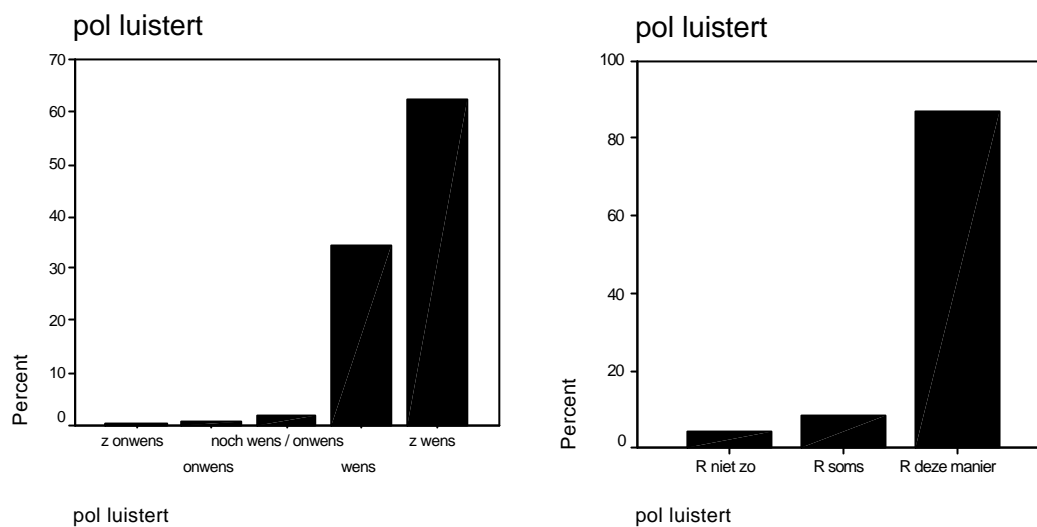
GRAFIEK 20

Bijna 97% van de ondervraagden vindt het wenselijk of zeer wenselijk dat de politie hun relaas van de feiten geloofd. De reële reactie van de politie beantwoordt in sterke mate aan die verwachting: 91,6% van de respondenten die ooit melding deden bij de politie van bepaalde feiten geeft aan dat zij daar inderdaad ook geloofd werden.

3.4.2.2 “De politie luisterde naar mij”

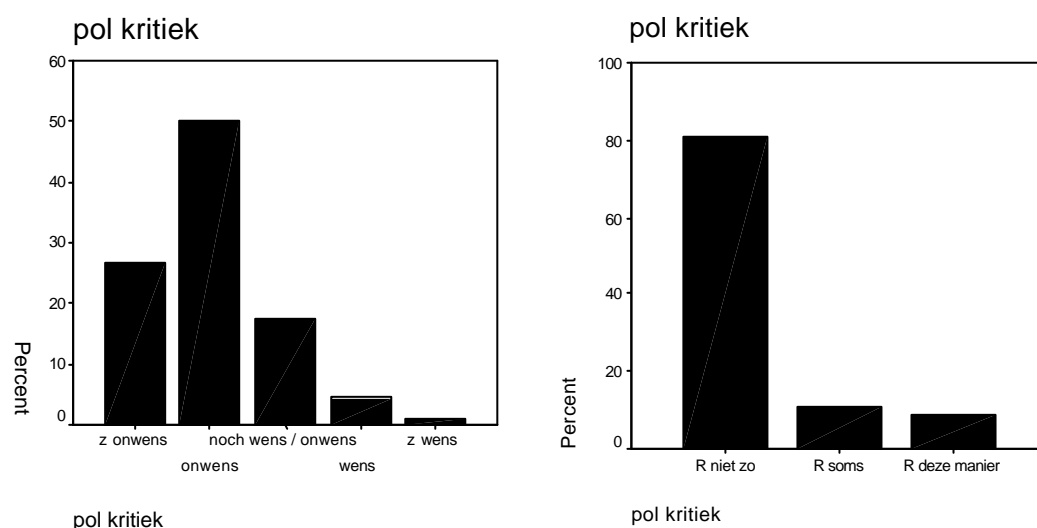
GRAFIEK 21

Deze grafieken vertonen een zeer gelijkaardig beeld met de vorige: 97% van de ondervraagden wenst dat de politie aandacht schenkt aan hun verhaal. Dit blijkt in 87,4% van de gevallen inderdaad ook het geval te zijn. Bij 8,4% van de respondenten gebeurde dit soms wel en soms niet, en bij 4% helemaal niet.

3.4.2.3 “De politie had kritiek op mij”

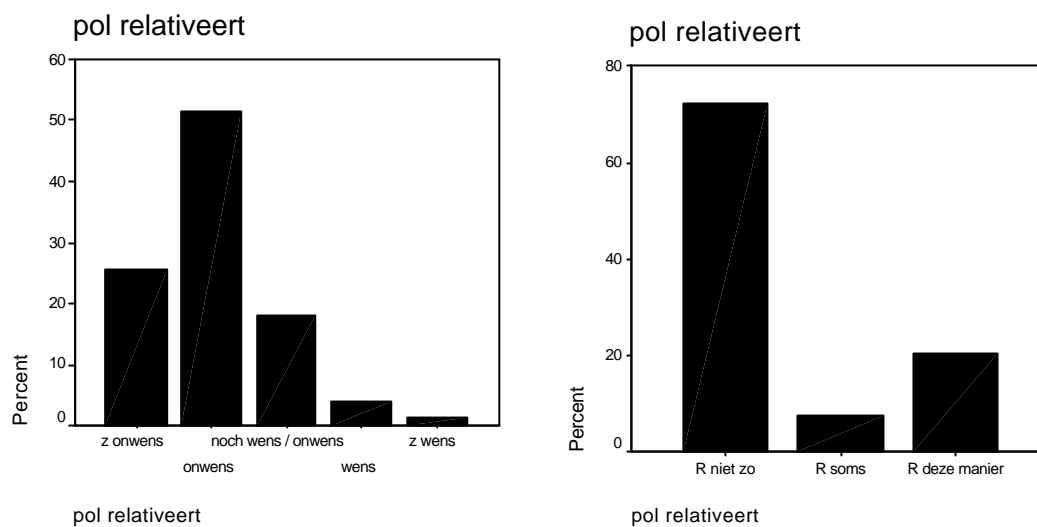
GRAFIEK 22

76,5% van de respondenten vindt het (zeer) onwenselijk dat de politie kritiek uit op hen. De tweede grafiek wijst uit dat de politie zich in maar liefst 81% van de gevallen inderdaad ook onthoudt van kritiek op de melders.

3.4.2.4 “De politie zegt dat wat ik meegemaakt heb niet zo erg is.”

GRAFIEK 23

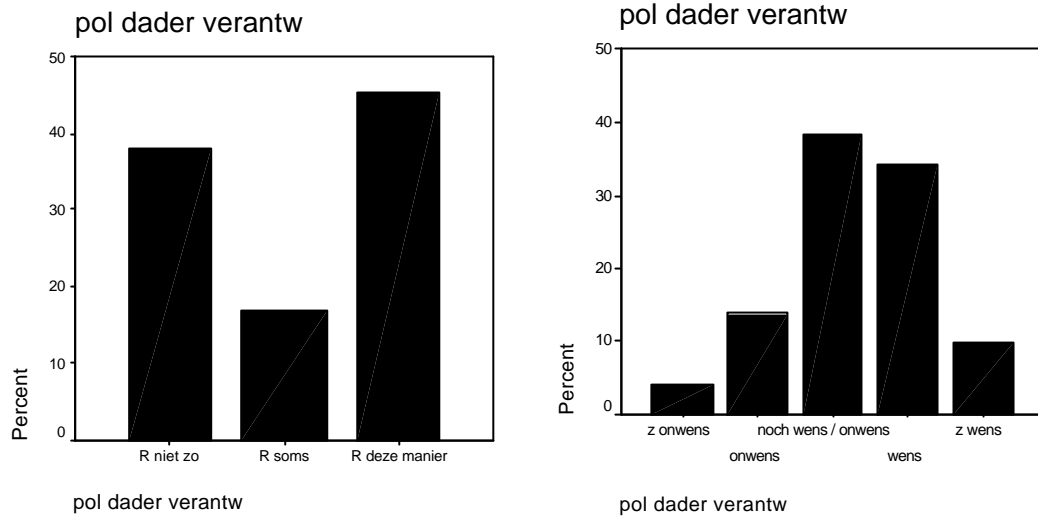

Bij 20,2 % van de meldingen gebeurt het nog dat de politie de klacht relativeert, terwijl slechts een goede 5% van de ondervraagden dit wenselijk vindt. Deze discrepantie kan nog klein genoemd worden. Bovendien bleek dat een aantal respondenten een relativering van hun klacht konden appreciëren omdat zij er een geruststellende dedramatisering in zagen, en niet zozeer een miskenning van hun slachtofferschap zoals dat bij het merendeel van de onderzoekspopulatie het geval was. Deze vaststelling verkleint het belang van de discrepantie nog eens.

3.4.3 REACTIES WAARBIJ DE GEWENSTE EN DE WERKELIJKE SITUATIE LICHT UITEENLOPEN

3.4.3.1 “De politie legde de verantwoordelijkheid bij de andere.”

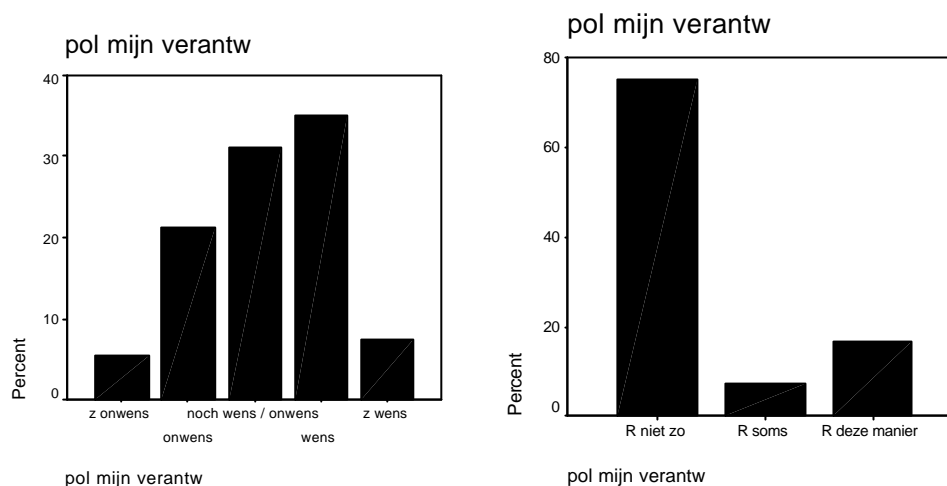
GRAFIEK 24

Rond deze reactie heerst er duidelijk verdeeldheid. De grootste groep, 44%, acht het (zeer) wenselijk dat de politie de verantwoordelijkheid voor het geweld toeschrijft aan de dader. 18% vindt dit juist (zeer) onwenselijk, en een grote groep van zo'n 38% weet het niet goed. De werkelijke reacties van de politie blijken in dezelfde zin verdeeld te zijn. Al is het zo dat de meest voorkomende reactie van de politie inderdaad de door de meeste respondenten gewenste is, nl. in 43,9% van de gevallen, komt de ongewenste reactie toch nog in 37,9% van de gevallen voor.

3.4.3.2 “De politie wijst mij op mijn medeverantwoordelijkheid in hetgeen er gebeurd is.”

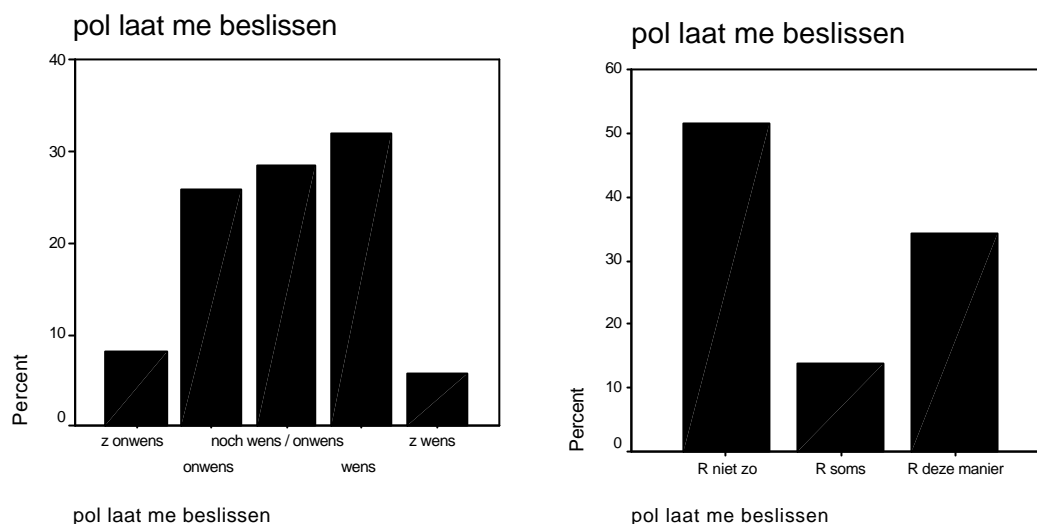
GRAFIEK 25

Dit is een enigszins onverwacht resultaat : maar liefst 42% van de ondervraagden vindt het wenselijk of zelfs zeer wenselijk dat de politie hen bij melding (ook) wijst op hun eigen verantwoordelijkheid in wat er gebeurd is. De onderzoekers interpreteren deze cijfers als een uiting van een zeker rechtvaardigheidsgevoel in de zin van: “als ik werkelijk zelf een aandeel heb in de feiten die mij overkomen zijn, dan is het de taak van de politie om mij daarop te wijzen”. Uit de formulering van de reactie kan immers niets opgemaakt worden over het wel of niet gegrond zijn van het wijzen op de (mede)verantwoordelijkheid van de persoon die de melding doet. Wellicht hebben vele ondervraagden impliciet aangenomen dat die grond zou bestaan toen zij de vraag naar wenselijkheid beantwoordden, zoals bv. in het geval van een diefstal uit een wagen waarvan de deuren niet op slot zijn. Bij de politie lijkt dan weer vooral het bewustzijn doorgedrongen dat zij secundaire victimisatie door het onterecht verantwoordelijk stellen van het slachtoffer dient te vermijden. Bij maar liefst 75% van de meldingen legt de politie immers niet de verantwoordelijkheid bij het slachtoffer, bij 17% gebeurt dit wel. In elk geval blijft het wel of niet gegrond zijn van deze reactie buiten beschouwing in de vraagstelling, wat dus ruimte laat voor uiteenlopende interpretaties en waarmee rekening dient gehouden te worden als men deze resultaten beoordeelt.

3.4.3.3 “De politie laat me zelf beslissen wat er moet gebeuren.”

GRAFIEK 26

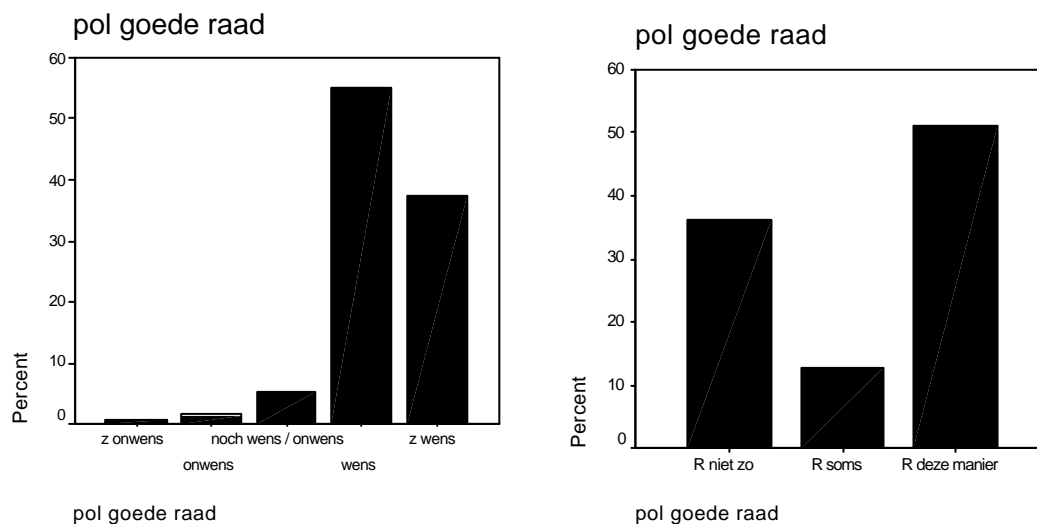

De onderzoeksgroep is totaal verdeeld over de wenselijkheid van deze reactie: 33,9% vindt haar (zeer) onwenselijk, 37,6% (zeer) wenselijk, en 28,5% is onbeslist. Bij een dergelijke ‘onbesliste’ score kan men bezwaarlijk van ernstige discrepanties spreken. Toch verkiest een kleine meerderheid om te kunnen beslissen wat er moet gebeuren, en is dit in de realiteit meestal niet het geval.

3.4.4 REACTIES WAARBIJ DE GEWENSTE EN DE WERKELIJKE SITUATIE STERK UITEENLOPEN

3.4.4.1 “De politie geeft mij goede raad.”

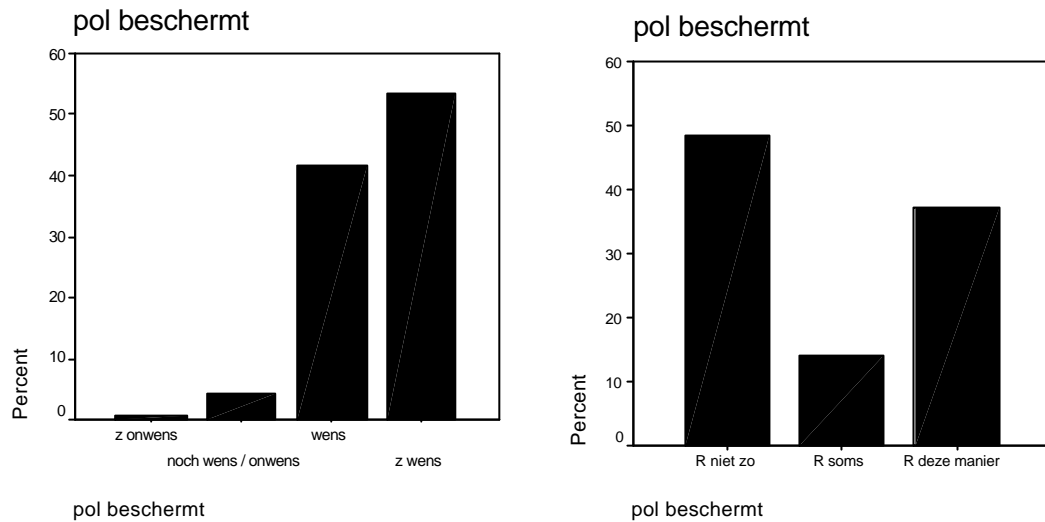
GRAFIEK 27

Een massieve meerderheid wenst nuttig advies te krijgen van de politie m.b.t. hun klacht. Toch gebeurt dit niet in zo'n 36% van de gevallen - een situatie die door bijna niemand gewenst wordt.

3.4.4.2 “De politie beschermt mij.”

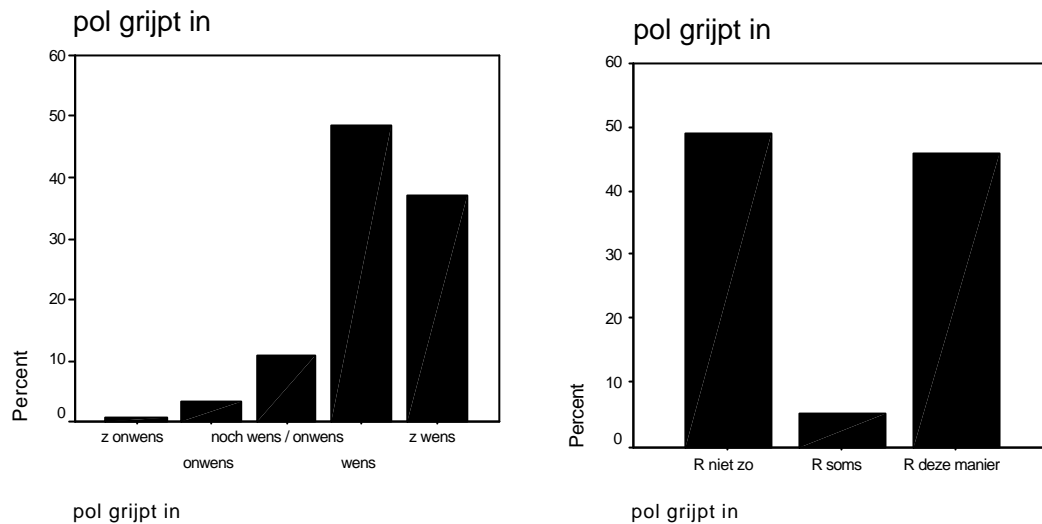
GRAFIEK 28

Bijna iedereen vindt politiebescherming wenselijk wanneer men een melding gedaan heeft. Toch geven de ondervraagden aan dat er in slechts in 37% van de gevallen sprake was van politiebescherming, en in 14% van de gevallen soms wel en soms niet.

3.4.4.3 “De politie grijpt zelf in”

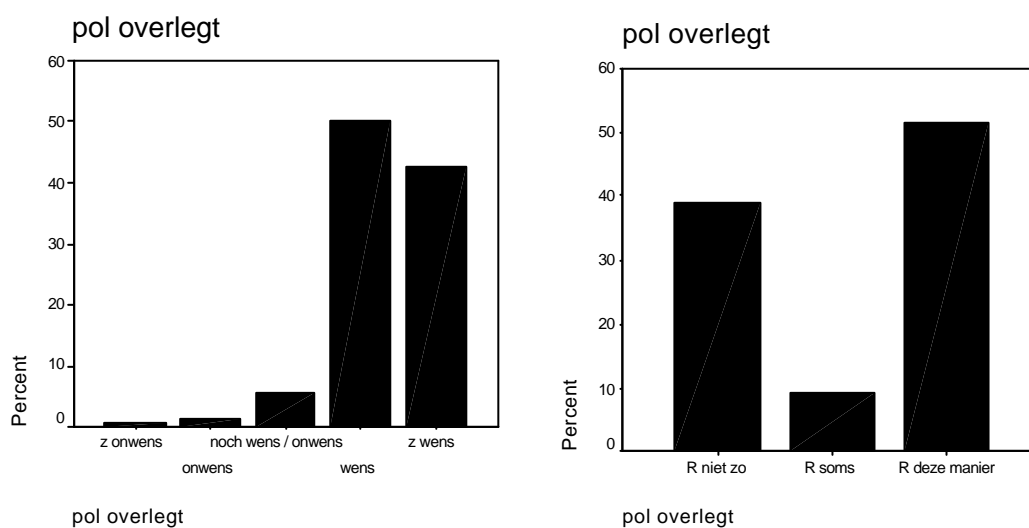
GRAFIEK 29

Zo'n 85% van de ondervraagden acht het wenselijk dat de politie zelf actie onderneemt naar aanleiding van de klacht of melding. In contrast hiermee blijft dit politie-optreden in 49% van de gevallen achterwege. Er dient hier nogmaals op gewezen te worden dat de gegrondheid van de klacht en van de interventie hier buiten beschouwing blijven.

3.4.4.4 “De politie overlegt met mij wat te doen.”

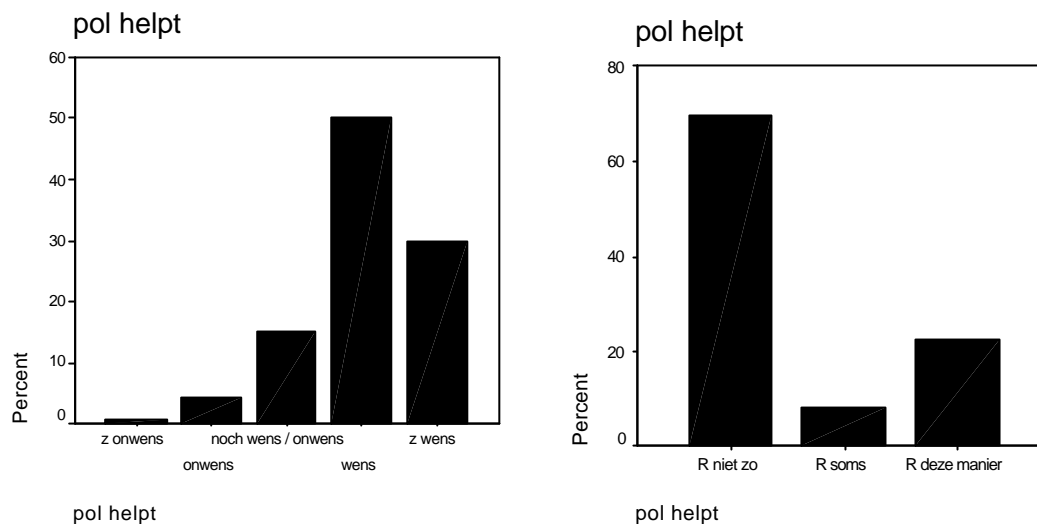
GRAFIEK 30

Dit beeld lijkt weer sterk op de voorgaande. Waar 93% van de respondenten overleg wens met de politie, komt zulks in de realiteit in 39% van de gevallen niet aan bod.

3.4.4.5 “De politie helpt mij om zelf iets te doen”

GRAFIEK 31

80% van de onderzoekspopulatie vindt het wenselijk dat de politie hen helpt om zelf acties te ondernemen, terwijl een goede 15% hierover twijfelt. In de realiteit lijkt het maar in een goede 22% van de gevallen voor te komen dat de politie dit soort hulp inderdaad biedt.

3.5 TEVREDENHEID OVER INTERVENTIES

Slachtoffers van geweld zullen – indien de feiten ernstig genoeg zijn – hulp en steun gaan zoeken bij verschillende instanties. Ook dit kan bekeken worden als een vorm van meldingsgedrag. In dit deel wordt besproken in welke van de volgende richtingen de ondervraagden die hulp gaan zoeken: bij de hulpverlening, in het eigen sociale netwerk, of bij de politie. Uiteraard sluiten deze keuzen elkaar niet uit. De tevredenheid van de ondervraagden over de interventies vanuit deze drie hoeken zal eveneens besproken worden, zodat een vergelijking mogelijk wordt – rekening houdend met de specificiteiten van de drie instanties.

Aan de ondervraagden die meedeelden dat zij minstens een vorm van geweld meegemaakt hebben, werd gevraagd of zij met iemand gepraat hadden over het gebeurde, met wie dat was en ook wat hun tevredenheid was over de interventie van deze perso(o)n(en). Andermaal geldt hier dat behoudens frequentietabellen statistische analyses achterwege moeten blijven wegens de al te kleine cijfers waarmee gewerkt moet worden. Dit geldt des te meer omdat het verband met de aard van de feiten niet is behouden in de verwerking.

3.5.1 INTERVENTIES VANUIT DE HULPVERLENING

TABEL 145: BEROEP OP HULPVERLENING: FREQUENTIES

V27 Hebt u met iemand uit de hulpverlening gepraat over wat er gebeurd is?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 ja	38	14,4	20,1	20,1
	0 neen	151	57,2	79,9	100,0
	Total	189	71,6	100,0	
Missing	System	75	28,4		
Total		264	100,0		

Een vijfde van de respondenten met geweldervaringen doet beroep op de hulpverlening. Het vaakst gaat men ten rade bij artsen, psychologen en psychiaters. De categorie 'andere' omvat in twee gevallen een collega en in één geval een maatschappelijk assistent.

TABEL 146: FREQUENTIES PER TYPE HULPVERLENER

Met welke hulpverlener hebt u gepraat?	FREQ.
huisarts of andere arts	18
psycholoog of psychiater	17
dienst slachtofferhulp	7
advocaat of juridisch raadgever	12
andere	5

TABEL 147: EFFECTIVITEIT VAN DE HULPVERLENING

V29 Heeft hulpverlening geholpen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 geholpen	27	10,2	71,1	71,1
	2 maakt ns uit	8	3,0	21,1	92,1
	3 erger	3	1,1	7,9	100,0
	Total	38	14,4	100,0	
Missing	System	226	85,6		
Total		264	100,0		

Voor 71% van de gebruikers heeft de interventie vanuit de hulpverlening inderdaad een verbetering van hun situatie betekend. Voor drie personen leidde de hulpverlening integendeel tot een verergering van de toestand.

3.5.2 INTERVENTIES VANUIT DE SOCIALE OMGEVING

TABEL 148: BEROEP OP DE SOCIALE OMGEVING: FREQUENTIES

V30 Hebt u met iemand uit uw persoonlijke omgeving gepraat over wat er gebeurd is?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0 neen	19	7,2	10,1	10,1
	1 ja	170	64,4	89,9	100,0
	Total	189	71,6	100,0	
Missing	System	75	28,4		
Total		264	100,0		

Maar liefst 170 personen of 90% van de ondervraagden die geweld meemaakten, praten hierover met mensen uit hun eigen sociaal netwerk. Het is duidelijk dat dit de eerste toevlucht is in geval van geweldervaringen.

TABEL 149: FREQUENTIES PER LID VAN HET NETWERK

Met wie uit uw omgeving hebt u gepraat?	FREQ.
partner	74
familie lid	130
vriend	122
kennis	38
buur	26
andere	10

TABEL 150: EFFECTIVITEIT VAN DE SOCIALE OMGEVING

V32 Hebben de reacties uit uw sociale omgeving geholpen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 geholpen	117	44,3	74,1	74,1
	2 maakt ns uit	40	15,2	25,3	99,4
	3 erger	1	,4	,6	100,0
	Total	158	59,8	100,0	
Missing	8 weet niet	8	3,0		
	9 geen antw	5	1,9		
	System	93	35,2		
	Total	106	40,2		
Total		264	100,0		

Volgens deze tabel zijn de interventies vanuit de sociale omgeving de meest effectieve: maar liefst 74% procent van degenen die antwoordden op deze vraag voelt zich erdoor geholpen, en slechts voor 1 persoon verergerde de situatie.

3.5.3 INTERVENTIES VANUIT DE POLITIE

TABEL 151: EFFECTIVITEIT VAN DE POLITIE-INTERVENTIES

V36 Hebben de reacties van de politie geholpen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 geholpen	47	17,8	51,1	51,1
	2 maakt ns uit	40	15,2	43,5	94,6
	3 erger	5	1,9	5,4	100,0
	Total	92	34,8	100,0	
Missing	9 geen antw	3	1,1		
	System	169	64,0		
	Total	172	65,2		
Total		264	100,0		

Deze effectiviteitscijfers van de politie ogen minder fraai dan die van de hulpverlening en het eigen sociaal netwerk. Natuurlijk moet men hierbij ook voor ogen houden dat de politie ook een andere opdracht heeft dan de hulpverlening en zich op een andere manier verhoudt tot de klager dan diens familie en vrienden. Als men er rekening mee houdt dat een (waarschijnlijk) groot deel van de interventies draaien om zaken die nooit opgelost (kunnen) worden of om formele aangiften noodzakelijk voor de verzekering, wordt het grote aandeel van de 'maakt niets uit'-stemmen een stuk begrijpelijker. Om een beter inzicht te krijgen in het waarom

achter deze effectiviteitscijfers zou men de motieven waarmee mensen meldingen doen ermee in verband moeten brengen. In dit geval is dit eerder zinloos omwille van de te lage cijfers.

TABEL 152: TEVREDENHEID OVER POLITIE-INTERVENTIES

V38 Mate van tevredenheid over de politie-interventie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 zeer tevr	11	4,2	11,8	11,8
	2 tevr	42	15,9	45,2	57,0
	3 noch tevr / ontevr	24	9,1	25,8	82,8
	4 ontevr	7	2,7	7,5	90,3
	5 zeer ontevr	9	3,4	9,7	100,0
	Total	93	35,2	100,0	
Missing	9 geen antw	2	,8		
	System	169	64,0		
	Total	171	64,8		
Total		264	100,0		

Deze cijfers betreffen de politie-interventies naar aanleiding van het meest recente of het ernstigste gewelddadige incident dat een respondent meemaakte. Al is de meerderheid van de gebruikers van politiediensten duidelijk tevreden, toch is er ook nog 17,2% die ontevreden tot zeer ontevreden is.

TABEL 153: TEVREDENHEID OVER HET RECENTSTE CONTACT MET DE POLITIE

V40 Tevredenheid over het laatste contact met de politie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1 zeer tevr	66	25,0	29,6	29,6
	2 tevr	83	31,4	37,2	66,8
	3 noch tevr / ontevr	40	15,2	17,9	84,8
	4 ontevr	19	7,2	8,5	93,3
	5 zeer ontevr	15	5,7	6,7	100,0
	Total	223	84,5	100,0	
Missing	9 geen antw	41	15,5		
Total		264	100,0		

Deze cijfers betreffen de tevredenheid over het laatste contact dat men had met de politie. Dit contact kan erg verscheiden zijn naar aard en aanleiding: het kan gaan van verkeersboetes over getuigenissen tot een losse informele babbel. Als we deze tabel vergelijken met de voorgaande, dan valt op dat de cijfers hier wat gunstiger zijn voor de politie, maar dat de algemene tendens eigenlijk dezelfde is.

HOOFDSTUK 4: CULTUREL(S) ET VIOLENCE(S) AU PLURIEL

Les différences et les similitudes mesurées précédemment à l'égard des violences et conjointement aux services de police, ne sont pas le simple miroir de l'expérience vécue des faits de criminalité, de délinquance et de porter plainte. Elles tiennent aussi aux manières propres à chaque individu ou groupe d'individus à élaborer une vision, un ensemble de représentations, qui ait du sens dans son univers, au sein des rapports sociaux qui régissent son quotidien. En d'autres termes, les "Dires" sur la violence ne sont pas indépendants de notre identité culturelle et des rapports sociaux dans lesquels ils sont inscrits.

C'est ici le postulat de cette partie de notre recherche.

Introduire la dimension culturelle dans une enquête quantitative n'est pas une démarche déontologiquement aisée. Elle peut très vite être un prétexte aux dérives et notamment celles prêtant aux anathèmes et aux caricatures, celles d'une stigmatisation d'individus ou groupe d'individus. Ce qu'il est difficile de mesurer aujourd'hui, ce n'est pas tant le fait que l'image, celle de la représentation des violences et de leur vécu.

Il faut d'abord "dialoguer" avec la statistique. En d'autres termes, ne pas chercher la causalité automatique. Il s'agit donc d'aborder la question d'une autre manière et se concentrer, non pas tant sur le contenu des représentations, – celles-ci variant avec les sensibilités de chacun des groupes – mais davantage sur son approbation ou non. Quelles attitudes avons-nous à l'encontre des représentations de violences en affinités avec notre propre identité culturelle ? Aussi tenterons-nous une première réponse à l'aune des trois sous-groupes identifiés par l'analyse qualitative, à savoir, les «allochtones», les «jeunes», les «femmes». La réponse est claire.

Il y a un "rejet" catégorique sur toutes les perceptions de violences. Aucune d'entre elles n'est le sujet d'une «approbation» au delà du cinquante / cinquante. Encore faut-il nuancer ce constat. Il s'agira d'un premier point de réflexion (1.2) sur cette partie de notre étude.

Ensuite, nous tenterons d'apporter une réflexion plus complexe à une possible "personnalité" se profilant dans ce champ des représentations en nous aidant des notions de "risque" (point 1.3.1) et de "proxémie" (point 1.3.2).

Enfin, nous aurons la (ou l'im-) pertinence de mettre en rapport ces orientations nouvelles de violences "perçues" avec les violences "vécues" (point 1.4). La même démarche sera répétée sur le questionnement concernant la démarche d'aller porter plainte à la police (point 1.5).

Mais d'abord, d'un premier survol (point 1.1), rappelons brièvement l'identité de nos trois sous-groupes et le questionnement identitaire nécessaire à leur appréhension.

4.1 REGARDS CROISES SUR L'IDENTITAIRE ET LA VIOLENCE AU PLURIEL

4.1.1 DE L'IDENTITE A L'IDENTIFICATION

L'« identité » est la "visibilité essentielle" de notre population étudiée. Cette "essence" se compose de variables "simples" : l'âge, le sexe, la nationalité, ..., mais aussi plus "complexes", ainsi que la structure familiale (l'état civil, le nombre d'enfants, ...), le capital culturel (dont le niveau scolaire acquis) et le capital économique (le statut professionnel, le revenu familial, etc.).

Ce que nous appellerons l'« identification », est le processus contribuant à la construction des identités, empruntant à différents cadres cognitifs à travers lesquels opèrent les perceptions et les représentations sur notre société. L'identité culturelle porte ainsi la marque des rapports sociaux tels que nous les vivons, en l'occurrence, sexués, intergénérationnels et allochtones. En ce sens, elle est aussi un cheminement parsemé de violences.

Mais que tirer de l'envers de ce constat ?

On parle de plus en plus d'une jeunesse avec ses propres socialités en mal d'être social (déficit d'éducation scolaire et parentale) avec pour "dommages collatéraux" l'émergence d'une délinquance juvénile (les vols simples, les faits de mœurs de mineurs à l'encontre de mineurs, ...), à un âge de plus en plus précoce et sans limites ("pour le *fun*"). La liste est longue et ne fait pas partie de cette recherche. Mais plusieurs études scientifiques récentes font référence aux "nouveaux faibles" – pas tant dans leur rapport aux conditions sociales et matérielles, mais davantage dans l'adéquation aux (re) productions des systèmes symboliques. Dans cette catégorisation sont également intégrés les « femmes » et les « allochtones ».

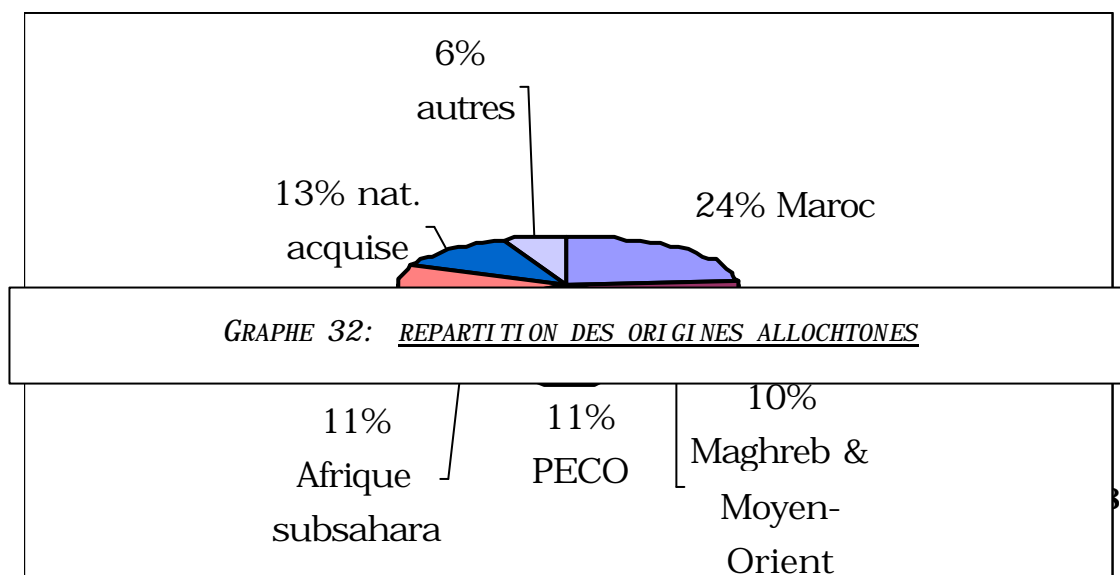
Et l' avers de ce constat n'est pas moins qu'un déploiement de la violence au pluriel ... ne serait-ce que dans ces représentations.

4.1.2 L'IDENTITE DES GROUPES "CIBLES"

En deçà de différents identitaires "majeurs" (par exemple, l'importance du nombre de célibataires chez les jeunes, etc.), il faut souligner ici quelques particularités sur un mode "mineur".

4.1.2.1 Le sous -groupe « allochtones »

Le sous-groupe "allochtones" reflètent une certaine proportionnalité dans sa représentativité sexuée (50 %, 50 %), des plus de 25 ans (69%) de son état civil et de son origine nationale et ethnique (on retrouve le poids des communautés marocaine – 24 %, turque – 10 % - et indo-pakistanaise – celle-ci au sein des 15 % d'Asie, mais également une grande diversité culturelle (voir tableau 1.1). En deçà des moyennes, on retrouve son niveau scolaire, son revenu familial et son taux au chômage (13,6 %). En termes d'emploi, la distribution s'équilibre entre secteurs d'activités avec notamment, une "bonne présence" dans l'industrie qui se reflète par le nombre d'ouvriers. Enfin, il est à noter l'importance relative des "sans réponses" sur les questions concernant la profession et les revenus.

Dans cette partie du travail, ce groupe "allochtones" a été ainsi amené à se prononcer sur différentes thématiques concernant les violences intra-familiales (parents / enfants) et sexuelles (abus sexuel / domination masculine), mais également sur le recours aux violences par soi même (l'agressivité, se faire respecter, etc.). La personnalité est également abordée, oscillant entre l'autonomie individuelle (l'estime de soi, de son apparence, de son entourage, ...) et l'hétéronomie du groupe ethnique (le quartier "territoire", l'importance accordée à la même origine ethnique). Une attention particulière a été avancée concernant le racisme en société et dans son rapport à l'institutionnel notamment avec la police.

4.1.2.2 Le sous -groupe « jeunes »

En deçà de leur célibat important (95,5 %) corrélé à leur âge (par définition, leur catégorisation les situait dans les moins de 25 ans), la plupart d'entre eux cohabitent toujours avec leurs parents ou en situation toujours d'étudiant avec leur propre chambre souvent en communautaire. A défaut d'une connaissance sur leur capital économique (ils ne travaillent pas et ne savent pas répondre pour la plupart d'entre eux à la question du revenu familial), leur capital scolaire acquis est globalement élevé.

Ici également, ce groupe a été amené à se prononcer en rapport à leurs propres logiques (l'estime de soi, l'apparence, ...), mais aussi de leurs perceptions quant aux normes institutionnelles (civisme, école, police, etc.). Les violences discutées ont été celles liées aux thématiques d'une délinquance juvénile (l'agressivité nécessaire, le phénomène des bandes, les relations – sexuelles - entre garçons et filles, ...) et les faits imputables aux médias.

4.1.2.3 Le sous -groupe "femmes"

L'identité du groupe se spécifie par une structure familiale où le "divorce et la séparation" diffère des autres groupes par une importance relative. Aussi peut-on observer l'absence d'enfants (pour 41,1 % d'entre elles) et la prédominance de la famille composant avec un aîné et un cadet. Il s'agit bien du groupe ayant le capital économique le plus élevé tant en terme de scolarité acquise que de revenu familial.

Les questions ont largement abordées les violences sexuelles au côté de celles relevant du *corpus* commun.

REFERENTS STATISTIQUES

GRAPHE 33: LA STRUCTURE FAMILIALE

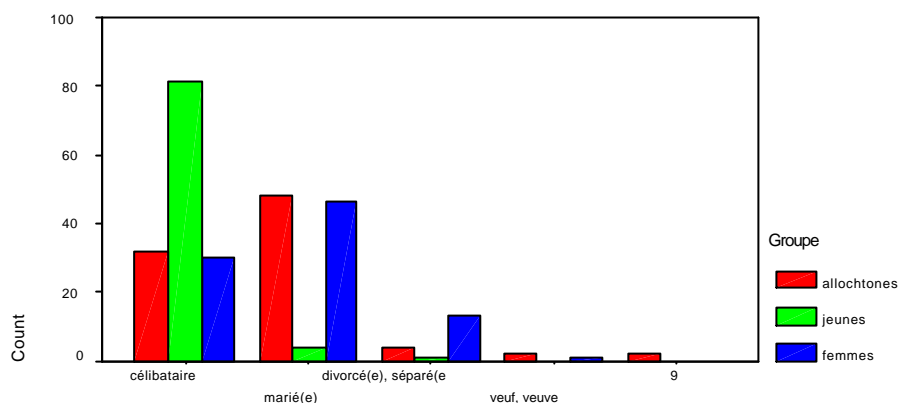

Tableau 1.3:

Etat civil	Allochtones n=88	Jeunes n=86	Femmes n=90
Nbre d'enfants / famille			
aucun	45,5 %	95,5 %	41,1 %
1 enfant	17,0 %	2,3 %	16,7 %
2 enfants	19,3 %	2,3 %	27,8 %
3 enfants	12,5 %	–	7,8 %
4 et +	5,7 %	–	6,6 %

Tableau 1.4: capital scolaire

Niveau scolaire acquis	Allochtones n=88	Jeunes n=86	Femmes n=90
aucun	5,7 %	1,2 %	1,1 %
ens. primaire	14,8 %	8,1 %	2,2 %
ens. secondaire inf. et autres*	9,1 % 13,6 %	10,5 % 7,0 %	3,3 % 10,0 %
ens. secondaire sup. et autres*	8,0 % 19,3 %	22,1 % 27,3 %	7,8 % 21,1 %
ens. universitaire	19,3 %	18,6 %	34,4 %

et autres**	9,1 %	3,5 %	20,0 %
--------------------	-------	-------	--------

professionnel et technique* enseignement supérieur non universitaire**

Rmq. : les sans. rép. n'ont pas été pris en considération

Tableau 1.5 : Capital économique

Situation prof.	Allochtones n=88	Jeunes n=86	Femmes n=90
emploi	44,3 %	27,9 %	66,7 %
<u>secteurs d'activités</u>			
- agriculture	3,4 %	1,2 %	2,2 %
- industrie	12,5 %	2,3 %	7,8 %
- services	15,9 %	17,4 %	27,8 %
- autres	12,5 %	7,0 %	28,9 %
<u>statut prof.</u>			
- ouvrier(e)s	25,0 %	9,3 %	4,4 %
- employé(e)s	11,4 %	11,6 %	48,9 %
- indépendant(e)s	5,7 %	3,5 %	11,1 %
- autres	2,2 %	3,5 %	2,2 %
au foyer	12,5 %	1,2 %	14,4 %
chômeur ou demandeur d'emploi	13,6 %	10,5 %	8,9 %
situations particulières*	4,5 %	1,2 %	3,3 %
autres	23,9 %	60,5 %	4,4 %

Congé de maladie, invalide, pensionné*

Rmq. : les non répondants n'ont pas été pris en considération.

Revenu familial / mois (bef)	Allochtones n=88	Jeunes n=86	Femmes n=90
50.000 <	31,8 %	21,0 %	23,3 %
50.000 < 100.000	29,6 %	12,7 %	34,6 %
100.000 >	14,8 %	4,7 %	36,6 %
sans rép.	23,8 %	61,6 %	5,5 %

4.2 SENSIBILITE(S) CULTURELLE(S)

Toutes ces variables signifiantes au regard des sensibilités culturelles de chacun des sous-groupes, ont-elles une quelconque “reliance” avec les violences en tant que comportements et attitudes, mais aussi et davantage, au niveau des perceptions et des représentations?

4.2.1 LE REJET DES “VIOLENCES” ET “INCIVILITES”¹²

Par le biais de la méthode dite des nuées dynamiques, nous avons pu établir une catégorisation non pas fondée sur le contenu même des 33 variables, mais sur la distribution de l'approbation ou non de celles-ci. La nuance a son importance puisqu'elle permet la

¹² Par “incivilités”, nous intégrons toutes les variables qui n'ont pas trait directement aux violences mais dont la prise en considération influe les perceptions sur la violence. Si elles n'ont pas nécessairement un caractère “infractionnel”, elles contribuent à remettre en cause “l'idée de l'existence d'un ‘monde commun’, [...] l'idée qu'il y a une vie collective possible, fondée sur l'échange, la communication, le respect mutuel”. Dans cette perspective, elles intègrent des affinités électives aux représentations sociales des violences. “Plus d'incivilités, c'est plus de sentiment d'insécurité, plus de défiance à l'égard des institutions et, à terme, plus de délinquance et de violence”. Sébastien Roché, Tolérance zéro? Incivilités et insécurité, Odile Jacob, 2002; La Délinquance des jeunes. Les 13-19 ans racontent leurs délits, Seuil, 2001.

comparaison quelque soit le contenu de la variable qui lui est en affinité avec les sensibilités culturelles propres à chacun des sous-groupes.

Aussi, derrière un «rejet» catégorique des variables expressives d’une violence au pluriel, obtient-on des nuances quant à l’attitude d’approbation ou de désapprobation de chacune d’entre elles. Sans trop forcer l’analyse statistique, on peut distinguer quatre formes de «rejet» que nous appellerons le rejet «sans équivoque», le rejet «moins (re-) marqué», le rejet «mitigé» et le rejet «(et son) non-dit».

Tableau 2.1 :

V21 N=264	“désaccord”	“accord”	“ne se prononce pas”
Rejet “sans équivoque”	87 %	7 %	6 %
Rejet “moins (re -) marqué”	70 %	22 %	8 %
Rejet “mitigé”	49 %	45 %	6 %
Rejet et son “non – dit”	50 %	30 %	20 %

4.2.1.1 Un “rejet sans équivoque”

Comme son appellation laisse à suggérer, les taux de rejet oscillent à une moyenne élevé (de l’ordre des 87 %) et au-delà pour certaines d’entre elles. L’approbation est faible et les non réponses résiduels. Le positionnement est clair et il s’appuie essentiellement sur les variables attenantes aux violences sexuelles et aux sensibilités des femmes à cet égard. Les

questions concernant davantage le civisme (*versus* les incivilités violentes) provoquent une même attitude. Pour les « allochtones », les variables pivots de cette attitude sont « le recours à la violence ».

Variables groupes « allochtones », « jeunes » et « femmes »

V21_5 « ceux qui ne sont pas du quartier n'ont rien à faire ici – il vaut mieux pour eux d'aller ailleurs »

Variables groupes « jeunes » et « femmes »

V21_2 « j'admire les gens riches, peu importe comment ils sont devenus riches »

Variables groupe « allochtones »

V21_9 « le recours à la violence permet de se faire respecter »

V21_17 « c'est bien de posséder une arme »

Variables groupe « jeunes »

V21_11 « les jeunes hommes sont violents »

V21_14 « voler n'est pas une violence »

Variables groupe « femmes »

V21_7 « les parents peuvent frapper les enfants pour leur apprendre à se conduire correctement »

V21_8 « il arrive que la femme pousse son mari à la battre »

V21_11 « certaines femmes méritent d'être abusées sexuellement »

V21_12 « si une personne a été abusée sexuellement, c'est qu'elle a été provocante »

V21_13 « c'est une bonne chose que le viol au sein du mariage soit condamnable »

V21_14 « la violence est autorisée quand il n'y a pas d'alternative ou lorsqu'il n'y a aucun autre moyen pour aboutir à quelque chose »

4.2.1.2 Un «rejet moins (re-)marqué

La distribution d'un désaccord est ici moins prononcée, moins marquée mais aussi remarquée. Ici, une première distinction est qu'il s'agit des variables avancées auprès des « allochtones » et des « jeunes ». Pour les premiers, il s'agit toujours d'un refus du « recours à la violence et à l'agressivité », mais également d'une attention particulière à l' « incivisme ». Pour les seconds, le rejet porte davantage sur les violences juvéniles (des jeunes, des jeunes hommes, de leur agressivité, etc.) dans un rapport à ... l'école et aux jeunes filles. L'attitude de rejet reste prédéterminante même avec une nuance.

<p><u>Variables groupes « allochtones », « jeunes » et « femmes »</u></p> <p>V21_6 « si quelqu'un ne me respecte pas, je deviens agressif »</p>
<p><u>Variables groupes « allochtones » et « jeunes »</u></p> <p>V21_7 « les parents peuvent frapper les enfants pour leur apprendre à se conduire correctement »</p>
<p><u>Variables groupes « allochtones »</u></p> <p>V21_2 « j'admire les gens riches, peu importe comment ils sont devenus riches »</p> <p>V21_3 « je trouve important de savoir ce que pensent sur moi les personnes de même origine ethnique »</p> <p>V21_4 « mon apparence, c'est une manière de montrer qui je suis vraiment »</p> <p>V21_8 « le recours à la violence est parfois une nécessité »</p> <p>V21_13 « en tant qu'étranger, nous ne pouvons pas compter sur la police »</p> <p>V21_14 « voler n'est pas une violence »</p> <p>V21_16 « c'est normal pour quelqu'un qui ne réussit pas à obtenir un travail sérieux de dévier vers la criminalité »</p>
<p><u>Variables groupes « jeunes »</u></p> <p>V21_8 « toucher une fille sans le demander n'est pas un fait trop grave »</p> <p>V21_10 « les jeunes sont violents »</p> <p>V21_13 « l'école est un milieu où les jeunes apprennent à être violents »</p>

4.2.1.3 Un rejet “mitigé”

La position est ici plus ambiguë, plus mitigée entre une approbation qui se prononce ouvertement à chacune des propositions, et une désapprobation qui ne fait pas unanimité. Elle énonce essentiellement la position des variables du groupe « jeunes » et ce, concernant l’ “estime de soi” (auquel il faut référer des conduites qui en découlent). Une variable nécessite un commentaire concernant la télévision, d’autant que l’on sait que les jeunes lui consacrent la moitié de leur temps libre, que le système des médias télévisés est la machine de propagation d’images symboliques par excellence. Son influence sur notre représentation du monde est indéniable. Le même arrêt se justifie concernant la question de l’insécurité préoccupante pour les « allochtones ». Les variables reflètent davantage celles énoncées auprès des « jeunes ».

Variables groupes « jeunes » et « femmes »

V21_4 « mon apparence, c’est une manière de montrer qui je suis vraiment »

Variables groupe « allochtone »

V21_15 « aujourd’hui, il y a trop d’insécurité pour laisser les enfants aller seuls à l’école »

Variables groupe « jeunes »

V21_3 « je trouve important de savoir ce que pensent sur moi les personnes du même âge que moi »

V21_12 « la télévision rend parfois les jeunes violents »

21_15 « être agressif est parfois une nécessité »

4.2.1.4 Un rejet “non-dit”

L’approbation et la désapprobation s’équilibrent ici à nouveau mais avec le poids des non-réponses sur le premier. Ce refuge dans le “non-dit” trouve diverses formes d’hésitations soit par le déni (de collaborer avec la police concernant des relations personnelles), soit par la méconnaissance (notamment concernant l’abus sexuel et la domination masculine en rapport au viol, le nombre de femmes abusées sexuellement), ou soit encore par l’aspect *tabou* d’une thématique bien précise du racisme. Les variables ici sont avant tout celles adressées aux « allochtones » et aux « femmes ».

<p><u>Variables groupes « allochtones », « jeunes » et « femmes »</u></p> <p>V21_1 « je ne donnerai pas de renseignements à la police sur quelqu'un que je connais »</p> <p><u>Variables groupe « allochtones »</u></p> <p>V21_10 « quand il y a un viol, il s'agit davantage d'abus sexuel que de domination masculine »</p> <p>V21_11 « la police adopte souvent des attitudes racistes »</p> <p>V21_12 « en tant qu'étranger, nous ne pouvons pas compter sur la police »</p> <p><u>Variables groupe « jeunes »</u></p> <p>V21_9 « les bandes de jeunes développent un climat malsain »</p> <p><u>Variables groupe « femmes »</u></p> <p>V21_3 « je trouve important de savoir ce que pensent sur moi les personnes de mon entourage »</p> <p>V21_9 « seulement un petit nombre de femmes sont abusés sexuellement »</p> <p>V21_10 « quand il y a un viol, il s'agit davantage d'abus sexuel que de domination masculine »</p>

4.2.2 LES SOUS-GROUPES CLASSIFIES

En parallèle de ces attitudes de “rejet”, nous avons voulu spécifier celles-ci par sous-groupes et recourir aux méthodes de classification. La démarche est de chercher à constituer dans une des populations “allochtones”, “jeunes” et “femmes” des groupes homogènes d'individus définis par un certain nombre de critères ou variables. Afin de spécifier au mieux les “contre-courants” nous avons sélectionné les variables spécifiant aux mieux l'attitude rejet selon une matrice de corrélation sur le critère de Spearman.

4.2.2.1 Sensibilités culturelles et classes “allochtones”

Au sein du sous groupe des « allochtones » (N=88) quatre typologies peuvent être affinées. Celle du « fiduciaire » (n=17) qui contrairement à la mouvance dominante du rejet « allochtones » marque sa différence en affirmant “à tout prix” un recours à la violence face à la montée du racisme et de l'insécurité. L' « intégrateur » (n=12) (et non l'intégriste) qui met en avant l'importance du regard des gens pour en attirer ses faveurs et l'action contre le racisme comme suffisante aujourd'hui en Belgique. Ensuite, le plus petit groupe, celui des « insécures » (n=8) marquant ses préoccupations concernant l'insécurité à l'école et

concernant le recours à une arme ou non. Enfin, le type « médian » (n=41) puisqu'il rejoint la modélisation d'une désapprobation quasi unanime des variables sensibles aux violences.

Tableau 2.2 Final Cluster Centers

Variables	Cluster			
	1	2	3	4
V21_3 Importance gens pensent sur moi	9	1	1	0
V21_5 Ceux non quartier rien à faire ici	9	9	9	0
V21_7 Parents peuvent frapper enfants	1	9	0	0
V21_8 Recours violence=nécessité	1	0	9	0
V21_9 Recours violence=se faire respecter	1	0	9	9
V21_11 Racisme=agir suffisamment	1	0	1	0
V21_12 Racisme=attitudes police	1	9	0	0
V21_13 Etrangers=compter sur la police	1	9	0	0
V21_15 Insécurité=enfants aller seuls à l'école	1	9	0	0
V21_17 Arme=posséder pour se défendre	1	9	0	0

TABLEAU 1.1 - Matrice de corrélation rho de Spearman (groupe = allochtones, n = 88)

V21_1	V21_2	V21_3	V21_4	V21_5	V21_6	V21_7	V21_8	V21_9	V21_10	V21_11	V21_12	V21_13	V21_14	V21_15	V21_16	V21_17
1,000	,073	,157	,117	-,021	,237	,027	,132	,133	,159	-,097	,086	,016	,114	-,039	-,034	,114
	1,000	,164	,161	,122	,057	,160	,206	,130	,178	-,115	,046	,107	,241	,114	,191	,132
		1,000	,263	,169	,009	,293**	,334***	,235	,093	,149	-,032	,207	-,073	,036	,118	,249
			1,000	,146	-,041	,259	,092	,176	,198	-,081	,074	-,013	-,005	,014	-,061	,100
				1,000	,162	,173	,383**	,315**	-,051	-,099	,118	,114	,072	,184	,069	,194
					1,000	,061	,108	,267	,113	-,074	-,036	,153	,196	,045	,067	,277**
						1,000	,340**	,319**	,049	,097	,136	,258	-,016	,046	,081	,266
							1,000	,461**	,161	-,013	,186	,312**	,134	,057	,136	,297**
								1,000	,113	-,120	,002	,156	,063	,006	,139	,507**
									1,000	,144	,006	-,123	,077	,019	,036	,186
										1,000	-,022	-,144	-,184	-,275**	-,082	,070
											1,000	,380**	,137	,229	,141	,151
												1,000	,184	,228	,240	,218
													1,000	-,017	,041	-,002
														1,000	,153	,158
															1,000	,259
																1,000

**** Correlation is significant at the .01 level (2-tailed).**

4.2.2.2 Sensibilités culturelles et classes “jeunes”

Ici également, le groupe «jeunes » (N=84 & 2 *missing*) offre une typologie signifiante. Un premier type se dessine au travers d’une personnalité que nous nommerons d’ «agressif » (n=11) puisqu’il avoue son approbation vis à vis d’une agressivité nécessaire et notamment pour le respect de sa propre personne. Le second profil semble davantage un «défensif » (n=48), acceptant la collaboration avec la police (même à propos de connaissances), mais recourant aussi à l’agressivité si nécessaire. Enfin, la personnalité de l’ « anti-(ins-)titutionnel » (n=25) où le point saillant de sa position est celle des violences reconnues de l’école mais aussi des parents.

Tableau 2.4 Final Cluster Centers

Variables	Cluster		
	1	2	3
V21_1 Police=ne pas donner renseignements	1 9	1 0	9 0
V21_2 Admiration=gens riches	9 1	0 9	0 0
V21_5 Ceux non quartier=rien à faire ici	9 0	0 9	1 0
V21_6 Agressivité=non respect	0 0	0 0	9 9
V21_7 Parents peuvent frapper enfants	0 1	9 1	1 0
V21_9 Jeunes (bandes)=climat malsain			
V21_10 Jeunes=violents			
V21_11 Jeunes (hommes)=violents			
V21_13 Ecole=apprentissage violence			
V21_15 Agressivité=non respect			

TABLEAU 2.4 – Matrice de corrélations rho de Spearman (groupe = jeunes, n = 86)

V21_1	V21_2	V21_3	V21_4	V21_5	V21_6	V21_7	V21_8	V21_9	V21_10	V21_11	V21_12	V21_13	V21_14	V21_15
1,000	,309**	,092	,169	-,064	,046	,104	-,031	,081	-,047	,000	-,033	,098	,020	,175
	1,000	,141	-,011	-,028	,179	,173	-,036	,132	,229	,136	-,046	,145	-,137	,209
		1,000	,089	,014	,031	,126	-,271	-,178	,085	,145	-,033	-,006	-,115	,002
			1,000	-,013	,053	-,044	-,092	-,073	-,048	-,108	,110	,124	-,090	,111
				1,000	,295**	,164	,145	,094	,070	,038	,078	,106	,018	,160
					1,000	,311**	,127	,203	,307**	,230	,005	,477**	,095	,440**
						1,000	,042	,283**	,124	,298**	,016	,112	-,011	,363**
							1,000	-,011	-,050	-,016	,117	,028	,236	,137
								1,000	,139	,140	-,119	,027	,069	,111
									1,000	,494**	,027	,274	-,045	,166
										1,000	,011	,127	-,052	,059
											1,000	-,013	-,139	,193
												1,000	-,025	,418**
													1,000	-,007
														1,000

**** Correlation is significant at the .01 level (2-tailed).**

4.2.2.3 Sensibilités culturelles et classes “femmes”

Enfin, on peut apprécier une autre typologie significative auprès du groupe « femmes ». Celles contribuant à mettre l’accent sur l’apparence (des gens riches, du regard sur soi) ou l’« estimée » (n=29). D’autres majoritaires et quelque part soulignant une préoccupation sécuritaire (collaborer avec la police, ne sais pas s’il ne faut pas recourir à l’agressivité) que nous étiquetons comme les « défensives » (n=50). Enfin, la classification émet l’hypothèse à contrario de la mouvance majoritaire, à rejeter catégoriquement les violences sexuelles, à minimiser l’abus sexuel à l’égard des femmes. Nous désignerons cet troisième profil comme « révisionniste » (n=11).

Tableau 2.5 **Final Cluster Centers**

Variables	Cluster		
	1	2	3
V21_1 Police=ne pas donner renseignements	9	1	9
V21_2 Admiration=gens riches	0	0	9
V21_3 Importance=gens pensent sur moi	1	0	9
V21_4 Importance=apparence	9	0	9
V21_5 Ceux non quartier rien à faire ici	0	9	9
V21_6 Agressivité=non respect	0	0	1
V21_9 Abus sexuel=petit nbre de femmes	0	0	9
V21_12 Abus sexuel=femmes provocantes	9	0	0
V21_14 Violence autorisée=si pas d’alternative			

TABLEAU 2.6 – Matrice de corrélation rho de Spearman (groupe = femmes, n = 90)

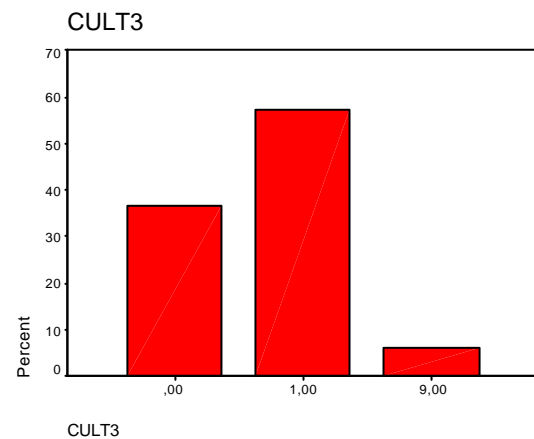
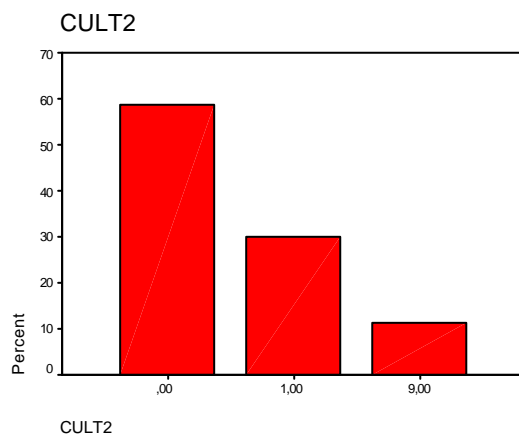
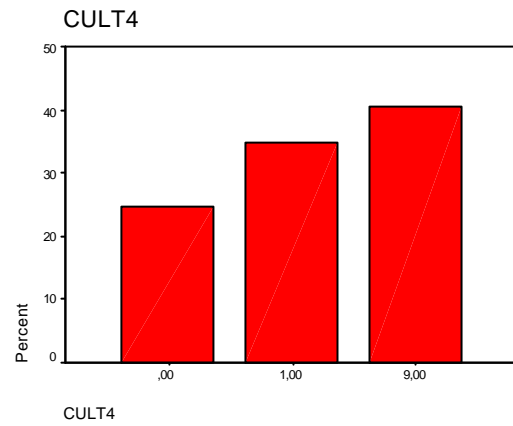
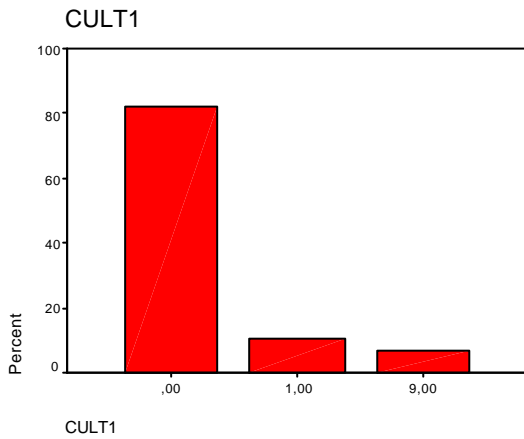
V21_1	V21_2	V21_3	V21_4	V21_5	V21_6	V21_7	V21_8	V21_9	V21_10	V21_11	V21_12	V21_13	V21_14
1,000	,238	,363**	,004	,257	,271**	,004	,084	,028	,223	,109	,147	,083	-,087
	1,000	,271**	,267	,429**	,334**	-,037	,160	,128	,141	,150	,168	-,228	-,066
		1,000	,394**	,250	,361**	,118	,037	,032	,180	,068	,120	,050	,308**
			1,000	,251	,178	,014	-,078	-,175	-,153	-,025	-,043	-,044	,081
				1,000	,256	-,116	,197	,034	-,014	,047	-,004	-,139	-,017
					1,000	,015	-,003	-,024	,246	,078	,207	-,064	,174
						1,000	,114	,107	,091	-,083	,168	-,036	,054
							1,000	-,096	-,015	,121	,092	-,160	,012
								1,000	,185	,082	,308**	-,016	-,028
									1,000	,217	,198	,085	,206
										1,000	,200	,223	-,133
											1,000	,063	,033
												1,000	,021
													1,000

**** Correlation is significant at the .01 level (2-tailed).**

4.2.3 LA NOTION D'APPRÉHENSION "DIFFÉRENTIELLE"

La démarche est également de proposer un outil statistique, prenant en considération ces variables culturelles sans tenir compte nécessairement de leur contenu. Aussi, l'avantage d'un programme tel SPSS est de proposer des méthodes qui doivent rendre compte au mieux des réalités concrètes de la société notamment lors de l'encodage.

La nouvelle variable V_CULT retranscrit pour chacun des groupes l'une des quatre attitudes avec la distribution représentée graphiquement ci-dessous.

4.3 VIOLENCE(S) ET PERSONNALITÉ(S) DE BASE

4.3.1 LA NOTION DE “RISQUE”¹³

4.3.1.1 La personnalité “risquophobe”

Un premier constat s'impose. L'attitude “risquophobe” s'impose : celle de l'évitement (des personnes, des lieux et milieux, ...), de la protection des biens et des personnes, etc. Plus de la moitié des personnes (58, 32 %) adoptent l'une ou l'autre de ces attitudes.

Le risque n'en est pas moins aussi subjectif. Les représentations varient selon l'âge, les milieux professionnels, les circonstances, ... Mais les différences d'attitudes face au risque des violences ne découlent pas seulement de différences de perception. Elles tiennent ici encore aux manières propres à chaque individu ou groupe d'individus de l'interpréter, de le conjurer ou de l'intégrer dans la construction de son identité. Le sous-groupe « allochtones » semble adopter certains comportements et représentations moins “risquophobes » que les autres entités sociales. Par contre, le sous-groupe « jeunes » semblent davantage s'affirmer comme “risquophiles” (en restant prudent sur le terme), soit par défi (l'attaque en premier), soit par déni (l'auto défense, la complicité des moyens, ...).

Ces variances entre sous-groupes avec les valeurs estimées soulignent que les comportements individuels à – contrer le - risque ne sont pas liés uniquement aux conditions sociales comme on le croit souvent, mais bien aussi aux conditions culturelles. La position des « jeunes » dans cette “configuration” des risques aux violences est révélateur.

N'oublions pas les attitudes plus laxistes par excès de confiance ou mauvaise perception du risque : insouciance par croyance ... en sa bonne étoile. Mais aussi en connaissance de cause par une surestimation de ses capacités ... « on peut toujours bien s'enfuir ».

Pourquoi ne perçoivent-ils pas le risque qu'ils prennent ?

Sont-ils inconscients, mal informés, ou cherchent-ils sciemment à défier le danger ?

¹³ Elle désigne la capacité d'apprécier la réalité subjective d'un risque par une certaine vision probabiliste (raisonnée ou non). Singulièrement, elle se distingue d'une appréhension fataliste du genre : “C'est la vie”, “C'est la volonté de Dieu”. Schématiquement, on distingue deux attitudes en réponse aux risques : les “risquophobes”, sensibles aux risques, et développant des attitudes *assurantielles* sur le principe de précaution et les “risquophiles”, valorisant une certaine prise de risque plus ou moins (in-)considérée sur l'évaluation des dangers. Mary Douglas, *Risk and Blame. Essays in Cultural Theory*, Routledge, 1992.

La notion d'un "voile d'ignorance" est en tout cas bien présent dans nos résultats d'être confiant ... en Soi.

Variables	Oui (%)	Allochtones n=88	Jeunes n=86	Femmes n=90
V24_2 Eviter certaines personnes	75,4% 72,7 %	- 0,4 - 7,9**	+ 1,3 + 2,9	- 1,0 + 5,1**
V24_1 Eviter certains quartiers et endroits	62,1 % 58,7 %	+ 1,5 - 0,7	+ 1,9 + 4,1	- 3,2 - 3,1
V24_7 Etre confiant : "il n'arrivera rien"	53,0 % 48,1 %	-10,3** - 9,5**	+ 2,4 + 5,4**	+ 7,7** + 4,1
V24_8 Etre confiant : "toujours se sauver"	42,4 % 20,1 %	+ 0,8 - 5,3	- 9,8** + 2,0	+ 8,7** + 3,2
V24_5 Protection dans maison	15,5 %	- 0,7	+ 7,8**	- 6,6**
V24_4 En compagnie de pers.	6,1 %	- 1,6	+ 4,4	- 2,8
V24_3 Ne pas sortir / moments				
V24_6 Moyen défense avec soi				
V24_10 <i>Self Defence</i>				
V24_9 Attaquer le premier				

ANOVA

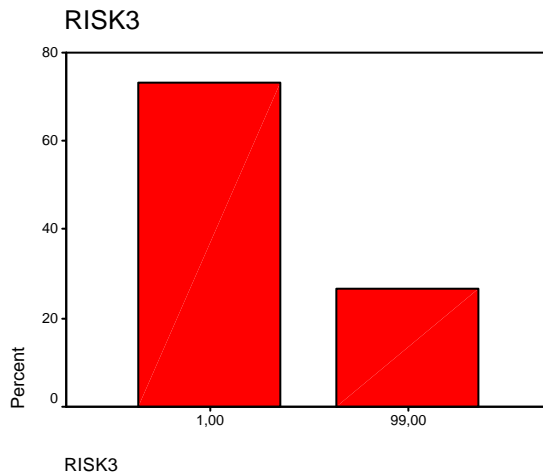
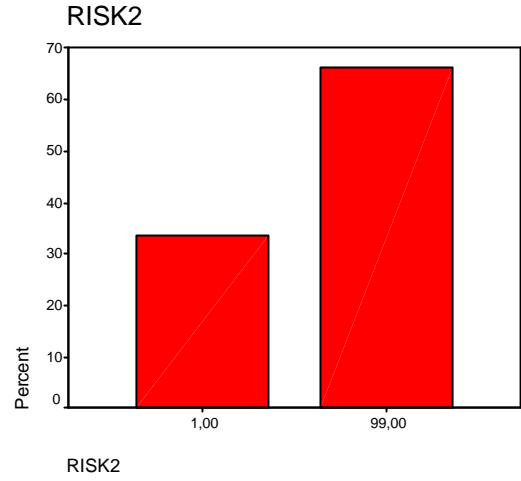
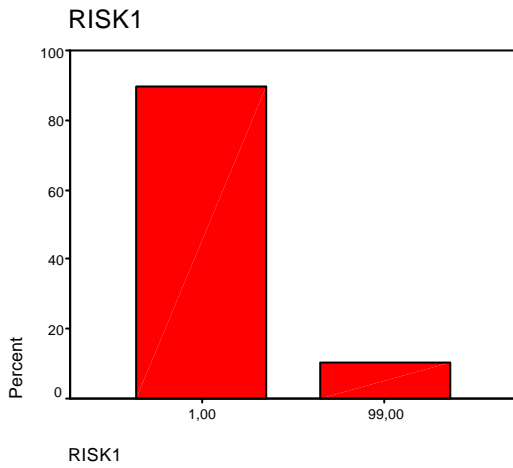
	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.

V24_1	Beetween	2,359	2	1,179	2,617	,075
Groups		117,607	261	,451		
	Within	119,966	263			
Groups						
	Total					
V24_3	Beetween	1,521	2	,761	3,153	,044
Groups		62,964	261	,241		
	Within	64,485	263			
Groups						
	Total					
V24_4	Beetween	1,191	2	,595	2,401	,093
Groups		64,712	261	,248		
	Within	65,905	263			
Groups						
	Total					
V24_5	Beetween	6,661	2	3,331	4,321	,014
Groups		201,157	261	,771		
	Within	207,818	263			
Groups						
	Total					
V24_10	Beetween	,915	2	,458	3,543	,030
Groups		33,717	261	,129		
	Within	34,633	263			
Groups						
	Total					

4.3.1.2 “Risquophobie” et sensibilités différentielles aux violences

Prenant en considération la notion de risque et ces trois configurations plausibles, à savoir, “risquophobe”, “risquophile” et “insouciant”, nous prenons en considération l’attitude des individus à s’inscrire positivement à l’une ou l’autre des variables ainsi réparties. Bien sûr, l’attitude “risquophobe” (la nouvelle variable RISK1) compose avec davantage d’individus (237 individus ont répondu positivement à l’une ou l’autre des variables de cette configuration) que celles “risquophiles” (seuls 89 individus ont répondu positivement à l’un

ou l'autre de ces items ainsi configurés) et "insouciant" (ici, la proportion s'élève à 193 individus).

Maintenant, si nous intégrons cette notion de risque à celle des sensibilités culturelles, un positionnement s'avère très significatif : « l'idée d'un rejet sans équivoque des violences et des incivilités est inversement significative des attitudes "risquophiles" ».

Nonparametric Correlations

	RISK2
--	-------

Spearman's rho	CULT	Correlation Coefficient	-,160**
	1	Sig. (2 tailed)	,009
		N	264

** Correlation is significant at the .01 level (2-tailed)

4.3.2 LE FAIT DE “PROXÉMIE”¹⁴

Le fait de “proxémie” exprime la proximité et la promiscuité sociales de nous rapprocher des autres, d’ « entrer en contact » dans la vie quotidienne avec notre entourage proche. Il est l’expression affective du lien social. Il intègre la vie familiale mais aussi la convivialité que l’on (re-)trouve dans les relations amicales, au travail et dans le monde associatif. Il interprète un degré de (non -) “perméabilité” qui naît dans toutes occasions et s’accompagnant de gratitude, de sympathie ou d’empathie du côté positif, de déception du côté négatif. C’est à ce propos que nous parlons de “proxémie” familiale pour compter les données exprimant les contacts avec les personnes ayant un certain degré de parenté. À côté, nous reprendrons l’expression de “proxémie” conviviale pour interpréter l’ensemble des variables de contacts avec l’ *alter personnae* présente dans nos activités quotidiennes. Il peut aussi bien s’agir d’ami(e)s d’enfance ou d’école que d’un(e) collègue de bureau. Le fait est que cette proximité et cette promiscuité génèrent une certaine confiance (voir confidentialité), un sentiment d’appartenance à un groupe (une école, une localité, etc.) et une valorisation de soi.

4.3.2.1 La “proxémie” familiale

Les données sur la “proxémie” familiale apparaissent essentielle et essentiellement auprès des sous-groupes des « allochtones » et des « femmes ». Les données pour les « jeunes » étant insuffisantes, elles n’ont pas été reprises en considération.

¹⁴ Ce qui est proche et ayant pour fonction sociale la “reliance” c’est-à-dire la mise en relation, ..., la *communication*, l’échange et le respect mutuel. La “proxémie” est en quelque sorte la dimension subjective des groupes sociaux, des réseaux, associations, etc. Michel Maffesoli, Le temps des tribus, Grasset, 1988.

L'importance accordée à la "proxémie" familiale est relativement élevée puisque chacune des variables montrent un intérêt à lui accorder du temps « plusieurs fois par semaine ». Les variances entre "allochtones" et "femmes" sur cette question est insignifiante au delà d'une notion de "famille" élargie plus prégnante pour les « allochtones ».

		Contacts : « plusieurs x / sem. » (en % du total)				
Groupe		Partenaire	Enfants	Mère	Père	Frères/ sœurs
	allochtones	64,8	45,5	35,2	25,0	34,1
	femmes	74,4	57,8	54,4	23,3	16,7

4.3.2.2 La "proxémie" conviviale

La "proxémie" conviviale semble tout aussi importante. Particulièrement, ici, pour les « jeunes » et leur souci aux relations amicales (oscillant à près de 80 % leur accordant un temps de plusieurs fois par semaine) mais également à l'environnement social immédiat. Cette "proxémie" se distancie avec l'associatif et l'événementiel. Notons pour les « allochtones » l'importance temps / contact accordé au voisinage et la non-distinction significative faite avec les autochtones belges. Egalement à notifier, la faiblesse toute relative accordée par le sous groupe « femmes » aux ami(e)s et au voisinage.

Contacts : « plusieurs x / sem. » (en % du total)								
Group e	ami(e)s		voisinag e	collègues		associati on	mouve ments de jeunesse	Evènem ents sportifs
	allochto nes	belges		travail	cour s			
	Allochton es	38,6	43,2	42,0	55,7	10,2		
	Jeunes	79,1		39,5	36,0	42,2	15,1	29,1
	Femmes	27,8		18,9	57,8	11,1		

4.3.2.3 “Proxémie” et sensibilités différentielles aux violences

Notons d'emblée : « une certaine affinité entre une forte “proxémie” familiale et une sensibilité plus mitigée à prendre position concernant l’approbation ou non pour certaines formes de violences et d’incivilités ». Dans une même orientation « cette affinité se dévoile à nouveau d’une certaine manière (asymétrique) entre l’importance accordée à la “proxémie” ici conviviale et à se positionner dans le non – dit à l’égard de sensibilités différentielles aux violences ».

On retrouve ici un profil à pouvoir émettre une position différenciée lorsque l’assise dans la société est bien ancrée. Les représentations et les opinions se font alors plus “autonomes” (j’ose exprimer mon accord à l’égard d’affirmations fortes sur les violences et les incivilités) ou “hétéronomes” (exprimer mes opinions profondes sur des sensibilités différenciées à l’égard des violences est d’abord une expression personnelle). Les tableaux croisés montrent davantage un point de vue en plus grande affinité auprès des “allochtones” et des “jeunes”. Il est quelque peu imprudent de s’avancer sur un positionnement plus prononcé de l’un et de l’autre.

			PROXFAM	PROXFAM	PROXCON	PROXCON
			1	0	1	0
Spearman ’s rho	1	Correlation	,088	,011	,093	,059
		Coefficient	,152	,855	,133	,339
		Sig. (2-tailed)	264	264	264	264
		N				
	2	Correlation	-,028	-,050	,019	-,002
		Coefficient	,647	,414	,759	,974
		Sig. (2-tailed)	264	264	264	264
		N				
	3	Correlation	,148*	,021	-,114	,101
		Coefficient	,016	,732	,064	,101
		Sig. (2-tailed)	264	264	264	264
		N				

	CULT	Correlation	,014	-,064	,191**	-,124*
	4	Coefficient	,822	,301	,002	,044
		Sig. (2-tailed)	264	264	264	264
		N				

** . Correlation is significant at the .01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the .05 level (2-tailed).

4.4 VIOLENCE(S) PERÇUE(S) ET VIOLENCE(S) VÉCUE(S)

La référence également à la variable exprimant les sensibilités différentielles va souligner l'importance des représentations et le fait d'avoir été une victime de l'une ou l'autre catégorie des violences. La sensibilité à un rejet « sans équivoque » ou « moins marqué » est particulièrement vrai pour les violences psychiques et les violences sexuelles.

			Catégories de violences psychiques	Catégories de violences physiques	Catégories de violences sexuelles
Spearman's rho	CULT	Correlation Coefficient	,907**	,791**	,917**
	1	N	264	264	264

	CULT 2	Correlation Coefficient N	,868** 264	,526** 264	,675** 264
	CULT 3	Correlation Coefficient N	,184 264	,229 264	,372 264
	CULT 4	Correlation Coefficient N	,278 264	,084 264	,182 264

** . Correlation is significant at the .01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the .05 level (2-tailed).

4.5 LA PERCEPTION DES VIOLENCES DANS SON RAPPORT AUX SERVICES DE POLICE

Même constat, une perception plus équivoque ou plus marquée semble opportun pour sensibiliser «à porter plainte» à la police. A contrario, le facteur temps (douze mois) n'interpelle nullement la démarche ... sauf dans la situation des "non dits".

			CULT1	CULT2	CULT3	CULT4
Spearman 's rho	Porté plainte à la police	Correlation Coefficient N	,910**	,641**	,379*	,125
	Porté plainte à la police les 12 derniers mois	Correlation Coefficient N	,170	,001	,072	,883**

** . Correlation is significant at the .01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the .05 level (2-tailed).

HOOFDSTUK 5:

CONCLUSIES UIT HET KWANTITATIEF ONDERZOEK

5.1 ONDERZOEKSTECHNISCHE BEVINDINGEN

5.1.1 DE WIJZE VAN BEVRAGEN VAN GEWELD

De wijze waarop geweld bevraagd wordt oefent een invloed uit op de rapportering van geweldervaringen. In bijna alle gevallen worden er in dit onderzoek meer geweldervaringen gerapporteerd dan in de Veiligheidsmonitor. Het face-to-face contact en het veel groter aantal items over geweld gericht tegen personen zijn hiervoor verantwoordelijk. Wanneer het geweld zeer specifiek en herkenbaar is, oefent de wijze van vraagstelling weinig invloed uit. Het typevoorbeeld hier zijn de inbraken. De bevraging in dit onderzoek telde slechts één item, de bevraging in de veiligheidsmonitor telt veel items, het aantal gerapporteerde inbraken ligt in beide onderzoeken ongeveer even hoog. Er is ook een uitzondering op de regel dat in dit onderzoek een groter ‘dark number’ wordt gevonden. Het is opvallend dat de Veiligheidsmonitor een veel hoger aantal bedreigingen bij jongeren detecteert dan in dit onderzoek. We denken dat de bevraging van de Veiligheidsmonitor hier de voorkeur verdient, omdat er gevraagd wordt naar de inhoud van de bedreigingen.

5.1.1.1 Survey-onderzoek

- Het is bijzonder moeilijk om voor bepaalde groepen in de bevolking een survey-onderzoek met een representatieve steekproef te organiseren. Dit is het geval in redelijk gesloten buurten, waarin een onderzoeker als buitenstaander sterk gewantrouwd wordt en waar iemand van de buurt (of met gelijke kenmerken als de buurt) niet wil enquêteren omdat dit als een soort van verraad aan de buurt zou kunnen geïnterpreteerd worden. Deze situatie troffen we aan in Brussel en in Antwerpen. We zijn er niet in geslaagd om allochtonen effectief als enquêteurs in te schakelen.
- Het is moeilijk om representatieve steekproeven te realiseren uitgaande van de bevolkingsregisters van de gemeenten. In Wallonië weigeren de gemeenten nog langer deze dienst te verlenen, in Brussel en Vlaanderen dreigen de weigeringen van gemeenten een vertekening in de steekproeven teweeg te brengen. Indien een

opdracht in de toekomst een nationale representatieve steekproef zou bevatten, zou de opdrachtgever beter zelf de steekproef leveren op basis van het rijksregister.

5.1.1.2 Gedifferentieerde bevraging in verschillende doelgroepen

Voor de vragen naar het sociaal netwerk en naar de opvattingen over geweld heeft dit onderzoek geëxperimenteerd met een gediversifieerde bevraging van de verschillende doelgroepen met een codificatie die dezelfde dimensies. We denken dat deze werkwijze geschikt is om mensen beter bij het onderzoek te betrekken.

5.1.1.3 De codificatie van de geweldervaringen

Omwille van de vergelijkbaarheid met de veiligheidsmonitor werden de geweldervaringen zeer analytisch gecodeerd (op itemniveau). Latere analyses met psychosociale variabelen dienen echter te gebeuren op het niveau van het individu. De 'hersamenstelling' van de geweldervaringen op het niveau van het individu hebben geleid tot het probleem dat we de link tussen de aangifte en de aard van het geweld kwijtgeraakt zijn.

5.2 INHOUDELIJKE BESLUITEN

De inhoudelijke besluiten zijn zeer tentatief aangezien het om een proefonderzoek gaat. Ze geven echter wel een beeld van de besluiten die mogelijk zouden zijn op basis van een dergelijk onderzoek.

5.2.1 CONCLUSIES OMTRENT HOUDINGEN EN GEDRAG TEN OPZICHTE VAN DE POLITIE

Er werd een schaal geconstrueerd om de meldingsneiging te meten die voldoende betrouwbaar bleek te zijn. De resultaten van de toepassing van deze schaal op de onderzoekspopulatie differentiëren op statistisch significante manier tussen personen die ooit al melding deden van geweldfeiten bij de politie en personen die dat niet deden, ook al hebben ze geweld meegemaakt. De schaal is bruikbaar voor verdere toepassing en kan eventueel nog verfijnd worden.

Vervolgens werd er op zoek gegaan naar variabelen die op statistisch significante manier samenhangen met de meldingsneiging en het meldingsgedrag. Hierbij kan een onderscheid gemaakt worden tussen achtergrondvariabelen, die betrekking hebben op algemene

kenmerken en de sociale positie die de ondervraagden innemen, en situationele variabelen die eerder te maken hebben met sociale interacties naar aanleiding van geweld of met de politie.

Achtergrondvariabelen die een significante samenhang vertonen met de meldingsneiging zijn de doelgroep in het onderzoek, het opleidingsniveau, het sociaal-economisch statuut en in iets mindere mate het al dan niet beroepsactief zijn. De rode draad hierin lijkt dat het telkens diegenen zijn die lager gesitueerd zijn op de hiërarchische maatschappelijke ladder die een geringere meldingsneiging vertonen: de laagst opgeleiden, de arbeiders, de mensen met een vervangingsinkomen, de mensen met een nationaliteit van buiten de EU en in iets mindere mate de jongeren. Meldingsneiging is een begrip dat zich situeert op het niveau van attitudes en motivatie. Bij de genoemde bevolkingsgroepen (die elkaar trouwens overlappen) moet er dan ook sprake zijn van een afwijzende houding naar de politie toe, druk vanuit de sociale omgeving die melding bij de politie afkeurt, of ongeloof in het eigen kunnen om op een succesvolle manier aangifte te doen van feiten (bv. zichzelf geloofwaardig te maken t.o.v. de politie), of van een combinatie van deze factoren. Dit laatste lijkt de meest waarschijnlijke mogelijkheid.

Van de hierboven genoemde achtergrondvariabelen heeft alleen de onderzoeksdoelgroep ook een significante samenhang met het feitelijke meldingsgedrag. Dit is op zich niet verwonderlijk: het meldingsgedrag is dan ook een variabele van een andere aard dan meldingsneiging. Allereerst is het ervaren hebben van geweld een voorwaarde om van meldingsgedrag te kunnen spreken. Het deel van de onderzoekspopulatie dat geen geweld meemaakte wordt dus noodzakelijkerwijs uitgesloten van de statistische analyses rond meldingsgedrag, wat zo zijn invloed heeft op de significantie van de verbanden. Verder moet er ook rekening gehouden worden met de invloed van het toeval die speelt in het al dan niet voorkomen van geweld in het leven van de ondervraagden, evenals met de invloed van situationele variabelen zoals contacten met vrienden, familie, hulpverlening.... Het feit dat het behoren tot één van de drie onderzoeksdoelgroepen desondanks toch nog op een zeer significante manier samenhangt met het meldingsgedrag, is een indicatie voor de sterkte van deze samenhang. Een andere variabele die significant bleek voor meldingsneiging, het sociaal-economisch statuut, valt in zijn relatie met het meldingsgedrag niet veel buiten de significantiegrens met .059 als waarde voor p . Er werd ook een significante samenhang (met $p = .011$) gevonden tussen studierend zijn en een lager meldingsgedrag in vergelijking met degenen die hun diploma al behaalden of hun studies stopzetten.

Qua situationele variabelen hangt een positief meldingsgedrag samen met het praten over geweld met een hulpverleningsinstantie en vooral met leden van het eigen sociale netwerk:

familie, vrienden, de partner... Het mobiliseren van de eigen sociale omgeving, hulpverleners en de politie zijn acties die samengaan indien mensen geweld meemaken: het is niet zo dat het ene in de plaats van het andere optreedt. Contacten met de hulpverlening over geweldervaringen hebben ook een positieve invloed op de meldingsneiging. Dit alles toont het belang aan van een goede samenwerking tussen de politiediensten en de hulpverleningsinstanties. Beide instanties hebben baat bij een relatie van wederzijds vertrouwen. Ook is het zo dat mensen die tevreden zijn over het laatste politiecontact dat zij hadden, een grotere meldingsneiging gaan vertonen. Dit laat dan weer zien dat een correcte en klantvriendelijke houding van de politie naar de burgers toe geen overbodige luxe is maar bijdraagt tot een effectieve drempelverlaging bij de politiediensten. Een positief meldingsgedrag blijkt immers ook hand in hand te gaan met een gezonde dosis zelfvertrouwen, iets waarover jammer genoeg niet alle burgers beschikken.

Het type afstand tot maatschappelijke instituties zoals het tot stand gebracht werd door de clusteranalyse, geeft een goed inzicht in een maatschappelijk gewortelde oorzaak van niet-meldingsgedrag en van een geringe meldingsneiging. Duidelijker (significanter) dan de achtergrondvariabelen laat deze classificatie zien hoe een afwijzing van de minst toegankelijke maatschappelijke instituties zoals politiek, wetenschap, kunst en cultuur, gepaard gaat met een afwijzing van de politie. Het verwerpen van uitgaansleven en commercieel amusement, waardoor de religieus-kritische groep zich ook laat kenmerken, wijst op vrijetijdsbestedingen die buiten de commerciële sfeer liggen. Deels komt dit wellicht door een gebrek aan financiële mogelijkheden, deels door het leven in 'subculturele' netwerken die naast of tegengesteld aan de dominante mainstream cultuur bestaan. Men kan denken aan jongeren die vaak op straat of in eerder besloten kringen hun vrijetijd doorbrengen, aan vrouwen of meisjes die dat vooral in huiselijke kring doen, aan een mogelijk religieus geïnspireerde soberheid ook... Het lijkt niet overdreven om te stellen dat ook wat betreft meldingsneiging en meldingsgedrag er hier een soort Mattheuseffect speelt: wie minder participeert aan het (dominante model van) maatschappelijk leven, krijgt er ook het minste van terug in termen van dienstverlening en rechtsbedeling.

Als motief om de politie niet te contacteren in geval van geweldervaringen werd het onvoldoende ernstig vinden van de feiten het vaakst genoemd. Ook ongelooft in de goede wil of de capaciteiten van de politie worden vaak genoemd, evenals het feit dat men zelf het probleem 'opgelost' heeft. Deze motieven passen stuk voor stuk in de culturele codes van groepen die zich eerder in marge van de samenleving situeren – wat uiteraard niet betekent dat zij daartoe beperkt zijn. Als motief om wel melding te doen staat trouwens op de tweede plaats in de rangorde het voldoende erg vinden van de feiten om ermee naar de politie te

stappen. Dit wijst op het belang van de subjectieve beleving van de ernst van het geweld in de besluitvorming rond aangifte doen. Het meest voorkomende motief om melding te doen blijft echter de behoefte aan vergelding of toepassing van wettelijke sancties naar de dader toe.

Wat betreft de reacties van de politie op meldingen stellen we soms spanningen en soms overeenkomsten vast tussen wat de ondervraagden wensen op dit vlak en de feitelijke reacties van de politie die zij rapporteren. De overeenkomsten liggen vooral in wat men een klantgericht onthaal zou kunnen noemen, dat de door de gebruikers gewenste richting uitgaat: het geloven van en luisteren naar het verhaal van de klager, zonder kritiek en ook zonder al te veel minimalisering van de ernst. De discrepanties liggen dan weer in het effectief met raad en daad bijstaan van de burger (ingrijpen en beschermen, adviseren, helpen om zelf iets te ondernemen) en in het plegen van overleg met de melder.

Qua tevredenheid bij de ondervraagden scoort de politie niet slecht: een dikke helft van de onderzoekspopulatie is tevreden en voelt zich geholpen. Toch doet de politie het hier minder goed dan het sociale netwerk of de hulpverleningssector. Ook blijven er 17% van de ondervraagden met (zeer) ontevreden gevoelens achter, en is er ook de 5% die aangeeft dat de politie-interventie de situatie erger gemaakt heeft voor hen. Dit zijn toch cijfers die ook ernstig moeten genomen worden.

5.2.2 ANNOTATIONS ET CONCLUSIONS : LE PLURIEL DES VIOLENCES

L'anathème des représentations sociales des violences n'est pas un vain mot pour sa propre compréhension.

Elle est d'abord une réflexion méthodologique. Comment mesurer une, ou plutôt, des sensibilités aussi différentes et concernant une thématique aussi émotionnelle sinon passionnelle que celle en rapport à des faits graves.

D'abord, en comprenant leur mesure. On ne peut commencer à établir des comparaisons, des moyennes ou bien encore des tendances, si la signification n'est pas la même – et elle ne l'est jamais dans l'investigation des dimensions culturelles.

Ensuite, proposer des outils conceptuels qui traduisent ce "différentiel" des sensibilités. La recherche a été concluante à cet égard et ne peut que recommander à développer les différentes approches, les différents outils conceptuels et de mesure en affinités même à ces

dimensions culturelles. L'entretien a rendu plus "compréhensif" les champs d'investigation plausible de cette réalité. Mais il souligne encore l'importance à accorder à l'analyse qualitative aux côtés des statistiques administratives et des enquêtes de victimisation. L'appréhension des violences doit se faire hybride en terme méthodologique.

Ensuite, ces éléments subjectifs n'en sont pas moins objectivistes.

Ils apportent un "Autre" regard sur une même réalité. D'une part, celui des profils différenciés entre «jeunes», «femmes» et «allochtones» confrontés à donner leur (dés-) approbation sur des faits de violence. Peut-être doit-on par ailleurs reconsidérer la valeur médiane du répondant à l'enquête et l'ancrer davantage sur les réalités concrètes du terrain. D'autre part, ces variables culturelles ouvrent des pistes concernant des aspects collatéraux aux violences, à savoir, celles des proxémies familiales et conviviales, des notions de risques ou plutôt de "conduites risquées", ..., sommes-nous toujours des "risquophobes" suffisamment avertis et informés? D'autres orientations sont encore à investiguer: l'estime de soi, le sentiment de solitude, la proxémie spatiale, etc.

Et ces réflexions ne doivent pas rester sans réactions nécessaires. Peut-être doit-on soutenir davantage une politique de sensibilisation du commun des mortels? Ou l'orienter davantage vers une demande plus sociale, celle des "nouveaux faibles", celle des «insécures».

En tout cas, il semble opportun d'introduire la dimension subjective au questionnaire. Ne serait-ce que pour la somme d'informations apportées sur les sensibilités culturelles de chacun des groupes sociaux. La mesurer demande une certaine déontologie afin d'éviter la stigmatisation.

Il permet pourtant à moyen terme une meilleure compréhension des violences à l'encontre de chacun.

HOOFDSTUK 6: ALGEMENE BESLUITEN

6.1 DE DIVERSITEIT VAN GEWELDFENOMENEN VRAAGT OM EEN DIVERSITEIT VAN ONDERZOEK

Geweld is een zeer gediversifieerd fenomeen waar vrijwel iedereen in de samenleving mee geconfronteerd wordt. Mensen die geweld ondervinden reageren met negatieve gevoelens die

zeer lang kunnen aanhouden. In dit opzicht is er voor de mensen die het ondervinden geen echt 'kleine' criminaliteit. Er is geen algemeen aanvaarde afbakening van geweld te geven in onze samenleving en er is geen eenduidige strategie om vormen van geweld te onderzoeken en te bevragen. Er zijn vormen van geweld waar een grote consensus over bestaat, zoals inbraak, waarbij de manieren om er naar te vragen geen grote verschillen in de antwoorden geven. Bij fysiek, seksueel en psychisch geweld is er een veel minder grote consensus, waarbij de regel bij de bevraging geldt: hoe meer men bevraagt, hoe meer men vindt.

Verschillende groepen komen op verschillende wijze in contact met geweld: jonge mannen komen vooral in contact met verbaal en fysiek geweld op straat en in uitgaansgelegenheden, vrouwen hebben meer last van psychisch, fysiek en seksueel geweld in gezinsrelaties en relaties met bekenden, allochtonen hebben naast de reeds vermelde vormen van geweld ook last van discriminatie in hun formele en informele contacten met de autochtonen. Discriminatie wordt door de personen die er het slachtoffer van zijn als een vorm van geweld ervaren.

De kennis over een fenomeen dat zo divers is zou eigenlijk het best via gediversifieerde methodes worden verworven. Wat het onderzoekproject waarop dit rapport gebaseerd is zo boeiend maakt is dat er een integratie tussen kwalitatieve en kwantitatieve methodes kon gemaakt worden. Grootschalig kwantitatief onderzoek zou ook best aangevuld worden met meer gericht onderzoek bij sommige doelgroepen. Behalve onderzoek naar het 'dark number' is er ook onderzoek nodig over de registratie van geweldfenomenen door de politie. Het is op dit ogenblik niet duidelijk hoe de politie met meldingen en klachten omgaat.

6.2 DE AANPAK VAN GEWELDPROBLEMEN: CURATIEF, NAAR DADERS EN SLACHTOFFERS

Er is een consensus in de bevolking dat slachtoffers van geweld een goede opvang moeten krijgen en dat het mede (niet uitsluitend) de taak is van de politie om voor een goede slachtofferbejeging in te staan. In dit onderzoek wordt opnieuw zowel in het kwalitatieve als in het kwantitatieve deel aangetoond dat er een positief verband is tussen alle vormen van hulpverlening en optreden bij geweldproblemen. Het is juist omdat mensen er zelf iets aan proberen te doen en er in hun eigen omgeving over praten dat ze ook meer gebruik maken van de professionele hulpverlening. In de professionele aanpak van geweldproblemen sluiten de politie en andere vormen van hulpverlening elkaar niet uit maar ze sluiten elkaar in: door naar de politie te gaan vinden mensen de weg naar de hulpverlening en vice versa. Deze bevinding zou er toe moeten leiden dat er een grotere betrokkenheid ontstaat tussen de verschillende vormen van professionele aanpak onderling als tussen professionele en niet-professionele vormen van hulp.

Een goede slachtofferopvang dient een permanente bekommernis te zijn. Hierbij zijn zowel de materiële omgeving als de psychosociale aanpak van belang. De daderbehandeling is in de bevolking nog altijd controversieel, maar er kan verwacht worden dat daderbehandeling en herstelbemiddeling geleidelijk ingeburgerd zullen geraken. Er zou veel meer informatie over daderbehandeling moeten zijn en een groter aanbod aan behandeling, ook voor meer soorten geweld.

Er is een tendens om sommige geweldproblemen in een niet-politioneel circuit aan te pakken, zoals bij geweld op het werk en geweld op school. Er is overleg nodig tussen alle betrokken maatschappelijke instanties om uit te maken of deze ontwikkeling ook wenselijk is voor geweldproblemen in gezinnen.

6.3 DE AANPAK VAN GEWELDPROBLEMEN: PREVENTIEF

Zowel uit het kwalitatief als uit het kwantitatief onderzoek blijkt dat risicogroepen voor het ondervinden en gebruiken van geweld niet zozeer gekenmerkt worden door leeftijd, sekse, nationaliteit, maar dat de sociale context waarin mensen zich bevinden een wezenlijke rol speelt in de confrontatie met geweld en de betekenis die mensen aan deze ervaringen geven. Hierin spelen meerdere factoren een rol. In het kwalitatief gedeelte vonden we verschillende

culturele factoren die leiden tot een grotere aanvaarding van geweld: een cultuur van deprivatie, een straatcultuur, een cultuur van sociale uitsluiting, een cultuur van mannelijkheid en eergevoel kunnen afzonderlijk of in combinatie een tendens om het gebruik van geweld minder af te keuren versterken. In het kwantitatief gedeelte vonden we dat de afstand tot de sociale instellingen, een gebrek aan sociale contacten en een geringere afkeuring van het gebruik van geweld zonet de geweldervaringen toch zeker wel het invoeren van politionele hulp negatief beïnvloeden. Hieruit volgt dat de politie als maatschappelijke instelling een belangrijke inspanning dient te leveren om in de samenstelling en het functioneren van de politie beter rekening te houden met de maatschappelijke diversiteit. Naar jongeren, allochtonen en vrouwen dient de politie zelf initiatieven te nemen om meer te communiceren over geweldproblemen en om informatie te verstrekken over de werking van de politie en de opvang van slachtoffers. Het is een taak voor de maatschappelijke instellingen – waaronder de politie – om het beeld van de homogene samenleving te overstijgen en de afstand tot de sociale instellingen te verkleinen.

6.4 CONCLUSIES BETREFFENDE HET MELDINGSGEDRAG

Als een rode draad liep doorheen het onderzoek de bekommernis om een onderzoek te verrichten dat niet alleen relevant is ten aanzien van de geweldproblematiek, maar dat ook rechtstreeks nuttig zou zijn voor de politie. Daarom hebben we – in overleg met de begeleidingscommissie voor het onderzoek – veel belang gehecht aan het probleem van het meldingsgedrag, namelijk dat veel gevallen van geweld niet bij de politie gemeld worden. In deze paragraaf zullen we aandacht besteden 1) aan de mogelijkheid om ‘meldingsneiging’ te meten, 2) aan het verbeteren van de communicatie over geweld, meldingen en aangiften, 3) aan de aansluiting tussen de verwachtingen van de burger en de reactie van de politie bij meldingen van geweld.

6.4.1 DE MELDINGSNEIGING

Het meldingsgedrag wordt beïnvloed door meerdere soorten van prediktoren: situationele gegevens, zoals de kenmerken van de geweldsituatie spelen een rol, maatschappelijke omstandigheden, waar we in de sociale context voorbeelden van hebben gegeven, sociaal-psychologische gegevens, eigen aan het individu. Dit onderzoek heeft een variabele ‘meldingsneiging’ geconstrueerd die een sterk verband houdt met het meldingsgedrag, maar los staat van een concrete geweldervaring. In deze meldingsneiging groeperen we de sociaal-

psychologische variabelen die specifiek zijn voor de individuele variatie in attitudes ten opzichte van de melding: alle attitudes van mensen ten opzichte van het naar de politie gaan, de sociale normen die zij in hun omgeving percipiëren ten aanzien van het naar de politie gaan, de inschatting die zij maken van hun vermogens en vaardigheden om effectief melding te kunnen maken. Het lijkt mogelijk om deze meldingsneiging in de bevolking positief te beïnvloeden via informatie, contact en opvoedingsprogramma's. Indien bij periodieke bevestigingen niet alleen het meldingsgedrag maar ook de meldingsneiging bevestigd wordt dan heeft de politie een bijkomende toetssteen voor de afstand van de bevolking tot de politie. Stijgingen en dalingen in het aantal meldingen kunnen immers verband houden zowel met veranderingen in de criminaliteit als met veranderingen in de meldingsneiging.

6.4.2 DE COMMUNICATIE OVER GEWELD, MELDINGEN EN AANGIFTE DOEN

Er is een groot verschil in taalgebruik tussen de bevolking en de politie. Enerzijds maakt de politie onderscheidingen die de bevolking niet kent. Dit is het geval voor diefstal en inbraak: de bevolking hanteert maar twee begrippen, de politie kent heel veel soorten. Voor fysiek geweld gebruikt de bevolking heel veel verschillende begrippen, terwijl de politie dan niet zoveel onderscheid maakt. De communicatie over seksueel geweld ligt hoe dan ook moeilijk, maar herhaaldelijk is ons bevestigd dat er allochtone bevolkingsgroepen zijn waar het seksueel geweld nog helemaal niet bespreekbaar is.

Een van de belangrijke situationele variabelen voor mensen om al of niet naar de politie te gaan is de ernst van het geweld. Het is niet altijd duidelijk voor mensen of hetgeen dat ze zelf erg vinden ook altijd door de politie ernstig genomen zal worden. Weliswaar bleek uit het kwantitatief onderzoek dat mensen wel vinden dat ze door de politie ernstig genomen werden, uit het kwalitatief onderzoek bleken wat klachten hieromtrent, maar wat vooral een rol speelt is de perceptie van de ernst vooraleer dat men naar de politie gaat. Hier zou de politie duidelijke informatie over kunnen verschaffen.

Mensen kennen het verschil niet tussen melding en aangifte, ze gebruiken deze begrippen overigens ook niet. Mensen gaan naar de politie of ze gaan niet. Mensen weten ook niet welke bewijsstukken zij moeten verzamelen of in welke categorie hun klacht zou kunnen vallen. Er is een groot gebrek aan informatie hierover en het is ook een onderwerp waarover de politie duidelijke informatie zou kunnen verschaffen. Het is voor mensen ook helemaal niet duidelijk hoe de politie omgaat met meldingen, klachten, aangiften. Hier is niet alleen communicatie

nodig over hoe de politie zou moeten handelen, hier is ook onderzoek nodig over hoe de politie feitelijk handelt.

6.4.3 DE AANSLUITING TUSSEN DE VERWACHTINGEN VAN DE BURGER EN DE FEITELIJKE REACTIES VAN DE POLITIE BIJ DE MELDING VAN GEWELD.

De politie beantwoordt slechts gedeeltelijk aan de verwachtingen van de burger. De politie scoort het best op een luisterende en aanvaardende benadering, en het slechtst op een actieve geïnvolveerdheid in het probleem van de burger (bescherming, raad, overleg, hulp om een probleem aan te pakken of actieve interventie)

Voor sommige vormen van geweld is het zeer duidelijk voor de mensen om welke vorm van geweld het gaat. Men gaat er ook voor naar de politie. De politie geeft er veel aandacht aan, ook al is er meestal verder niets aan te doen. De bevolking is erg tevreden over het optreden van de politie. Inbraak is het typevoorbeeld van een dergelijke vorm van geweld. De bevolking heeft hierover hetzelfde taalgebruik als de politie, er wordt veel aangifte gedaan, de politie komt thuis kijken, de politie geeft een persoonlijk advies over hoe men zich beter zou kunnen beveiligen. De slachtoffers voelen zich gesteund. Daaruit zou men kunnen afleiden dat men bij andere geweldervaringen eveneens veel aandacht aan de slachtoffers zou moeten besteden.

6.5 BETEKENISSEN VAN GEWELD IN DE SAMENLEVING.

In moderne samenlevingen is het gebruik van geweld tussen de burgers onderling niet legitiem. Dat wil niet zeggen dat de burgers altijd aanvaarden dat geweld illegitiem is. Over het algemeen keuren mensen het geweld dat ze zelf ondergaan af, maar het zelf gebruiken van geweld wordt niet altijd even sterk afgekeurd. De betekenissen van geweld zijn niet voor iedereen uitsluitend negatief. Er worden in de bevolking veel redeneringen aangetroffen die een positieve betekenis toekennen aan het gebruik van geweld: het geweld is nog dikwijls een middel om een doel te bereiken. Er worden eveneens veel manieren aangetroffen waarop de bevolking het geweld of de ernst ontkent of minimaliseert of de verantwoordelijkheid ervoor afschuift. Sommige culturele componenten als een straatcultuur, een deprivatiecultuur, een cultuur van sociale uitsluiting, een cultuur van mannelijkheid gaan gepaard met een geringere afwijzing van geweld. Het is belangrijk om te beseffen dat geen enkele maatschappelijke groep het monopolie heeft op dergelijke culturele componenten. De sociale en culturele

diversiteit maakt dat veel sociale groepen naast en door elkaar bestaan en dat elke groep ook intern een grote variatie vertoont. De implicatie hiervan voor de maatschappelijke instellingen – waaronder de politie – is om de burger niet te benaderen vanuit een vaste identificatie met groepskenmerken, want dit leidt gemakkelijk tot (een gevoel van) stigmatisering en discriminatie. Er dient eerder vanuit een goede kennis van de sociale en culturele diversiteit een benadering ontwikkeld te worden die het contact tussen de burger en de maatschappelijke instellingen bevordert.

REFERENTIES

BRUG, J., H. SCHAALMA, G. KOK, R.M. MEERTENS & H.T. VAN DER MOLEN(2000). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering*. Assen, Van Gorcum.

BRUYNOOGHE, R., S. NOELANDERS & S. OPDEBEECK (1998). *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen*. (onderzoeksrapport). Diepenbeek, Limburgs Universitair Centrum.

DE VRIES, H. Determinanten van gedrag. DAMOISEAUX, V., H.T. VAN DER MOLEN & G.J. KOK (1998). *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering*. Assen, Van Gorcum.

OPDEBEECK, S., I. PELEMANS, A. VAN MEERBEECK & R. BRUYNOOGHE (2002). *Mobbing. Pesterijen, ongewenst seksueel gedrag en fysiek geweld op het werk. Een beschrijving van de problematiek, haar context en haar gevolgen*. Leuven, Lucas.

Resultaten Veiligheidsmonitor 2000 (s.d.). Brussel, Federale Politie.

VAN GEMERT, F. (1997). 'Jij gaat zeker opschrijven dat Marokkanen slecht zijn'. Over methodologische obstakels met culturele herkomst. *Amsterdams Sociologisch Tijdschrift*, 24, 2, 188-210.

